

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Hieronymi expos. in epistulas ad Ephesios, Titum et Philemonem - Cod. Aug. perg. 81

[S.l.], [1. Drittel des 9. Jh.]

Hieronymus, Commentarius in epistolam ad Ephesios

[urn:nbn:de:bsz:31-1534](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1534)

2
INCIPIT EXPLANATIO HIERONIMI PRES

BYTERI IN ERSTULAP A PAULA APOSTOLAE DE

PHESIOS. INE PREFATIO.

Siquisquam est pecula & eu-
stochium quod in hac ui-
ta sapientem uirum teneat.
& inter pressuras & turbi-
nes mundi equo animo ma-
nere proficere possit. id esse uel
primum per meditationem
& scripturam scripturarum.

Cum enim a ceteris ceteris animalibus;
hoc ut maxime differamus.
quod rationale animal sumus.
& loqui possumus. Ratio autem
omnis & sermo diuinis libris
congruatur. per quos & deum disci-
mus & quae se ceteri sumus
non ignoramus. miror quosdam
& tunc esse. qui aut ipsi se in er-
rore & somno dicentes. nolunt
quae per se dicuntur sunt discere.
aut ceteros quid studii hec
bent reprehendendos putant;

Quibus cum possim districtius
respondere & bene uis eos ut
offensas dimittere. ut plerumque
ceteros. multo esse melius scrip-
turas legere. quam augendi

& cumulendis opibus; in hijs
illud dicam. quod ut apud mi-
quissimum iudicem obtineam
placere mihi otium ^{meum} &
solitudinem omnem celebri-
tate iacundiosum uideri.

Et quomodo ego non sepe
hendo. non damno quod feci-
unt. ita illos in bestias meas
mihi debere concedere; pa-
rum eloquentium suum quid ad te.
dissestiosum lege. non dig-
ne graeca in lignum tricens
fero; aut graecos lege. si eius-
dem linguae habes sciens graecum.
aut sitientium lignum si nolide
gratuito munere iudicare.
& ut uulgare pro uerbiu est.
Equi dentes inspicere; dona-
ti; nuquid te manu confesta
in ius traho. qui a nos tra-
scribit me impertior quis
quod lecturus est; tua forsitan
dicta si scribis scribis. tullius
am mirabitur. Nuquid aut
ter tullianus. beatum masti-
stam cyprianum; aut cyprianum

in epistolas

lecturam: aut lecturam
ut hincium dicitur in
bando. tunc dicitur in
tclib; qui in libris suis
gerriunt. nisi & parua fue
runt. in ceteris minime non possunt.
Primum non dicitur. nisi secundum
sequatur & testium. ceterum
non scandimus. nisi prima gra
diamur. Quam obrem obse
cro ut uos que in p[ro]fessio
nibus estis. quae sciamus
collem unicuique uitaque &
emplur. ne facile a medicis
& inuidis opuscula mea tra
dicatis. ne uel & is. semper accipitis.
& in ceteris mitatis
ante porcos. qui cum bona imi
tari non queant. quod solum fe
cere possunt. inuidant. & in eo
se doctos & uditosque arbitri
tur. si de aliis dicitur. qui
b; obsecro ut respondeatis.
ut figent ipsi stilum. tunc ut di
citur uerba coniungent. su
dent paululum. & periant
semper ipsos. & ex labore pro
prio. discant ignoscere labo
rantibus. Scitis enim & ipse
quod ad hoc me & plenagone
opus inuitum & tractantem

compuleritis. non quo ab adu
lescentia. aut legere um qua.
aut doctos uiros ea que nesci
ebiam interrogare cessauimus.
et me ipsum timentum ut pleneque
habuerim magistrum. Deni
que nuper ob hanc ut maxime
causam alexandriae p[ro]xi.
ut uide sem didimus. & cetero
in scripturis omnibus; que ha
bebiam dubia scis ceteris.
Sed quo aliud sit proprios li
bros componere. ut bigraque
de aueritia. de fide. de uir
ginitate. de uidiis. & supu
na quaque. in ceteris a testimo
nii scripturarum. hinc in
de quesitis. eloquentiam iun
gere seculum. & poene in
communibus; locis pompageum
uicere se sermone. Aliud in
sensum p[ro]phete & apostoli
ingredimur intellegere. quae
scripserint. quae sententiae
suae ratione firmauerint.
quid habeant in uel lege
proprium. idumei moabite
ammante. tyru. philistin.
egyptu. & ceteris syru. quid rur
sum in nouo testamento. roma
ni corinthu. galathe. phi

lipenses. thessalonicenses. hebrei. colossenses. & quam nunc ad ephesios epistolam habemus in manibus; Necesse est enim ut iuxta diuersos locorum & temporum & hominum quibus scripte sunt diuersas & excusas. & origines habeant. & quomodo beatus iohannes in apocalypsi sua ad septem scribens ecclesias in una qua que ex specula ut uita seprehendit ut iustiter pbiat. sic & sic apostolus per singulas ecclesias uulnibus. medetur in legibus. & ad instar in peris medicino collino omnium oculos uult curare.

Et quia iam ad galatas orationibus uobis ante paucos dies quid nobis uideatur & pferimus. Nunc ad ephesios orationem secundam. media apostoli epistulam: ut ordine ita & sensibus; Mediam autem dico. non quo prima sequens. & tamen maior sit. sed quomodo cor animalis in medio est. ut & hoc intellegatis quamque difficultatibus; & quam profundis questi-

onibus inuoluta sit. scribebat ad ephesios diuine colentes. non hanc ueniam quam quæram cum tibi & ceteris: succinetur est. sed illum multum maniam quam greci λυσακων uocant. ut scilicet & ipsa quoque effigiem tibi. omnium eam bestiarum & uiuibilium esse nutrice. scribebat ad m. & ropolimam sic ciuitatem in qua ita idolotria & quod semper idolotriam sequitur ceptum megi carum prestigie uiguerunt. ut de melius dicitur; Et in egnice deice templum diane. in nihilum reputabitur. destruetur quoque magnitudo eius. que cuncta asia & uniuersus orbis colit. Denique triennio ibi apostolus moratus est. nocte & die diu euangelium predicans. ut idolotrie arce destructa. facile minor urbium templum exponeret. hoc ipsum scriptura sefest. quomodo periculum ad ephesios sepmo cindur dicens. quam propter. uigilate. & cordientes quia triennio nocte

lirnafeora

8

accidit non eos sciri cū lic
crimis monere unū quēque
ur̄m. & nunc commendatos
dō. & uerbo gr̄e gr̄e eius. qui
potens ē edificare. & dicere
uobis hereditatē in sc̄i fici
tis omnib; . Indigebent enī
cōmendatione apostoli ad
d̄m. quos tunc totē tempore
demonū error tenuerat.
& sciebent esse spir̄tales
aliquas potestates. & in
tis. utq; ceugurus & diuina
gōnib; . quanda similitudinē
diuinitatis agnouerant. un
derursum ad eos loquitur.
Propt̄ quod contestor uos
indie hac. quia mundus sum
ego cescingue omnium.
Non enim subtraxi. quomin
connunquam uobis omnē
uoluntatem di. & in alio lo
co. quomodo nihil subtraxe
rim eorū quę uobis prode
rent. quin annuntiares. &
docere publicos & domesticos.
Legerit in hiezechiele. quod
speculator qui populo hosti
um n̄ p̄se dixisset. & aduertum.
scinguis ciuū & regū. & ur̄ de
m̄nib; eius. & propterea om
nem uoluntatē di. & uniuersa
quę illis utilia fōrent annun
tiasse memorauit. ut liber
esset & cescingue eorū. Ut autē
sciret eos quinepheso credi
derent. demonicos p̄estigis.
& magicis fuisse c̄stib; . obliga
tos. in istis dem̄ c̄postolorū acti
b; . replicat & dicit. Plurimi
quoq; eorum quicuriōsages
serant. comportantes lib̄s.
conbuserunt corā omnib; .
& computauer̄ p̄s̄liū eorū.
& inuenerunt cergeng quin
quagintamilia. sic potentē uer
bum d̄ni c̄sc̄ebat. & confor
tebatur. Hecce idcirco uniuers
se replicauim. ut ostende
mus quę c̄postol̄ in hac ut
potissimū epistola obscuros
sensas. & ignota sc̄culis sacra
menta congesserit. & desc̄
rū contrariisq; uisutū do
cuerit potestates. qui sint de
mones quid ualeant. quid con
tesuerint. & quomodo p̄ced
ueritum xp̄i sint deruti atq;
destructi; de quib; ait. Nonē
nobis pugna aduersum carnē
& sanguinē. sed aduersum
principatus & potestates.

in euangelio legitur. Omnia p.
illum fecerunt. hic uero dubi-
um: quin p. filium non p. iudi-
cet d. n. n. r. o. ihu xpo. quasi &
eominor sit. quod p. ceteris ob-
temperet & uoluntati: quo-
modo & nunc non p. iudicat
p. ceteri. quod p. uoluntate illi-
us paulus ap. tot ihu xpi sit.
Alii uero ite loca istum intel-
legunt. ut paulus ap. totum
ihu xpi p. uoluntate d. i. qui
sit xpi ostendi putat. ut sic
sapiens & uerbum. & uir-
tus d. i. & ueritas. & resurrecti-
o. & uic d. i. c. ite & iam uolun-
tas appellatur: nonnulli nih-
il referre existimant. utru-
p. uoluntate d. i. an & d. i. dix-
erit uoluntate. qui a his p. p.
pos. ionib; ap. totus indiffe-
renter utitur. & id ipsum sig-
nificat p. uoluntate d. i. qd
s. dixit & uoluntate d. i.
SCIS OMNIB; QUI SUNT E-
PHESI; Quidam curiosius
quic. necesse e. putant & eo
quod moysi dictum e. h. c. e.
dices filius. qui e. misit me. e-
tiam eos qui ephesi sci sunt
& fideles. esse in ge. uocabulo

nunc p. ceteros. ut quomodo a
scis sci. a iusto iusti. & sapiente
sapientes. ite ab eo qui e. hi
qui sunt appellent. & iuxta
ap. totum elegisse d. i. ea-
que non erant. ut destrueret
eaeque erant. ipse & sic sc. p.
turam que in testimoniu. ced-
ducta e. ite d. i. ser. ut d. i. struc-
tionem eor. que erant. & con-
sequen. b; intellegimus. ut
non inquit gloriatur omnis
cetero in conspectu d. i.; Si hi
aiunt quis p. iam & eo quod n.
erit. in id quod e. cetero esse p.
fici. si non datori gratiam
referat. sed suum b. i. & uir-
tutis estimet. quod subsistit
f. ceterum quod e. esse destruit.
& incipit non esse quod fue-
rit. Alii uero simpliciter
non ad eos qui sint. sed qui e-
phesi sci & fideles sint scrip-
tum arbitrant. **ET FIDELIB;**
IN XPO IHU; Quo sci ficata
emulib; infidelis. inf. i. f. e. fi-
deli. & uir infidelis sci f. i.
tus e. in muli. & e. f. i. d. e. l. i.
& sunt
uic. sa. quoq. sc. a. & m. i. t. e. p. c. e. u.
des. que d. o. m. a. c. t. u. e. n. t. in tem-
plo. propterea eos quos scos

dixerit. uocauit fideles. Qui
 a fides ex mentis proprie dis
 cendi arbitrio; Sci fidectio
 uero. & sci fidectis in idum
 absq; uoluntate nra sumitur
 leergitote; Quod dicit. fide
 lib; in xpo ihu; & hoc ced dis
 tinctionem diligentissime
 obseruationis est positum.
 Sunt quippe plures fideles.
 sed non xpo ihu; Siquis reddat
 depositu. Siquis comendata
 n abnegat. fidelis se amicu
 exhiberet. animam negis qua
 fidem peccatus sit prodere.
 quod de nonnullis philoso
 phis legimus; & ne illi sectis
 gloriacentur. cotheniensis
 matrix p p dicit; iste fi
 delis quidem e sed non est fi
 delis in xpo ihu. GRATIA UO
 BIS ET PAX A DO PATRE NRO
 ET DNO IHU XPO; Siue am
 bo ad utruq; hoc e & gricga
 & pexuam ced dm pectsem
 que ced dnm nrm ihm xpm.
 Siue ced singulos referenda
 sunt singula. ut gricga ad
 dm pectsem. pexuero refe
 ratur ced xpm; siquide & sta
 qm sequitur. In lecu de gloze

. gricga sue in que gricga fiauit
 nos indilato. Ut gricga pce
 tris in eosit. quod filiu pro salu
 te nra dignatus e mittere.
 pexuero filu in eo qd p ipsum
 pectri p conalucgsumus. &
 destructo medio pcurile. mi
 mitiger in ceptis sua & accuht
 fecit utrumq; unum. BENE
 DICTUS DS ET PATER DNI NI
 IHU XPI. QUI BENE DIXIT NOS
 IN OMNI BENE DICTIO NE
 SPIRITALI IN CELESTIBUS
 IN XPO; Quomodo scdm
 substentiam atq; necturam
 dr bonus. nos comunione sui
 efficit banos. & loquitur ced
 isrt; Scie stote. quo ego scrsu.
 Itic ipse benedictus. nos pfer
 tict esse benedictos; dicit
 quippe legis lictor benedic
 tiones. & benedictio dmi sup
 acput iusti. cuius benedicti
 onis cognomtum hie b & bce
 ruch. qd in lingua nra bene
 dictum sonat; Benedix ce nos.
 n in unabenedictione. sed
 cunctis. n quo om omnia con
 sequamur. sed dum singuli
 ut singulis ut plures hie b n.
 & omnib; om p singulces pos

si deamus. & non in terrenis.
benedictionibus; sed in spiritalibus.
Sunt quippe & terrenae
benedictiones. habere quae pia
liberis affluere opibus; honore &
securitate gaudere; quae ter-
rena benedictio. usque ad mira-
tionabilia iumenta descendit.
Dicitur etiam de illis; benedixit eis dicitur &
dixit. Ceterum & multipliciter.
Spirituales uero benedictiones
in caelestibus; sunt. quia terra
benedictionem non capit spirita-
lem. siquidem & benedictio
nec illis quae in laudico dei pre-
cepta seruamus; promittan-
tur. uerbis causa & terrenis gen-
tibus; ferebantur. plena esse hor-
rea frumentis. benedictos esse
in urbibus; benedictos in agris.
& cetera huiusmodi; in pro-
phetis non uidentur. & plura ho-
minibus; qui in caelis & in cap-
tis pellibus; exierunt. in ge-
stacite. in cingustia. in de-
sertis montibus; in speluncis
& caeteris periculis persecuto-
rum impetus declinantes.
Spirituales ergo accipienda
sunt omnia. & spiritalia non
in terrenis locis. sed in caelestibus;
& petenda. quod uero ait.

Benedixit nos in omnibus benedic-
tione spiritali in caelestibus.
Quae iam in praesentibus factum
sit & in futuro promissum. idem
benedixit. & non benedictu-
ris. Quae quomodo ad huc
in terrenis positos caelestibus
benedictione benedixerit; Si
uegit quod conuersatio nostra
in caelis est. & non sumus de mun-
do isto. sed de positam imagine
cho. uer. portemus imaginem
super caelestis. & in ceteris non ui-
mus sed in spiritu. & the securi-
tatem nobis in caelis. ubi & cor-
habemus dicimus. Nunc ce-
lestibus benedictione benedic-
ti. Siue cetera quod omnis be-
nedictio spiritalis in christo
& in transitum de caelestibus;
computatur. Benedixit nos in
quit in omni spiritali in caele-
stibus; in christo; In sermone dei. & sa-
piensque. & ueritate. & ceteris que
uidentur; dupliciter cum legendum.
Benedictus deus. & pater domini nostri
ihesu christi. ut sit benedictus deus
qui uniuersorum conditor est.
& hucusque distincto deinceps
in ferat. qui est & pater domini nostri
ihesu christi. uel ita. ut & deus & pater

dn̄i nr̄i incōmune sefe
 rat. b̄n̄dictus d̄i eius qui as
 sumptus ē hominis. & p̄ceter
 eius qui in principio cepit d̄m
 fuit d̄i uerbum; non quo alius
 ces sumptus homo. & ceteris
 sermo qui ad sumpsit. sed
 quo unus ceteris; idem prouenit
 & ceteris excusatum. nunc subli
 mis. nunc humilis. p̄dicatur.

Sicut elegit nos in ipso an
 te constitutione mundi
 ut essemus sc̄i et in ma
 culati coram ipso.

Pro constitutione mundi in ge
 n̄e scriptū habet. ΠΡΟ ΚΑΤΑ
 ΒΟΛΗΣ ΚΟΣΜΟΥ. Non id ipsū
 ceteris. ΚΑΤΑΒΟΛΗ. quod con
 stitutio sonet; unde & nos p̄p
 ter p̄ceteris linguę. & se
 rum nouitate. & sicut quidā
 ait. Quod sit ḡn̄e orū & sermo
 lagor & linguę facilius. cona
 bimur. non tunc uerbu truent
 fere de uerbo. quod in possi
 bile ē quam uim uerbi quodā
 & p̄licare circuitu; ΚΑΤΑΒΟΛΗ
 propriē dicit. cū quid de or
 sū iocetur. & in inferios
 locū mittitur de sublimi; ut
 cū aliqua res sumit & ordiū.

Unde & hi qui edium futura
 rum prima iocent funda
 menta. ΚΑΤΑΒΕΒΛΗ ΚΕΝΑΙ
 id est deorsum initia funda
 mentorū id est se dicitur.
 Valens itaq; p̄culus ostende
 re quod d̄i uniuersis fecit machi
 natus ē ex nihilo. non condigo
 n̄m non ex creaturam atq; fac
 turam. sed ΚΑΤΑΒΟΛΗ id est
 in igum fundem anti cedam
 p̄tulit; ut non iuxta mechanic
 um. & ceteras h̄yeres que fec
 tosem & materiam ponunt.
 aliquid unde ex creatur se fec
 tos int. ante cessent ex creatu
 res. sed omnia ex nihilo substi
 tent; Quod autē electos nos
 ut essemus sc̄i & immaculati co
 ram ipso. hoc ē d̄o. ante fecit h̄cā
 mundi testis est. ceteris p̄sci
 & ḡnem d̄i p̄tin & ceteris omnia
 futura iocem fecerunt sunt. &
 antequā fierent uniuersa sunt
 nota; sicut & p̄culus ipse p̄p̄
 distinat in utero matris sup̄
 & h̄yemices in uulua sc̄i fica
 tur. elegit. roborat. & in ti
 po xpi. proph̄e gentib; mit
 tur. Alius uero quidā iustu
 conct̄ ostendit se q̄d n̄ ex p̄p̄e

καταβη
 κεναι

felicior

h̄yemices p̄p̄ hu
 ty pum ḡntisse

iudicio scilicet fugi sed & me
rito electorum unum quemque ele
get dicit ante visibiles crea
turas. solum terram mœria
& omnia que intra eas sunt. fuit
sealices inuisibiles creaturas.
in quibus & cenimab; que ob quã
diu excusset solidò noties. deinde
cessint. deorsum in uallẽ istam
laccrimarũ. in locum cesslic
tionis & p̄p̄egri nationis n̄se.
in quo sc̄i constitutus orabat.
ut ced sedem pristinam seuer
ter & dicitur dicens. h̄a mihi quia
incolectus meus pro longeo
tus est. h̄a bita uicium h̄a bita n̄
gibus cedcor. multum p̄p̄egri
nec tã animam eã. & in alio
loco. miser ego homo quis
me liberabit de corpore
mortis huius. & melius est se
uesti & esse secum xp̄o. & edibi
antequam humiliarer ego
p̄ccavi. & cetera h̄a h̄a similia.
h̄a q; priusquam anime inquit
unt p̄p̄cipit essent in mun
dum. & mundus ex cenimab;
fieri & cũ h̄a bita ^{tr̄icib;} torib; suis.
in in finũ ipse dei & otus. ele
git p̄cculum d̄i & eis similes
corã se. qui h̄a erent sc̄i & in m̄a

culati. Nemo autẽ elegit. nisi
de pluribus. & ubi sunt aliqui
uiliores. ibi electio p̄p̄rat.
Quomodo autẽ in babilonia
cepti uitate. quocundo ana
buchodonosor in chaldeam
abductus est populus. missis
proph̄etis. h̄a ezechiel. dcceni
helit̄es pueri. aggeus & ha
checrias. non quo ipsi m̄brue
rint captiuitatem. Sed ut
essent in solatio captiuorũ.
h̄a & mille de electione mun
di. eos qui cente quocundo mundus
fieri & electi erant ad d̄o. mis
sos esse in eruditionem & ma
gisterium animarum p̄cca
torum. ad p̄p̄edicationem eo
rum. seuer t̄esent ad d̄i locũ
unde corruerant. & hoc esse
quod amõse. in octogesimo
nono psalmo dicitur. d̄ne
refugium factus es nobis. in
generatione & generatione.
antequam montes firmãssent
& fieret terra & orbis ter
rarum. Quod scilicet ante
quam mundus fieret. & uniuersa
generatio principium sume
ntis sc̄i suis d̄i refugium fuit.
quod autẽ ait. Ut essemus sc̄i

Inmaculati coram ipso in
 sem & inmaculati hoc in te.
 Quod ser. inmaculatus quoque in
 tellegi potest. Inmaculatus
 ubi non sit qm & ser. Per
 uul, qui ppe inmaculati sunt
 qui a integro corpore nulla
 fcebre peccatum. & tunc non
 sei qui a se ius uoluntate &
 studio compcerat. Et quod in
 maculatus dici potest ille
 qui peccata non fecit. Ser au
 is qui iustis plenus sit iux
 illud quod in quoda psalmo
 scribit. Qui ambulat sinema
 cula & oporcor iustitiam, &
 in cecogeo cecogorum. Totie
 spdeio seos proxim amed &
 maculce non emte. Quere
 quomodo ser quis & inmacu
 latus sit coram do. cum pro
 ph & ce testetur dicens. non
 iustificabit in conspectu tuo
 omnis uiuens. autem sei &
 inmaculati coram do ephe
 susunt. & falsum e hoc quod
 dicit. non iustificabit in con
 spectu tuo omnis uiuens. aut
 sinemo iustificabit in conspe
 ctu di. falsum e qd pceserit
 scos & inmaculatos esse in

conspectu di. sed quod bis fieri
 respondendum. Non enim ait
 pecculus. elegit nos ante con
 stitutionem mundi cum esse
 mus sei & inmaculati: sed ele
 git nos ut essemus sei & inma
 culog. hoc e quis sei & inmacu
 lati ante non fuimus. ut post
 ero essemus. quod & de pecca
 torib; ad meliora conuersis
 dici potest. & stecbit illcesen
 tentia. Non iustificabit in
 spectu tuo omnis uiuens. id e
 in tota uitae sua in omni quo
 in mundo isto uersatus est
 tem posse; quod quidem ita
 intellectum. & ced uer sum
 dum ficit. qui ante quam un
 dus fieri & animos dicit elec
 tus esse propt scitice em. &
 nullum uitium peccatoru; N
 enim ut ante iam diximus eli
 guntur pecculus & quies similes
 sunt. quia erant sei & inma
 culati. sed eliguntur & pcedis
 tinant. & in consequenti uita
 popera cetq; iustitiae sei &
 inmaculati ficient. Deniq; &
 sic scribitur dum e. qui an dixe
 rit. non iustificabit in con
 spectu tuo quisquam uiuens.

sed omnis uiuens. id est non iusti
 ficabunt om. iustificabunt uero
 aliqui. INCARNATE PREDISTI
 NANS NOS IN ADOPTIONE FI
 LIORUM: P I H M X P M IN IPSUM;
 Dupliciter legendum. ut ceceperit
 ut cum superioribus; ut inferioribus
 bus copuletur; cum superioribus;
 ite; ut es sem scilicet & in macu
 lace coram ipso in ceceperit. &
 postea ceceperit. p se distindit
 nos in adoptionem filiorum
 p ihm xpm in ipso; cum inferioribus;
 cum sic in carne p se dist
 tincens nos in adoptionem
 filiorum p ihm xpm in ipso;
 differenti. uero greek sermo
 nis. PROOPICΘENTOC. ET O
 PICΘENTOC. lectinus sermo
 non explicat; superior qui p
 se sermo ad eos se fertur. qui
 antea non fuer. & prius qua
 fuer. de his cogitatum e.
 & postea substituerunt; In
 ferior uero de eo. quoniam nulla
 cogitatio uoluntas. nulla
 p secessit. sed semper fuit. &
 nuquam ut esset ceceperit & or
 diu. Unde recte nunc de his
 qui cum antea non essent. postea
 substituerunt dicitur.

PROOPICΘENTEC. De filio ue
 ro hoc de dno nro ihu xpo. in
 alio loco scriptum est. OPICΘEN
 TOC. Quia semper cum peccatis fuit
 & nuquam uoluit ut esset uolun
 tates peccata p secessit. & quo
 colligitur semper peccatis semper
 fuisse filium. & in quibus; ceceperit
 nitus ceceperit & ceceperit
 se neceperit; N & non & iam
 hoc inferendum. quod cum p se
 distindit nos siue p se finit ad
 in adoptionem filiorum p ihm
 xpm. Tecum non certe filii esse
 possumus. nisi filii eius ihu xpi
 fidem & intellegentiam ad
 se recipiamus; & ille
 quidem neceperit filii us est.
 Hos uero in adoptione. ille nun
 quam filius non fuit. nos certe
 quam essemus p se distindit
 sumus. & tunc spm adoptionis
 nis accepimus. quando exed
 dimus in filium di. SECUNDUM
 PLACITUM UOLUNTATIS SUAE.
 Uerbum ΕΥΔΟΚΕΙΑ. quod la
 gnus in p secessit e pleceperit
 ceperit greek compositum e
 & ducebat; integris ΑΠΟΤΟ
 ΥΕΥΚΑΙΤΟΥΔΟΚΕΙΝ. ceceperit
 & pleceperit; qd nos possumus

pro oritentof
 & oritentof

eu doxia

καίτοι δοκεῖν

dicere bene placitum. quia
 statim omne quod placuit. &
 bene placere potest. sed ibi
 tantum. *ΕΥΔΟΚΕΙΑ*. hoc est
 bene placitum dicitur. ubi quod
 placuit recte placitum co pro
 batur; hunc autem sermonem. de he
 braico *RESON*. Septuaginta
 in p^{re}teritis. tricen stulerunt =
 heb; nouis. noua uerba fingent
 tes. inuadunt itaq; in hoc loco
 occasionem. qui ante condig
 onem mundi. animas putant
 cum angelis & ceteris uisitu
 nominib; in celesti hierusalē
 fuisse uisitas. quod nec be
 ne placitum di. nec in laudem
 glorie eius & gratie possit
 intellegi. alios nudos bcer bce
 ros seruos debiles. alios diui
 gs romanos liberos. scenos. ig
 nobiles ut nobiles in diuersa
 orbis parte generari. nisi cause
 p^{re}cesserint. quib; & m^ultis
 hęc animas unce queq; sor
 ptasit. & illud ced romanos
 scriptum. se quidam putat
 nos se nec norum. Annon ha
 b^{et} potestatem figulus de
 eadem massa fecere aliud
 ues in hono^rem. & aliud in c^o

stumeliam. ad eundem sen.
 sum referunt. ut quomodo
 uitabona s^{ua} imala lacerboriosa.
 ut fecilis frustra in istomun
 do agit. nisi credam di futu
 rum esse iudiciu. Itic & diuer
 sitas in hoc mundo nescit q
 um iustitiam di cerzuar. nisi
 animarum m^ulta p^{re}cesse
 rint. Sibus inquit hęc
 non ita accipim. nec bene
 placitum uolunt agi di. & it.
 nec in laudem glorie & gra
 tie. huc alios elegisse ante
 constitugonem mundi. ut es
 sēt scī & immaculati. & hęc
 b^{er}it ced optionem p^{ro} h^um
 xp^m. alios ultimē conditio
 ni & poenis p^{ro} p^{re}uis destin^{at}
 se IN LAUDem GLORIE GRATIE
 SUE INQUA GRATIFICAUT NOS
 INDILECTO. Quaelcuis inqui
 unt glorie gratie sue. di ē
 alios gratificasse in xpō. ali
 os a^{et}ernis p^{re}peccasse sup
 plicis. Amase iacob ante
 qucm oriatur & utero. o
 disse & cu priusquā digna
 odio p^{ro} p^{re}teret. Hisc cause
 p^{re}cesserint que iustitiam di
 probent. Omnis ergo gratie

euclōgia

5
5
5

quoniam sequimur in gloria
& laudem eius quoniam gra-
tiam in dilecto. hoc est in
domino nostro & seculato se comple-
tur. Qui absque sapientia usque
iustitia ^{pace} p[ro]p[ri]e redemp-
tione. ceterisq[ue] iustisq[ue] nullum
bonum intellegi potest. Nec
putandum quod in latinis
codicibus; hec ob id scriptum
esse in dilecto filio suo. sed
simpliciter in dilecto. & si
quidem esset additum di-
lecto di. ut dilecto p[ro]p[ri]e
sed simplice intellegentia;
Et omnium opinione uulge-
ta quod dominus noster ihesus diligere-
tur a patre. sed non magnum
aliquid proprii & ceteri filii con-
cederemus. cum sic filius di-
ligeretur ut cetera; dicit
quippe additum; Dilige om-
nia & nihil ceteris eorum que
fecisti; neque enim odio quid ha-
bens condidisti; aut si esset
appositum. in qua graeca
ut nos in dilecto p[ro]p[ri]e omnibus
uniuersis serupulus fuisse
ceteris. quia & p[ro]p[ri]e
chees. & p[ro]p[ri]e & omnes
uiros. scimus additum fuisse dilectos;

Nunc uero in eo quod ceteris
loquitur est dicens in dilecto.
Ita mihi intellegendum uide-
tur. ut subcedat ab omnibus;
Sic enim christus ut sepe iam diximus.
sapientia est. iustitia p[ro]p[ri]e gau-
dium. continentia & cetera;
hec est uisutum uocabula. &
am hi qui sequi nequeunt di-
ligunt. & nullus tamen confes-
sus sceleris est. ut non sapientiam
& iustitiam comperere dicat.
Quomodo & de substantia di-
omnium hominum consentito
pinio. quod diuina sit. & nul-
lus sensu facile comprehen-
deat; & tunc uero unusquisque
dum talem. ut talem. eum pu-
tetur. Itaque christum secundum id
quod diuersas uisutes sonat
omnes diligunt. Licet plures
fecerit non possint p[ro]p[ri]e
quod diligunt. Iste est dilectus
quem estimo. & in esca signi-
ficari; Ceteris dilecto can-
quam dilecti uine meae. & u-
ne fructus est dilecto. & in u-
simo octauo psalmo; conte-
r & dominus cedros libani. & com-
nau & ceteris ut uirtu libani & d-
lectus quem admodum filios uni-
2 cognosce

In quo habemus redempti-
 onē p̄ sanguinē ipsius re-
 missionē peccatorum.
 Ille redimit̄ qui captiuus ē. &
 in hostium uenit̄. potest ce-
 tē liber esse desiuit. Itē & nos
 quidē dicunt in hoc mun-
 do esse captiuos. & sub prin-
 cipib; & potest cotib; iugo ser-
 uitijs teneri. nōc ante uinc-
 tias cecētenis & p̄licē se man-
 & oculos sursum attolle. /
 nisi redemptor ceduenerit.
 Sed quis iste cecūnt cecūnt
 & tūc is qui possit p̄ d̄io suo
 totū orbem redimere. ih̄s
 xp̄s filius d̄i proprium sangui-
 nem dedit. & nos de seruitu-
 te & r̄p̄iens. libertate dona-
 uit. & se uerū si h̄storius gēn-
 glium c̄p̄d̄im̄. quod cēdrus
 & cūstius & decius plures per-
 tinentes urbium. & f̄c̄mes.
 & bella suis moftib; se p̄fer-
 serunt. Quocēto m̄c̄ḡis hoc in
 d̄i filio possibile iudicēndū
 est. quod c̄mo se suo non urbē
 unam. sed totum purgērit
 orbem. Duplicit̄ uero sangui-
 nis xp̄i & cec̄ro intellegitur.
 uel spiritūalis illce atq; diui-

na de qua ipse dicit. Cec̄ro mea.
 uerū ē cib; & sanguis m̄s uerū est
 potus. & nisi manducaueris
 cec̄rē meā & sanguinē m̄d̄i
 bib̄eris non habebitis uitam
 aet̄nam. Uel cec̄ro & sangui-
 nis que crucif̄ice est. & qui mi-
 litis effusus ē lencea. Juxta
 hanc diuisionem & in sēis eius
 diuinitas sanguinis & cec̄ris
 accipit̄. ut eccl̄ice sit cec̄ro que
 uisur̄cē seduct̄cedi. Al̄icē cec̄-
 ro & sanguis. que regnū d̄i n̄
 que ant̄ possidēse. Consequē-
 ter cū post redemptiōnē
 sanguinis xp̄i remissionē
 cec̄cepisse scribimur p̄cca-
 torum. qui anisi redempti
 fuerimur. frustra nobis p̄cca-
 ceta donant̄. nōc ante ubi
 am accipere possumus delict̄
 torum. & seruire cessam̄.
 nisi p̄ d̄ium pro nobis cr̄at̄
 tus quondam uictor accēp̄erit.
 SECUNDŪ DIUITIAS GRATIÆ
 eius. quæ ABUNDANT IN NOBIS.
 Quintellegit hoc quod dic-
 tim ē gr̄icē estis secl̄uaq;
 & non & op̄tib; & quinquā-
 ginta & quingentorū dena-
 riorū in euēgelio debito se

quod cui plus dimititur plus ..
diliget. iste potest scire quod
scdm diuitices suas de gloria
abundabit in nob maxime in
eclesia degentib; congrega
ta que cetera fuit a testam
to & pmissionib; istius cuius de
licto nos salutem consecutus
mus. Annon e magnitudo gra
tiae in pcculo & in ceteris scis
de quib; dicit. Nescitis quomodo
gelos iudicabimus. & in aliolo
co, inquam desiderant cenge
ly considerare, & rursus.
pccat dec. ut quomodo ego &
tu unus sumus. sic & ipsi in nob
unum sint. hcces diuitices gra
tiae illum in se non fecit uic
tues. qui quicquid uel & hu
mana fragilitates nitit. la
boriet. atq; contendit. & cum
apostolo loquit. greticus eius
in me uicua non fuit. Qui ue
ro beneficium magnitudinem
nec recordens cedit & uiciora
delectat. in isto diues gregae
di. & opulenta largitio. pieu
pauca tenuatur.

IN OMNI SAPIENTIA ET PRU
DENTIA NOTUM FACIENS NOBIS
MYSTERIUM UOLUNTATIS SUE.

Scipitice & prudentiam
esse diuinae. Stoici quoq; o
pinent dicentes; Scipitica
est sum diuincoru humena
rumq; cognitio. prudentia
uero tantum mortaliu.
Juxta hanc diuisionem possu
mus scipitica inuisibiliu
& uisibiliu accipere. Pru
dentia uero tantum uisibi
liu; quib; itaq; quomodo
nobis de in omni scipitica
& prudentia notum fuerit
mysterium uoluntatis suae
& quidem primu simpliciter
accipiendum qd mysterium
uoluntatis eius sedem pro
pria sit p seanguinem filii ip
sius & remissio pccatoru
scdm diuices gregae eius que
abundant in nobis. Quod
scilicet nos in dno pessione
credentes que est fulgentia
de quib; scipitica possideam
etq; prudentiam. deinde qd
p scripturas siue ^{not.} notie fece
rit uniuersa mysteria. Quo
modo primu uiculu & terre
mechanicus sit. & omnia que
in terra sunt fuerit ordina
rit. atq; distinxerit. ut plures

nec ut homo & usq; ad pces.
 sionem xpi mundus impletus
 sit quomodo & uisibilib; eic
 que sunt uisibilia cognoscant
 ad hoc semu quod & licet eic
 que interrasunt sapientia
 indigeant atq; prudentia;
 Quotus eni quisq; nrm scit
 quid sit illud quod caues in alye
 suspendet pisces in fluctib;
 n̄ n̄o & hominū gressus pmo
 ueret. rabiem incit & bestie
 rum. sed qui diligens lector
 e stetit nobis illud opponet
 Si & pceste cognoscat pcculus
 & pceste prophēct. & nunc
 p sp̄culum in enigma te. Quo
 mo ipsi uel ephesus in omni sa
 piētia atq; prudentia dimys
 teryū reuelatum ē. hęc ita
 q; n̄o cessitate conpollimur
 mutue or dine lēctionis &
 fic & e scdm placitum uolun
 tic gressus in eudem gloriae
 gricis sue in que gricifica
 uit nos in dilecto in quo habe
 mus redēptionem p scēngui
 nōn ipsius remissione p̄cca
 torum scdm diuitias gricis
 eius que e hęc bundant in nobis.
 in omni sapientia & prudentia!

Ut cum huc usq; distinxerim.
 quo scilicet & omnis sapientia
 & prudentia ad superiore
 iungunt. deinceps inferam.
 notum ficiēt nobis mystē
 um uoluntatis sue scdm pla
 citū suum; potest cū & hac
 mēente sententia quod &
 pceste uideant & & pceste
 prophēct. Nunc in omni
 sapientia & prudentia dici
 seu licetum eis esse mystē
 n̄ quo ipsi in omni sapientia
 & prudentia mystēriū didice
 rint. sed d̄ in omni sapientia
 sua et q; prudentia iuxta
 quod consequi poterent &
 mystēriū reuelerit.
 Secundū placitū suū quod
 proposuit in eo indispen
 satione plenitudinis tē
 porum; Supra dixerit
 scdm placitum uoluntatis
 sue. nunc scdm placitū suū uo
 luntate d̄ rēctiōi.
 ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΝ. id est p̄se dis
 tinationē in cōdoptionē fi
 lios & p̄ ih̄m xpm̄ posuit. hic
 ubi ΠΡΟΘΕΣΙΝ. id est pro
 positionē; in p̄se distina
 onem aū & propositum hi

~

h

s

s

s

posterior

pro

qui solent in uerbis discutere
se hoc ad se interesse. quod
predestinatio alicuius per
multo ante in mente eius qui
destinat quid futurum sit pre-
figuratur. Propositum autem cuius
uicem sit machinatio & pro-
ne cogitatione sequitur effec-
tus. quod uero ait propositum in
eo. ad mysterium referendum est.
Siquidem supra dixit. ut
notum fuerit nobis mysterium
uoluntatis sue. quod mys-
terium dispensatio est plenitudi-
nis temporum ut scilicet
tempore omnia compleant.
Quomodo enim habet quicquid
per uulnus est licet ipsius bona
sint tamen necdum ei debet
hereditas. Ita & mysterium
quod predestinatum fue-
rit ad inchoationem filio-
rum eius. ante non potuit dis-
pensari nisi suo ueniret tem-
pore. de quo & ceteris numero
singularem speculum ait. Ut autem
uenit plenitudo temporis. mi-
sit deus filium suum. qui uenire
se non potuit. nisi mysterium
temporis impleretur.

Recapitulare omnia in christo

que in celis et que in terra
in ipso. Pro se capitulum
in latinis codicibus scriptum est
in ista cura. & miror cur
ipso uerbo graeco non sint trans-
lato per. cum istiusmodi licenti-
a diuina quoque & philoso-
phia sic in graeco hebraeum ad-
sumptum sint. Nec enim & orationes
in epilogis ut ante epilogos
in fine uicium propter memo-
riam iudicium & eorum qui audi-
ere negotia recordationem
ΑΝΑΚΕΦΑΛΩΝ. solent fac-
ere ut que prius latius dis-
putauerant breuiter postea ser-
mone comprehendant. & Lu-
nus quisque recordari eorum in-
cipiat que audiunt. Sicut supra
que in presenti loco iste est. Om-
nis dispensatio que & ante
mundum & postea coepit esse
in mundo tamen inuisibilem quam
uisibilem expectaturam ad-
uentum dei filii pollicebatur.
quod ceterum de periculis eius
tunc est. per se uero se reuo-
candus erit. quod in fabrica
tionem turris. linguarum unum
seu sic. in ceteris. in postulo
of tunc debet donum linguarum

anacephalon

Quod isicac in tyrodni cruce
 sue ipse posuicuit. Quod sa son
 sam coma nutient de clile
 paupteris diligit amplexus
 & omnia cor dis sui serbia e
 fessus e saluatoris & de de
 sie & gertib; ut se paupteris
 & legene mysterium signifi
 ciebior; In cruce itaq; dmi &
 in pias sione eius paupterula
 ta sunt omnia. id e uniuersa
 in huc ANAKEPHALOCCEI.
 supputata; quod ut manifes
 tius fiet. cotidiane e sublu
 dinis aliquod ponam & eplu;
 Verbi causa uiginti denarios
 erogauit. rursus quinq; &
 celios quin decem. triginta
 quoq; & ter decies p diuina
 tempora dedi; hoc sum unu
 uolubro supputiose. cetero
 n h. sum me succrescol. & inu
 non numero habebio omnia
 que ante descripsi. Sicut
 q; uniuersa mysteria & omnis
 dispensatio uelusticis. n
 solum que in tris sed & iam
 que in celis gestice in xpi pr
 sione coplatur. Cu eni semel
 mihi xpi passus fubrit & se
 pulchus & resurrexit & ad

pacem uictor ascenderit.
 non necesse habeo uel e nu
 mbrum. quia in uno omnia te
 neo. Diligent ad tendite qd
 n solum omnes historie scrip
 turice que in terris gestice
 spr ser enumerat. sed & ia in
 celestib; que nob occulte in
 xpi paupterulata p sione te
 neunt. In quo et sorte uoca
 tisum p redistinati secun
 du propositu eius qui uni
 uersa operat iuxta consi
 liu uoluntatis sue;
 Verbum hereditatis & softis
 p quos in xpi paupter uenim. os
 tendit nos de alia potestate
 ad celice transmigrasse. Et
 scdm illud quod in deuterono
 mio scriptum e. quicquid di
 uidebit altissim gentes cu
 dis seminaret filios ad eam.
 De angelox ditione ad paupter
 dmi esse tricus lictos. & illis
 quidem aliena & sibi ut comis
 sa ut usur paupter tenuerunt.
 iste uero paupter sua & ascen
 dens in celu ceptiu ad dux cap
 tituitatem. id est eos qui ante
 cepti fuerunt in pditionem
 ipse cepit ad dux ut paupter &

uertere.

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

obruere.

in excelsum. & quo die modo.
 e capta ceptiuitas. dum p
 secundam ceptiuitate qui
 prius cepti fuerint liber
 tur. considerendum qd & hic
 PROOPICMOC ET PROECCIC
 id est p̄destinatio & p̄po
 situ simul posita sint. Juxta
 que op̄eriet omnia d̄r. scdm
 uoluntate q̄s sue. Non quo om
 nia que in mundo fiunt diuo
 luntate & consilio p̄agunt.
 Alio quin & malicio poter
 imputari. sed quo uniuersa
 que faciat consilio faciat
 & uoluntate. Quod scilicet
 & ratione plena sint & potes
 tate faciant. nos homines
 pluraq; uolumus facere consi
 lio. Sed nequaquam uolunta
 te sequit̄ effectus. Illic u
 nullus resistere potest. qui
 omnia que uoluerit. & fac
 ciat. uultu eum quib; q; sunt
 plena rationis atq; consilii.
 uult seduceri om̄ & in agnigo
 ne ueritatis uerise. Sed quia
 nullus absq; propria uolunta
 te seducitur. Libri eni uerbi
 tri sumus. uult nos bono
 uelle. ut cu uoluerit mus uellit.

in nob & ipse suum implere con
 silium; UTSIMUS IN LAUDE
 GLORIE eius QUI ANTE SPE
 RAVIM IN XPO; Si sperari
 ni tentu dixit & in xpo. &
 n̄ p̄semisiss & ante sperari
 mus. quod ḡece dicitur.
 ΠΡΩΗΛΠΙΚΟΤΕC. esse & ma
 nifestior sensus eos qui spe
 rauer̄ in xpo softe uocatos
 esse & p̄destinatos scdm
 propositum eius qui uniuersa
 op̄eriet iuxta consiliu uolun
 tate q̄s sue; Nunc uero propo
 sitionis additio ad illa nos in
 tellegentia trahit. De qua
 superius disputauim. & p̄o
 nentes hoc quod scriptum e
 Quibene dixit nos in omni bene
 dictione spiritali in celesti
 b; in xpo. sicut elegit nos imp
 so ante constitutione mundi
 ut essem; sc̄i & immaculati co
 rum ipso. Quod scilicet sicut
 iam nos benedixerit omni
 benedictione spiritali in ce
 lestib; & elegerit ante con
 stitutione mundi. ita & ia
 nunc sperasse antedictum
 in xpo & eo t̄m posse quoe
 lecti & p̄destinati & bene

populinos & p
 resit
 p̄ elpi cotes .i.

consilium

die sum' in celestib; Alius ue
 ro hoc dogma non sustinens qd
 ante fubymz & sp^{ueri}bric in
 xpo quam in isto corpore de
 gessemus. illo intellegentiam
 trahens f^{er} & ut dicat in
 uirtu dñi saluatoris. quando
 in nomine ei^{omne} genu flectat ce
 lestiu terrestrium & in f^{er}
 noz. & omnis lingua confi
 tebitur quia dñs ih̄s xps in glo
 riæ dī pccetris. cum ei fubym
 uniubr sic subibotie. aliosuo
 luntate. alios necessitate
 subiciendos. & eos qui ante
 p^{er}sentiam quam in ciestag
 eius sperauerint in dñm futu
 ros esse in lica dē gloriæ eius;
 Quocirca ΠΡΟ. ΝΑΠΙ ΚΟΤΑΕ.
 eos ubi qui septi fuerint
 necessitate credentes eo
 tōm pose quonē dicitur &
 angelus ei poterit negare reg
 nantē esse sp^{er}bricntes. sed n̄
 in lica dem gloriæ ei quod qui
 dem & nunc ex parte eudem
 expleri. quia alia sit merces
 eius qui uoluntate sequit
 dñm alia qui necessitate. Ne
 rūtiam siue p occasione siue
 p ubytate timentū xps annun

ti & ur. dū modo sciuet & spe
 rians & ante sp^{er}bricnt quo pro
 diu^{er}sitate spei diu^{er}sa sint
 p^{er}sema recepturi. In quo et
 uos audito uerbo uerita
 tis euangelii salutis ur̄e
 in quo et credentes signa
 ti estis spū scō promissio
 nis; In quo h̄c uidet dubiū quia in
 xpo int̄ c^{er} & ros qui uideri
 uos quoq; ephesiū ubi ubyt
 qd euangelium salutis ur̄e.
 cui credentes signati estis
 spū p^{er} promissionis scō; uide
 tur cū iuxta ordine l^{er}tionis
 non f^{er}re s̄b̄tencia. nec ei
 quod p^{er}dictum ē. in quo &
 uos audito uerbo ubytis qd
 euangelio salutis ur̄e reddidit
 aliquid quod sequat. quia f^{er}
 tim s̄cundo ponit. in quo qd
 quia sup^{er}fluum ē. sub lictū e
 medio. potest t̄xtū sed de
 selectioni. hoc aut pcciebat
 pcculus denimio amos xps ut
 am semp que diligebit & l̄a
 sup^{er}fluo & extracordinarie
 nominare. quod potest c̄br
 q. nobis in omnib; epistulis ei
 l̄ctor diligens inuenisse.
 Unde & n̄c s̄cundo positum

5
 2
 2
 5
 5

per quod.

4

in quo ordinem deprehendit.
turbasse sententiam & sententiam
ostendit propositionem reliquisse
pendentem. Neque uero perua
lucis ephesiorum est non per dica
gonem. sed uerbum ueritatis au
ditur. si quidem in praedicatione
onem & uerbum ueritatis mul
tum esse distantiam. & in alia
epistola legimus. & uerbum
inquit meum & praedicatione
mea non in per sua sibilibus; sapi
entiae uerbis sed in ostensio
ne spiritus & uirtutis; queramus
diligentius ubi uel ubi scriptum
sit. quod uerbum quis audierit
ueritatis ut & collectione eo
rum possit perspicue peculiari
suscepit. Ubique quoque euen
gelium nominatum sit. siue
cum addimento siue absolute.
uerbi gratia cum addimento
euen gelium meum & euen
gelium ihesu christi & euen gelium
ad romanos at quod nunc dicitur
ad ephesios euen gelium salutis
ueritatis absolute uero ut uel
quit de luca cuius lucus est in
euen gelio per omnia & desinit signa
tur autem qui audierit uerbum
ueritatis & crediderit in eo

spiritu se promissionis sancto. quia
multi sunt qui cadunt & in se
dulo promittentes nequaquam
signaculum sancti spiritus consecutus
dicitur & ad principem tyri
tues signaculum similitudi
nis dei signaculum autem dicitur.
ut quomodo primus homo con
ditus est ad imaginem & simili
tudinem dei sic in secunda se
generacione quicumque spiritum
sanctum fuerit consecutus signetur
ut cebo & figuram condi
toris accipiat; querendum
autem ubi uel ubi scriptum sit
spiritus se promissionis sancti ut quid
significet. Ego enim estimo
quia sic spiritus sanctus semper facit
cui fuerit infusus & spiritus sci
entiae sapientem & intel
legendum intellegendum
& consilium acutum atque con
sultum & fortitudinis for
tem & scientiae scientem.
& peridestis primum & timorose
timidum dicitur timorose
peridestem. tunc & spiritus se prom
issionis ut spiritus dei sponso semper
dum fecit dum in quo habitauit
ueritatis. quomodo & contrario
in mundus spiritus in mundum facit

& spurcam sibi domum prepece
 rat spurcus habitator. forni
 cationis quoque spiritus efficit scorta
 to fecit. de quibus propheta loqui
 tur. spiritus fornicationis seducti
 sunt. & nequa spiritus nequa fecerunt
 homines ceteraque perversos & de
 moniacos demones quiculisque
 fuerit liquor quinosus teste
 infusus est talem dicitur testa &
 odorem habet & sic possem
QUI EST PIGNUS HEREDITATIS
IN RE IN REDEMPTIONE ADOP
TIONIS IN LAUDE GLORIE IP
SIVS; Pignus lectum in pater
 parrabone posuit. in id ipsum
 cum arrabonem quod pignus sonat.
 Arrabonem futuri emptio
 quiculisque testimonium &
 obligamentum dicitur. Pignus vero
 hoc est **ENECYPRON** promutua
 pecunia opponit. ut cum illic
 reddita fuerit. reddentide
 bitum pignus cessatose red
 deat. Rursum in eo ubi est. in
 redemptione ^{adoptionis} non habet in
 greco **YOΘECIAN**. sed **ΠΕΡΙ**
ΤΙΟΙΗCΙΝ. quia nos adquisigo
 nam siue possessione possam
 dicere. nec tamen uim semper
 expersim. Multa enim ubi

basunt quene de greco in lignu
 tricus ferri uelent. nec de
 hebreico in greco. & sic pro
 ce nec delictino in greco
 nec de greco in hebreum. qui
 cumque igitur non tunc spiritum
 sem. sed spiritum sem permissio
 nis acciperit simul conseque
 tur & cetera bonum hereditatis.
 que hereditas uita per pater.
 & quomodo & cetera bonum es
 timat. quiculisque emptio sit fu
 tura & que possessio. ubi
 accusa. & decem solidis centum
 solidorum uilla. & centum soli
 dis mille solidorum possessio.
 ita & ueritate cetera bonum
 hereditatis quoque. postea se
 cutuse magnitudo cognoscit
 que uisum sit sit aliquis ceteraque
 perfectus. & omnium iudicio bene
 tudine digni putatur. tamen
 ad futuram hereditate nunc
 arrabonem est spiritus consequitur.
 Sicut arrabonem tunc. quan
 tibus ipse possessio. quomo
 do autem cetera bonum quiculisque
 tur. non est tunc. sed intra
 nos est. sic & ipse hereditas
 hoc est regnum dei quod intra nos
 est. in nobis ubi secum. in trinitate

que enim potest esse maior
hereditas quam continentia
et uideat sensu pulchritudine
sapientie et uerbi et ueritatis
et luminis et ipsius ineffabile
et magnificam dei considerare
nec turam. Omniumque que ad si-
militudinem dei condita sunt
substantia contueri. Iste cum
spiritu se promissionis sancti que est ar-
ribon hereditatis nostre. idcir-
conunc sancti dicitur ut sedimant
et copulent deo in laude glori-
e ipsius non quod laude alicuius
indigeat. sed quod laus dei lau-
datoribus proficit. Et dum per singu-
la opera maiestatis ipsius mag-
nitudinem que cognoscunt ad
laudandum deum miraculo stupo-
ris erumpant. Propterea
et ego audiens fidem uestram
in domino ihesu et in omnibus sanctis non
cesso gratias agens pro uo-
bis memoria uestrum faciens in
orationibus meis ut deus domini
nostri ihesu christi pater glorie
de uobis spiritum sapientie
et reuelationis in agniti-
one eius in luminatos oculo-
los cordis uestrum. Licet uerbi-
et uerbum de per se faciens largo

possit apostolum diligenti et
cuiusque et tunc quod uideatur
omnis substantie scientie contem-
tur et solocismos fictiendi
et in greco uerbum sonat. unde
nos grecis potius calumia toribus
respondentes concubimur. ita
tunc sensu tempore ordinem
lectionis ut dicamus. audiens
fidem uestram in domino ihesu et in om-
nibus sanctis eius. uidenturque differenti-
am fidei uestram in dominum et in om-
nibus sanctis non cesso gratias agens
et memoria uestrum faciens in o-
rationibus meis ut deus domini nostri ihesu
christi deus pater glorie de uobis spiritum
sapientie et reuelationis
quod cum sequitur. In luminatos
oculos cordis uestrum. Iste ph-
pheta reddi potest. prop-
terea et ego audiens fidem
uestram in domino ihesu in agniti-
one eius in luminatos oculos
cordis uestrum et in omnibus sanctis non ces-
so gratias agens pro uobis
memoria uestrum faciens in o-
rationibus meis. ut deus domini nostri ihesu
christi pater glorie de uobis spiritum
sapientie et reuelationis in
agnitionem ut sciret que sit
spiritus uocationis uestrum. et cetera.

Porro dñi n̄ ihu xpi p̄ciat̄
 aū glorię n̄c̄ intelligend̄is.
 ut quomodo dñs n̄r ih̄s xp̄s ip̄
 so ē s̄p̄mo. sapiētia ueritas.
 pax iustitia. fōditudo. ip̄se
 sit & licet gloria. sc̄dm illud
 qđ ad libi dicit̄. appic̄sebit glo
 riā dñi. & in omni pene uel
 lege scriptum ē. sup̄ tiber
 nacculum testimoniu uisem
 esse gloriā dñi. & psal mista
 uenb̄. & surge gloria mea.
 & surge. que gloria in lumi
 nent suo fulgo semundum
 tēplum sibi de uirginali ute
 ro fabricata ē. cuius tēpl̄
 p̄ciat̄ glorię efficit̄ dñs. & ubi
 xp̄s gloria ē. ibi tēpl̄ p̄ciat̄
 dicitur. ubi ih̄s. ibi d̄s eius sc̄b̄
 q̄. ad d̄m̄ to aliquo nominat̄.
 Iste igit̄ d̄s assumpti hominis
 p̄ciat̄ uero glorię sapiētię
 ubi t̄ctis. dicit̄. qđ d̄nḡb̄. in fi
 liū suū sp̄m̄ sapiētię & reue
 lationis. ut sapiētes fiant. &
 reuelat̄ facie gloriā dñi c̄
 tēpl̄ant̄. que sapiētia &
 reuelatio cū eos sapiētes
 fecerint. & m̄ysteria illis oc
 culta ap̄reuerint. itaq̄m se
 quit̄. ut habeant in luminat̄os

oculos cordis. & uerbis p̄seng
 b̄. approbat̄. sc̄dm exten
 ris mēbra hominis. & in
 tenoris hominis mēbra dicit̄.
 ecce dñi mecum feste cordis o
 culos appellauit. quos absq̄
 s̄nsu & mente intellegere
 non possumus. huic illud psal
 miste congruit. in lumina o
 culos meos. neū quā obdormiā
 in morte. & ad libi. sapiētię
 oculi in capite eius. si enī sim
 pliciter oculos a s̄nsu accipiunt̄
 utiq̄. n̄ solū sapiētię. sed & i
 am insipientis oculi in capite
 ei sunt. caput itaq̄. sapiētię
 sensus accipit̄. quia alio uerbo
 mens. & cernimus. principale
 cordis appellat̄. quod uero
 ait in cognitione eius. id est
 ET IPI NWCIN. qui d̄m̄ sic in
 tellegunt. ut in t̄ I N O C I N
 C T E N I P N W C I N. hoc ē in t̄
 no gōn̄m & cognōnē illud
 in t̄ sit quod no gōn̄ sit que
 ante n̄ sciunt. & c̄ postea
 sc̄se coepim̄. agnitio uero eo
 r̄ que prius scientes deinceps
 sc̄se desiuim̄. eosq̄. postea
 recordamur. & prius q̄m quid
 dic̄ uita m̄ celestib̄. suspiciant̄.

T

Postquam incorporata dea & tibi
& oblitidi peccatis. nunc cum p
reuelationem cogn^{o uim.} & tibi se
cundum illud. feminiscent & o
uestent ad dnm omnes fines ter
re & cetera his similia seplich
tes. Ut sciat quod sit spes
uocationis eius. Et que diui
ne glorie hereditatis eius
in se. Et que sublimis mag
nitudine uirtutis eius in
nos qui credidimus secun
dum operationem poten
tie uirtutis eius. quam ope
ratus est in xpo suscitans
illum ex mortuis. Cui semel
iuxta orationem peccati dic
tus fuit sps sapientie & re
uelationis ut in p^{tis} oculis cor
dis aspiciat. iste scilicet & que se po
sita sunt uocatis & que spern
dit scilicet di. que habundant &
lucet gehis qui hereditate ipsi
us sustinent & daturus. Ad qua
notitiam magnitudo uirtutis
di est necessaria. in his qui iux
ta similitudinem peccati creden
tes uocant. p qua operatus e
st in xpo ihu. que am ostuis sus
citauit. Duplicitur cum intelle
genda hereditas. siue qd pri

inogenitus omnis effectus.
se hereditas sit anime dni
nri ihu xpi. & eius qui ex cor
pore & anima assumptus e
hominis. nosque cum heredi
tate anime hereditemus
dm uerbum siue qd in xpo he
reditas nra sit peccatis & filii
& sps sci. una diuinitas. ut quo
modo uocat hereditas domo
rum atq; uillorum excipit quae
ab hereditibus possident. Sic ip
se dr hereditas credentium
sit ceteris scorum. scriptum est &
in ueteri instrumento. Filius au
tem dicitur hereditatem
in medio fratrum suorum. quia
ego peccatorum. & ceteris dicitur
hereditas eorum. & scilicet qui ex
tra dm nihil habere se nouit
audacter loquitur. peccator me
us. & tuus peccator hereditas
mea & ceteris mei. Non ergo
peccatorum studium ut sciam spe
uocationis. & diuitias glorie
hereditatis di in se. Et qui ip
se indigens ad hanc cognos
cenda uirtute. qua & iam in fili
o suo dr usus e suscitando.
que suscitauit n semel sed
semper am ostuis. & fuit cum

in mortuis liberum nullamoris
 tis contigione maculatu; co
 tidie xpi resurgit ex mortuis.
 cotidie in penitentibus suscita
 tur non quo non habueryt & lia
 iuxta aese ne potest accite an
 mesue ponende. & litteru se
 sumen de eius. Nemo quippe
 tollit ee nisi ponat illam a
 semel ipso. sed quo iuxtae dis
 pensatione aese nis & filii ho
 mo & filius cado & pccat se sur
 citatus esse dicatur.

SEDERE CUM FACIENS AD
 DEXTERAM SUAM IN CELES
 TIB; SUP OMNE PRINCIPATU
 ET POTESTATE ET VIRTUTE
 ET DOMINATIONE ET NOMINE
 QUOD NOMINAT NON SOLU
 IN HOC SCLO SED ET IA IN FUTU
 RO; Per humana similitudi
 ne di potentiam demonst
 ratur non quo soliu ponat
 & d r pccat in eo sed etat se cu
 q: filiu habeat residentem.
 Sed quonos alit iudicantē et
 q: regnante nisi pnta uerba
 intellegere nequeam; ad hoc
 pgnat & illud quod in cantisi
 mo nono psalmo scriptum ē
 Dixit dñs dño meo sede ad dex

tuos scabellum pedu tuorum.
 Sibi iuxta regnans & habitū
 filius ccd pccatris dexteram se
 del. necesse ē ut iuxtae cando
 similitudinem maior sit ab eo
 qui in leua pccate consederit.
 Quod ut sciamus alit intellegi.
 qua littera resonat. idem psal
 m in consequentibus; docet dicens;
 Tu es sacerdos in aeternū secun
 dum ordinē melchisedech.

Dñs ccd dextis tuis. Quomodo
 enim cum filius pccatris ccd d d
 dexteram sedeat. Rursum pcc
 atris ccd dextis eius esse p hibe
 tur aut quare gone terra
 scabillum ē pedu eius & celu
 & thronus ipsius. cū & terram
 scdm esciam pugillo otin d
 dicat & celu p calme dextensi
 one m d liri. Non enim potest
 intra id esse quod ab eodem
 congnatur. nec in manu in clau
 sum tene se. a quo ipse iuxta
 sedentis habitū circū d d lur
 Sicut ergo proximū esse dō
 ut ab eo procul recedat. n
 scdm locos spccia sed iuxta
 m d rta sen gndum ē; quod sci
 iuxta dñm f int. p bccatris

utro de quibus aut prophetae di-
cunt. Ecce qui elongant se a te
peribunt. ab omni eius uicinia
sumouentur. sic & in dextris
ut in sinistris di esse accipien-
dum est. quod scilicet dextris eius
sint. peccatores uero a sinis-
tris. Sed uero quoque idip-
sum in euangelio comprobante
cum ues dextris. habet esse
memorandum a sinistris. Sed &
ipsum uerbum sedere regni sig-
nificat potestatem. per quam
beneficium eius tribuit super
quos. sedere dignatur. quod scilicet
licet regnet eos. & in currus suo
habeat. & ad nutum proprium
uega prius & libera colla con-
uestit. post haec queritur
quomodo id quod sequitur pos-
sit intellegi. Super omnem prin-
cipatum & potestatem &
uirtutem & dominationem
& omne nomen quod nominatur.
non solum in hoc saeculo. sed & iam
in futuro. & quidem de dex-
tris ac sinistris. & de sessione
item dictum est. Nunc queren-
dum ubi apostolus haec quattuor
nomina principatum lo-
quor potestatem & uirtute
& dominationem.

mirabilis factus.

scripta sepperent. & in me-
dium unde protulerit. Neque
fuit enim quid diuina lectione
fuerit instructus. Aliquid
loquutum putare quod in se
uoluminibus non habetur. ar-
bitror itaque illum aut de gra-
digonibus; hebraeorum eaque de
se crederet sunt in medium protu-
lisse. aut certe quae quae siue
tae historiam scriptae sunt
cum in telle graecae legere esse
spiritualem sensisse sublimi-
us. & quod de regibus; atque prin-
cipibus; ducibus; quoque tribunis
& centurionibus in numeris
& in signorum libris referunt
imaginem aliorum principum se-
gumque cognouisse. quod scilicet
in celestibus; sint principatus
sint potestates. sint domi-
nones atque uirtutes. & cele-
ra ministeriorum uocabula
quae nos possumus nominare
se. in se ipsum paulum puto ut
in graui corpusculo consti-
tutum enumerasse ualuisse
Sic cum sunt principatus & po-
testates & uirtutes & domi-
nationes. inesse est ut & sub
iectos habeant. & timere

se & sibi uisiter sibi. & eos qui
 sua fortitudine roborantur
 que distributiones officiorum.
 non solum se presertim
 sed & iam in futuro scilicet
 ut per singulos profectus. & ho
 nos. et ascensiones & iam & dis
 censiones ut crescat aliqui sub
 dices. & sub ecclesia atq; a
 lice potestate uisitate prin
 ci patris & dominatione fi
 cet. nos homunculi cito incine
 sem & puluerem dissolubendi
 si consensu hominum leuemur
 in reges. & ceteros habemus mi
 nistros diuersos & mul
 titudines. quantis facilius
 possumus sentire quod dice
 re. ubi causa quod presertim
 in pectore ciuili iudices pro
 uinciales & ordine suum habe
 at rursus militiam in tot comi
 tes. duces. tribunos & multi
 plicem scindatur exercitum.
 & putam dominum domino
 rum seque regnum quod sim
 pliciter tantum ministerio esse
 contentum. **ET OMNIA SUB**
IECI PEDIB; EIUS ET IPSUM DE
ORIT CAPUT SUP OMNE ECCLE
SIAM QUE EST CORPUS IPSIUS

PLENITUDO EIUS QUI OMNIA
 IN OMNIB; ADIMPLETUR
 Huic uidetur illud esse contra
 rium. quod alibi scribit. nec
 dum enim ei uidentur omnia sub
 iacet. sed & illud. oportet enim
 illum regnare donec ponat om
 inimicos sub pedibus eius. Si enim
 nec dum ei subiacet sunt omnia
Et oportet regnare donec ei subiacent
 quomodo nunc sub pedibus
 eius dicitur uniuersa subiacet. max
 ime cum & in alio loco patet
 ipse testatur. Cum cum ei sub
 iacet fuerint omnia tunc &
 ipse filius subiacetur ei quasi
 bi subiacet omnia. ut sit deus om
 nia in omnibus. Ergo eum se
 cundum presertim. id quod
 futurum est quod siue factum
 esse commemorat. iuxta sen
 sum quem supra exposuimus ubi
 ait. benedixit nos in omni be
 nedictione spiritali in celestibus
 in christo. aut certe si de pre
 terito sciendum est sic de
 bonis accipere quod & iam eu
 que non sunt ei uoluntate sub
 iacet a nec tunc conditione de
 seruiant ubi causa de mo
 nes iudei atq; gentiles. Non
 enim seruiunt christo nec subiacent

pedib; eius. & tunc qui ab eo in
bonam parte ceciderit. subditi
sunt potestati eius in unum. tunc
& si aduersum & in se pugnant libe
ri arbitrii uoluntate. in hunc
sensu & illud quod sequitur coapta
tur. & ipsum dedit caput sup
omnia & ecclesie que est corpus ip
sius. Quomodo enim caput plu
rima sibi habet & membra subibe
ta equib; sunt nonnulla uirtiosa
& debilia. ita & dominus noster ihesus christus
cum sit caput ecclesie. habet &
membra eos omnes qui in ecclesi
am congregantur. tunc scilicet ui
delicet quia peccatores. sed
scilicet uoluntate. peccatores
uero sibi necessitate subibe
tos. atque ita fit. ut & licet inimi
ci subditi sint pedib; eius. quia
propter meo quod ait. Omnia
uidetur fecisse questionem.
Nec illud quod dictum est. sede
cedetis meis donec ponam
inimicos tuos sub pedib; tuis
& cetera. Oportet enim & in se
necesse donec ponat omnes inimi
cos sub pedib; eius. Non mag
is oportet queris in te preter
ut ecclesie inimici. cum fuerint
superata subiciantur pedib;

& in uictoris transeant po
testatem. Cur autem omnia
idei angeli throni dominaque
ones potestates & uirtutes
et cetera. que nunquam fuerunt
contrarie deo. eius pedib; sub
iciantur. uidetur obscurum po
testatibus. respondere. quod
absque peccato nullus sit. & de
sidera ipsa non sint munda co
ram deo. omnisque cecidit a pa
uore ceciderit & cetera.
Unde & cruce saluatoris. non solu
ecclesie intra. sed & licet que
in celis dicunt purgati se phi
bentur. alius uero omnia non
cedunt uirtutem. sed cetera
tantum se fecit. De quibus dis
putatum est. ut hoc modo om
nis ciuitas est cetera. non quo
aliquis ceciderit in urbe non fuerit.
sed & parte maxima & uirtutes
que minora sunt appellentur.
& ipse peccator capostolus. Om
inquit succurrere non ea que
di. & omne de se reliquerit. non
quod timotheus & cetera disci
pulis qui illo tempore quo epistu
la scriberentur cum eo dicent il
lum reliquerunt. sed idcirco
quia pluribus sit desertus

ab omnibus; id est cunctis in
 parte sedes estum esse conge
 rit. Simile huic quid & in psal
 mo sonat; Om̄ declinauer̄ si
 mul inutiles facti sunt non ē
 qui faciat bonū non ē usq; ad u
 num. Si enim om̄ declinauer̄
 Ergo declinavit et ipse qui lo
 quitur & ceteris; ego dixi in ge
 nesi sum̄ m̄bitis mee omnis ho
 mo mendax; aut enim verū ē
 hoc quod dixit. aut falsum; si
 omnis homo mendax ē. Er
 go mendax ē & ipse qui loqui
 tur. Sicut mendax ē & ipse
 qui loquitur. in hoc quidem
 quod ait verum ē omnē homi
 nem esse mendacem; porro
 si vera sententia ē. om̄ sic acci
 piendi ut supra dixim̄ quod
 magna pars hominum m̄biti
 at; scribit & ceteris apostolus;
 docentes omnē hominē. &
 rursus cōmonentes omnē
 hominē non quo om̄ homi
 nes docuer̄t. quocumq; enim sunt
 qui usq; hodie n̄ doctrinam
 apostolicam didicer̄ n̄ nom̄. sed
 quod eos om̄ doceat & ceteris
 at qui in ecclesia sunt & cupi
 ut scire quae dī sunt;

Seq. plenitudo eius qui
 omnia in omnibus; adimple
 tur; Quod quidem sic accipi
 endum quē admodum & illud.
 tunc subicitur ei. qui sibi sub
 icit omnia ut sit dī omnia in
 omnibus; Nunc enim dī p̄ p̄ter
 ter in singulari ē. hoc ē in alio
 iustitia. in alio ceteris. in a
 lio tem p̄orientia. in alio sc̄pi
 bria in alio fortitudo. &
 difficile ē & licet in sc̄is uiris
 atq; p̄fectis. om̄ p̄terit esse
 uirtutes. Cum autem in fine
 ferum & in cōsumptionem mun
 di ei fuerint uniuersae subibe
 rit. adimplebit omnia in om
 nib; & iuxta id quod dī ē cunc
 tis uirtutib; plenus omnia in
 omnibus; adimplect. & sint
 uniuersi habentes omnia que
 cuncte singula singuli posside
 bunt. Sed & hoc quod ait. & ip
 sum dedit caput sup̄ omnia
 ecclesie que est corpus ipsius
 plenitudo eius qui omnia in
 omnibus; ceteris pl̄ur. Non so
 lum hominū. sed & iam ange
 lorum cunctarūq; uirtutum
 & ceteris nobilitatū ceteris
 ecclesia intellegi potest.

N & non & hoc qui omnia in omni-
 nib; adimplatur. Siquidem a-
 liud est implere. aliud impleri.
 quicquid in celis agitur. in cel-
 tero peccabitur est uerbum. Sic
 ergo adimplatur imperator.
 sicut id est eius cegeat & uer-
 tus. & fient noue prouincie
 & populoꝝ multitudo suc-
 crescat. ita & dñs nŕ ih̄s xp̄s.
 in eo quod sibi credunt omnia
 & p̄ dies singulos ad fidē eius
 ueniunt. Ipse adimplatur in
 omnib; sicut enim ut omnia ad-
 implet in omnib; idē. ut qui
 in eum credunt cunctis iustu-
 qb; plenisunt. & iuxta euā-
 gelium fecerunt eum p̄ficere
 ab iudeis sic p̄bita & grecia
 n̄ solū apud dñm sed & apud ho-
 mines. Et uos cū essetis
 mortui delictis et pecca-
 tis ur̄is in quib; aliquando
 ambulastis secundū secu-
 lum mundi huius secundū
 principē potestatis aeris
 Sp̄s qui nunc operatur in
 filiis inobedientie. in qui-
 b; et nos omnes conuersa-
 tisumus aliquando inde-
 sideris carnis nŕe. faci-

ENTES UOLUNTATES CARNIS
 ET COGITATIONU ET ERAMUS
 NATURA FILII IRIS SIC ET CETE
 RI DSAU QUIDIUES EIMISE
 RICORDIA PROPTER MULTA
 CARITATE SUA QUADILEXIT
 NOS ET CU ESSEMUS MORTUI
 PECCATIS CONUIUIFICAUIT
 NOS XPO. Ante que de singulis
 uerboru sensib; disputemus.
 uidetur nobis ita lationis or-
 do reddendus. Quos cu es setis
 mortui delictis & peccatis ur̄is
 conuiuificauit xpo. dñs quidi-
 ues ē in misericordia p̄pter
 multam cecitate suā qua
 diligit nos. & cū essem mortui
 idelictis. in quib; celi quendo a
 bulicium secundū sc̄m mundi
 huius. sc̄m principē potestatis
 aeris. sp̄s qui nunc operatur
 in filiis diffidentie. in quib; &
 nos om̄ conuerti sumus. Aliquan-
 do in desideris cecis nŕe nostre
 facientes uoluntates cecis
 & mentiu. & uerū natura fi-
 lii iŕe conuiuificauit nos xpo
 ut ἀποκοινοῦ subaudiēt
 quasi b̄dictū. & nos conuiuifi-
 cauit xpo; conuentionē uero
 ecclesiam in eoloco in quo est

.x. Neque quā ite ut p̄bita accipit dñs. n̄ dñs aut. qui omnia
 in omnib; adimplatur. sed qui omnia in omnib; adimplatur;

insequentibus; secundum principem
inquit potestatis aeris spiritus
qui nunc operatur in filiis diffi-
dentis princeps quippe aeris
& spiritus potestatis qui in aere
isto est diabolus intellegit. qui
nunc operatur in filiis diffiden-
tibus. in his enim qui domino credunt
operari non potest. De quo &
infra ait; non est nobis pugna cum
aeris cecum & sanguinem. sed
ad aeris principatum & po-
testatem. ad aeris mundi & ec-
totes tenebrarum istarum. ad
spiritus nequam incolas
quibus; Non quod diabolus & sceler
liter eius qui per mundum istum
uagantes peccata hominibus;
insinuant in celo uideri que-
ant. de quo ob suam mentem corru-
ptam. sed celum dicitur a se ipse qui
super nos est. iuxta illud salua-
toris eloquium; Considerate
uoluculas caeli & cetera. Nec
nifestum quippe est quod uoluculae
non per celum uolant. sed per ae-
rem. Sed; inquit; & nos omnes
conuersi sumus celi quando. in
desideriis cecum noster. facien-
tes uoluntates cecum & men-
tu; quod ait inquit; ad delicta

referendum est. Superius enim qui
ad duo peccata posuerat. & uos cum
estis delicti mortui delictis & pecca-
tis uis & cetera peccata & uoluc-
lae dicitur. inquit; celi quando
ambulastis. cetera delicta uero
nihil uidebatur secutum. quod
sensu potest & explorare. Nunc ait
inquit; delictis & nos omnes con-
uersi sumus; Simulque ne meo quod
dixerat. & peccatis uis; inquit;
celi quando ambulastis. sepe
superbiam a peccato uideri & uis
& cetera peccata uideri; inquit;
& nos omnes conuersi sumus;
Quicumque conuersi sumus esse se dicit
de peccatis delictis. & non de
peccatis; confitetur. conuersi
sumus inquit sumus aliquando non
in uno desiderio sed in diversis
nisi noster. Cetero quippe desiderat
aduersus spiritum. & spiritus cetera
uoluntatem. facientes non unam
uoluntatem cecum. sed plu-
res & non solum uoluntates
cecum. sed & iniquum. pro
quibus; in lignis codicibus; habet
cogitationum; In peccatum
autem cecum & iniquum. hoc esse
puto quod cecum peccatum est
impudicia atque luxuria. & cetera

que p ministeriu ei in libidine
 & plent. mbrum uero deli-
 ctum ced dogmata p tina & con-
 traria ubi tici. & heretica
 p ruitic t m. Itaut possim
 dicere plerosq; hereticorum
 quaquam hoc rictu sit. uolunta-
 tes mbrum facere. & n uolun-
 tiotes uisus & multos con-
 tra ecclasticos uisus &
 n mbrum facere uoluntates
 & esse plures. qui & uisus &
 mbrum parit faciant uo-
 luntates. hanc au dixim non
 quo & heretici uisus n faciant
 uoluntates. plura quippe ce-
 pud eos corporis sunt uitia qua
 cepud nros. sed ut & exemplo posi-
 to facilius quod uolebamur pos-
 sit intellegi. & rictu inquit
 nectura filii irae sicut & ceteri.
 Respondeant heretici quidi-
 uer scilicet necturice esse conten-
 dunt. Quomodo pcculus quibm
 utiq; spiritalis necturice esse
 nondubium e. fubit nectura
 filius irae. sicut & ceteri qui ad
 huc in errore sunt positi. Nos
 uero dicim esse primu om ho-
 mines nectura filios ire. ut pp
 corpus humilitatis & corpus

que moftis. & quod cebedula
 cetera mbrum hominu appofita
 fit admilitia. Unde & salu-
 mon ait. Non e iustus in terra
 qui faciat bonu & non pccet.
 ut quod & eo tempore quo pos-
 sum hanc uerba notandi. & ad pu-
 bescit uenim om aut opere
 ceat lingua ceat cogitacione
 pccem. Et cum igit nectura
 filii irae. sic & ceteri & om sci
 qui cebita sanguine xpi sedep-
 tit sum. Sicut pcculus qui uer-
 tic iustitiam que in lege fuit
 in opere hanc sibilu conuulsa
 tur. die. senectura fuisse filiu
 irae. Cur timeam & iam se-
 tro scos uiros filios ire fuisse
 testari. De quib; omnib; ue-
 redici possit. Cum au uerit
 mandatum pccatum fuit.
 ipsi uero mofti sunt. Filios
 ceu ire sic accipiendu ut fili-
 os pditionis filios iniquitatis
 filios moftis. Non quo cetera
 iram. iniquitates & p ditione
 subsistit in nectura sua que
 filios hanc ceat. sed quo filii di-
 ceant eius rei que opere & ur in
 singulis. sic filii appellentur
 gehenne qui gehenne ignibus

consumendi sunt. Alius irpe fi
lios sic uocatos putat ut filios
diceboli. Dicebolus enim pditi
o e & ira & mors; deuorabit
mostru alet ebri & nouissim
inimicus destruetur mostru. &
eccl ipsum dicebolum pditio fecit
tus es. Fecit tus inquit propria
uoluntate. nec in initio sic cre
ctus; Quomodo igitur mostru dici
tur & eo quod in uidi a diceboli
mostru introiit in orbem ter
roru. & p illum sunt mostru
quicente uiuebant. & pditio.
quod pdcet quoscunq; decipit.
sic & ira dicitur. propter eam qua
exerced & cecidit uis homines fe
ritatem. Sunt qui illud in seg
norum libris quicendo decuid nu
merauit populum isrl. Item
in se di prouocans scriptura di
cente. & cecidit in ira dñi suc
cendi in isrl. & in eia uir dauid
dicens iram dñi dicebolu signi
ficasse putent. & enim iuxta
græci eloqui proprii & ceteron
non dixit genere feminino irce
di ΛΕΓΟΥΣΑ. hoc e que dicitur
sed ira di ΛΕΓΟΝ. id est qui dicit
r & genere masculino. mit qrsi
quid dñs irce & furorem suu p

angelos pessimos. Otergo qui
dñs e in misericordia dice & diuer
propt accitote sua qua di
lexit hominu genus. & cetera
te non simpli sed multam.
cu essent mostru propt delie
tione nre. uiuificet nos. & n solu
uiuificet. Pererum quippe
hoc erit bonitati & in cogni
tudine eius. sed uiuificet cum
xpo ihu. uncc. ^{atq;} ecndem nobis ty
bubis uitam habere cum xpo;
quid; ^{am;} pro eo quod nunc ex posu
imus. & exen; neatura filii ^{ire;}
Pro neatura prorsus siue om
nino quic uerbum dñi ambi
guu est transtulerunt. quod
& sic son & iuxta eam que dix
imus ex ponendum e. GRATIA
SALUATI ESTIS. & si non sunt
digne pcessioner huius te po
ris ad futura gloria que se
uelcebit in nobis. Græcia mee
gis sum; que opbre secluceti.
Nihil enim possum; dno retri
buere pro omnib; que & tri bu
it nobis. Et cetera excitaui simu
qi fecit sedere in celestib;
in xpo ihu. Supercedit & cetera
quod suscitauerit dñs xpm a
mostru. & sedere fecerit ad

dexteram succ̄ in celestib; sup
 omnē principi potum & potē
 tate & uirtute & domina
 gōne & omne nom̄ quod nomi
 net non solū in hoc seculo. sed
 & sic in futuro. nunc uero ad
 didit. quicquid nos suscitabit
 cū eo. & sedere fēcit in cele
 lestib; ad dexteram succ̄. que
 rit ergo quomodo dī quinor
 seduos fēcit & suscitauit simul
 fēcit sedere cum xp̄o; & qui
 dō quis simplicius ē resposu
 rus hoc adserit. qd̄ iuxta pre
 scientiam dī. id quod futurū
 ē quicquid fecerit esse ic̄ dixe
 rit. & quia mos iste sit scrip
 turarum. ut in t̄dum futu
 ra tempore p̄terito de
 clinent. uerbi causa de cruce
 dñi. Foder̄ mecum meos & pe
 des. & alibi de passionē eius
 quicquid uisceductimā ductus
 ē & ad huc demurus flezel
 lorum liuore ei nos secnatisu
 m. & alibi ab iniquitatib; po
 puli mei ductus ē in morte
 hoc aut̄ ideo nequa futura se
 p̄ inestte sunt hominū spes
 fluctu & uacillat. ecce quē
 dī futura cognouit apud quē

nihil ambiguum ē quicquid ic̄
 fecerit memorant ut quia p̄
 t̄ta s̄cundū philosophos
 quoq; fieri in p̄o. fēctā n̄ pos
 sunt qui ceciderint quasi ic̄m
 fēctā habeant quē futura s̄
 Alius uero qui se resurrectionē
 & regnum xp̄i spiritalit̄ in
 tellegit. Non deliberauit di
 cēre iam scōs sedere & regna
 re cum xp̄o; Quomodo enim
 nequa quā in cēp̄e sc̄ ē cum
 uiuat in cēp̄e. Et h̄c & con
 uersationem in celestib; cum
 gradiat̄ in t̄ra & cetero esse
 desistens. totus uestit̄ in sp̄m.
 ita cum in celestib; sedere cū
 xp̄o. Regnū quippe dī intra
 nos ē. & ubi fuerit thesaurus
 nr̄. ibi erit & cornū nr̄. firmi
 q; & stabiles sedem cū xp̄o.
 sc̄p̄i & quā uerbo iustitia ubi
 tate. potest cū & hoc dici
 ut quomodo cor̄ bonē sp̄s
 sc̄i accepim̄. n̄ edum totam
 ei plenitudinē consecūq; sic
 & sedere nos cum xp̄o c̄tq;
 regnare n̄ edū ul̄ p̄fectam
 sessionē in celestib; obgn̄
 t̄r. UT OSTENDERET IN SE
 CULIS SUPUENIENTIBUS

ABUNDANTES DIUITIAS GRATI
ESUſ IN BONITATE SUP NOS
IN XPO IHU; Quocentis sit bene
ficii meagnitudo & quocumque mulg
plurimae graeciae quocentis dñs de
seti istius perturbationibus; libe
ratos sedere fecit. & regna
secum xpo. hinc ut maxime con
probat. quod in futuris setis
non uno sed omnibus; succum cunctis
raccio nobilib; ceteraturis sup
nos ostensurus est gloriam. su
atq; diuitias monstraturus.
quod nos qui quondam lege te
nebamur inferni. & propter
uitia atq; peccata ut opibus;
causis iteramus & supplicis
destinati. nunc in xpo regne
mur. sedecumq; cum eo. Sede
amus autem non in humilib; quocum
q; loco. sed sup omnem principa
tum & potestatem & domi
nationem. & omnino in quo
nominat. Non solum in hoc seto
sed etiam in futuro. Si enim xps
suscitatus a mortuis. sed etiam
dexteram dei in caelestibus
supra ^{at} omnem princi
patum & potestatem & uir
tutem & caetera. & nos ^{qui} sedem
regnumusq; cum xpo. Necesse est

ut sup his ^{super} que sedet ille sedeamus.
sed quid diligens lector est. scilicet
sequitur & dicit. quid ergo ma
ior homo cengelis. & cunctis in
celo potestatibus; quod quicquid
periculosum est respondere prin
cipatus & potestates & uir
tutes & dominationes & om
nenom quod nominat. non solum
in hoc seto. sed etiam in futuro
maxime quia omnia xpi sub
iecta sunt pedibus; non ced bonam
partem sed ced contrariam
referat ut dicat esse eos an
gelos refuges. & principem
mundi istius. et luciferum qui
mecum oriebat sup quibus; sei
cum xpo in fine sessuri sunt. illis
quoque tribuentes beneficium
qui nunc ^{inferni} inferni & male liber
tate sua cecubentes passim
ucegent. & per precipitia cor
ruant peccatorum. cum cunctis
les habuerint sessos iuxta
sedentium uoluntatem incipi
unt gubernari. Alius uero hoc
quod ait. ut ostendat in setis
supuenientibus; habundanter
diuitias graeciae sup in bonita
te sup nos in xpo ihu. ad ille com
intelligentiam transferat

quod non sim in dytonro sed
 gratia ei seducti. & in ceteris
 bonitatis indicium sit. pro pec-
 catoribus; magis quam pro iustis
 mori. Pro bono enim forsitan
 quis & cecidit inter se. & da-
 turus nobis sit que nec oculus ui-
 dit nec auris audiuit nec in cor
 hominis ascendit que omnia
 & precepta iam dederit in xpo
 ihu quia nullum absque xpo bonum
 dici potest. GRATIA ENI ESTIS
 SALVI FACTI PFIDE ET HOC NON
 EX UOBIS DE ENI DONUM E NON
 EX OPERIBUS; NEQUIS GLORIE-
 tur. Ideo inquit abundantes diuiti-
 as gratie sue in bonitate in-
 super uenturis seculis ostensurus
 est. quia gratia seducti estis
 et per fidem. non pro opera & hoc
 ipsa fides non est ex uobis sed ex
 eo qui uocauit uos. hoc autem ideo
 ne forsitan nobis cogitatio
 occulte subreperet & si pro
 perie nostra seducti sumus. ceste-
 ut per fidem seducti sumus. & cetero
 genese nomen est quod seducti sumus
 addidit itaque & dixit. Fidem
 quoque ipsam non in uo luntie
 esse. sed diuinitatis non quo libe-
 rum homini tollat arbitrium

sed secundum illud ce postoli cetero
 inuenos. non sit currentis neque
 uolentis sed misericordis di. ue-
 rum quod arbitrium ipse libest
 dominum habeat auctorem & cetero
 lius beneficium cunctis referent.
 cum & iam bonum nos uel
 le ipse promiserit. hoc cetero totum
 propterea ne quis gloriatur
 a se & ipso & non cetero se esse
 seductum. Ipsius enim sumus
 FACTURA CREXTI IN XPO IHU
 IN OPERIBUS; NOBIS que pre-
 parauit deus ut in illisambu-
 lamus. Reddidit cetero quia
 se gratia seducti sumus per fidem
 & hoc ipsum non ex nobis sed ex
 munere dei dicens. ipsius enim
 factura sumus. hoc est quod di-
 uinum. quod spiritum. quod intelle-
 gum. & credere possumus ipsius
 est. quia ipse conditor noster est.
 & diligenter obserua. qui audire
 erit ipsius figuratio sumus atque
 plasmatio. sed ipsius factura
 sumus. plasmatio quippe origi-
 ne de terra limo trahit. fetu-
 rauero iuxta similitudinem
 & imaginem dei super sit & cordium
 quod in cetero simo quoque. octuho
 dicitur ^{psalmo} simul positum diuina

significat. Mentesque fecerunt
me & plures maubunt me.
Factura primū locū tenet & de
inde plures metio. & quia crea
tionis & conditionis nom ad mag
noscem p solū opēre copulati.
Ubi excusillec urbs condita ē
& ab initio creatus ē mundus
Et unus quisq; scōrum pueria
dogmata cōquirat in se
m & ipso mundus ē totus. p p
terea nunc creatus in xpō dici
mur. & creatus in opērib; bonis
sive que ipsi fecim; ut fecerunt su
mus. sive in aliis creaturis atq;
nra conuersatio trāns fēstā
dece ē. Ut que pēccauit dē
in illis ambulē. spem magna
icē nob; dēta dū in his ambula
turi sumus. que dē magno pēccā
+ pēccauit. Et quia semel
ad nom creature uenim;. & sa
pientia in prouerbis salomo
nis dē. se creata in itū uicē
dē. Multiq; timose ne xpō
creaturam dico se cōpellent
Totū xpī mysteriū negent.
ut dicant non xpī in hac scēpi
entia sed mundi scēpi bngam
significari. nos libere procla
mam;. non esse pēccatū eū dico.

de quibus ubi dicit scriptura
quod dicitur me

se creaturam quō uesimē &
hominē & crucifixū & maledic
tionē totū se in se fiducia pro
fitemur. Maxime cū ex duob;
uisceribus qui pēcedunt ipsa
scēpientia promittit. se esse
dicturam. que post scēce sunt
Cum autē scēta xpī fecerit. & que
deinceps loquit;. ecce sint que
post scēce dicturā se esse pro
miserit. cōtinēer nec tionis
mysterium. nō cōnaturā di
se ferenda sunt. que sequunt
licet in hebreis codicib; non hec
beet. Dns creauit me iniquum
uicē suā. sed dns pos sedit
me. In pōsitionem autē & crece
tionem. multū distantiā ē. qui
a qui possidet & ur. utiq; qui est
atq; subsistit. & ē proprius pos
sidesur. Creator uero ille qui
non erat cōtequam fieri &
aut cōte de eo quod erat trāns
fēstur in aliud. sicuti & nos nō
creati dicimur in xpō ihū. cre
ati utiq; non quia cōten fūim;
sed creati in opērib; bonis. qd
deuid quoq; in pscdmo quin
qua gesimo de pēccatū dicens.
Cor mundū crece in medi. & cer
te mundū cor cōte pēccatū

habuerat. quicquid de eo dñs
 loquebat. Inueni de cuius filium
 ierise scdm cor m&im. Sed ut
 ibi cōsecratio in fte curie gōnō so
 nat. ita & in nob & in xpō p̄
 singula opera & p̄ fctus
 cōsecrura cōtq; conditio cōci
 pi potest. ut cōtidiē in cōsedē
 tib; qui ueris scdm mōyā di
 uersa montes dicunt. & uel
 les colles cōtq; cū pestia. xp̄s
 cōsecratus natus & conditus sit.
 PROPTER quod memores
 ESTOTE QUI ALIQUANDO UOS
 GENTES IN CARNE QUI DICEBAMINI
 PREPUTIUM AB EA QUAE AP
 PELLATUR CIRCUMCISIO IN CAR
 NE MANUFACTA. QUO ERATIS
 ILLO TĒPORE SINE XPO ALIENA
 TA CONUERSATIONE ISRAEL
 ET PEREGRINIS TESTAMĒTORŪ
 RE PROMISSIONIS SPĒ NON
 HABENTES ET SINE DŌ IN MUN
 DO; Gentes ephesios in carne
 uocatis ostendit in spū esse n̄
 gentes. sic & contrario iudei in
 spū gentes sunt. & in carne
 israhelitae. Quia dñs fctus
 igit̄ iudei diuidunt̄ & gentes
 alii sunt in carne circumcisi & in
 spū. quicquid fuit moyses & accip̄n

ce pastoli & neco the nec hel ca
 ius occultum iudaismū dñs in
 tuens cōt. & ce uere israhel
 tes in quo dolus non ē. Aliqui
 n̄ & cōsecrati n̄ & spū circumcisi sunt
 quicquid fuit nec buchodonosor
 & pherao. & hodie barbarū
 & romenarū gentiū multitu
 do. quē credunt in dñm. Ter
 tiū qui tēntū in carne s̄ circum
 cisi. & spm̄ in circumcisi sum hēc
 bēt ad quos pro phēta dicit
 Circumcidimini dō uro. & nolite
 circumcidere carne p̄pug
 urī. & celi. Om̄ gentes in cir
 cumcisi carne. domus uero isrl
 in circumcisi sunt corde. & t̄
 de quib; nunc dicit. quia celi
 quando uos gentes in carne q̄
 dicebamini p̄pugurī ce be
 que dicit̄ circumcisiō in carne ma
 nu facta. quicquid hodie uniuers
 sce turbē credentiū. & totis
 egētib; mundus ē plenus. ad
 distinctionē igit̄ spiritualiū
 gentium. & iudeorū. ephesiu gen
 tes uocant̄ in carne. quia scdm
 spm̄ israhelites sunt. Nec & in
 celi loco. carne ē israhelē scrip
 turā cōmemorans cōt. Uide
 te isrl scdm carne. qui in spū

non erat isrl. pulchre eam & li
am uerbae moderatus est.
quid dicere minime preputium dice
re minime inquit preputium. n. & e
brietis ebecc que dicitur circū ei
sio in ecclesia mēnu facta. Non
quo sit circū cisio sed quo ipse si
bi hoc nomē eed sumat & sit uerba
circū cisio mēnu facta n. spū.
simul & illud ē eed tendendum
quod nos quos sine xpō celibata
tos quondā eonuerfatione
isrl esse memorauit. & p. se
grinos eepromissionib; & tes
tēmto dī. nunc p. quā in xpō
eepdidim. sic sepromissiones
& testēmte eius eeccepimus
hic conuerfatione quoq; hebe
re dicemur isrl. Quomodo con
uerfatio uniuersae legedū & e
plū in nobis. Quia uidelicet
lex spiritūalis ē. mēgis circū ei
dicemur. & sebbecti hemus in
spū. Spirituales uictimas offe
rentes. illorum templo eeta
rique destrultis. Nos dō fruc
tuū nrōrum dēimas offera
mus. nos immolēm eegnum in
maculatum. & eecincti lum
bis & pediti pasche comedam
Sicut & in circū cisio dicit in e

ne mēnu facta. ite ad distine
tionē eius intellegit. alice esse
circū cisio. que non sit. sic dixim
mēnu facta sed spū. quod au
ait. Spōn non heebentes. & sine
dō in mundo non quo plures do
os ante quam in xpō eed eent
ephesu n. heebuerint. eetq; ue
nerit q; sint sed quo qui absq; dō
uero sit. nullum dīm heebet
Et significent eed ditum ē. sine
dō in mundo. heebent qui p
pe dīm que eos heebituros dī cen
te cognouerit. & eepud p. se
brietiam dī non erāt sine dō sed
in mundo eent eebtq; dō.

NUNC AU IN XPO ITHU UOS QUIA
LIQUANDO ERATIS LONGE FAC
TI ESTIS PROPE IN SANGUINE
XPI IPSE EST ENI PAX NOSTRA;
Dī ubiq; ē & totus ubiq; ē. eequo
quis potest sepe eeri cū in eo
sint omnia. & ipse p. prophēta
loquet. Ego dī eed propinquus
& non dolongē. & p. eed m. ista tes
tēt. sicut eed dō in celum eed
sicut eed dō ad infernū tu
illicet. Cum igit in eos sint om
nia proculatim esse eebim pi
is dicit. iuxta illud. longē est
dīs eebim piis. Iste eequo im pi

longe sunt. uicinus est scilicet. Denique
 cum & ceteris esset & procul in
 sanguine ihu prope eis factus
 est. & diligentius intubendum.
 quod ceterisq; cruore dñi ihu. Ne
 mo cedat pro p̄m quod dō. qui a ip
 se est p̄genra dicitur. Paccē me
 am dō uobis. paccē mea relin
 quo uobis. Quomodo tñi scerp̄m
 q̄a scerp̄m t̄es facit. & iustiti
 a iustos. & sc̄i f̄ccatio sc̄os. &
 uitte uiuantes. Sic ipse p̄genos
 fecit esse peccatos. ut dicam
 Cum his qui oderant paccē. Erā
 pccificus. Sic cū xp̄s c̄p̄dōnq
 um p̄ccō quicūq; sine p̄ccō ē
 conseruabit non habebit xp̄m.
 qui fecit utraq; unū ē t̄ medi
 um parietē macheris sol
 uens inimicitia in carne le
 gē mandatorū in dogmatib;
 euacuans ut duos conde
 ret in semetipso in unū no
 uum hominē faciēns pacē
 ut reconciliaret utrūq; in
 uno corpore dō p̄ crucē in
 terficiēns inimicitia in
 ea et ueniēns euangelizā
 ut pacē uobis qui longe e
 ratis. et pacē his qui prope
 quō p̄ ipsum habem̄ acces

suū uterq; in uno sp̄u ad patre.
 Iste ē mediū p̄cc̄m et macche
 ricē. quē utrumq; esse populū
 diuidebat. De quo & in genesi
 in p̄cc̄tu geminosq; obst̄rix
 loquit̄. ut quid p̄p̄t̄ te diru
 tic ē sep̄is. Post quē ergo sec
 p̄biti a ceteris quē ē inimica
 dō. in se saluator carne de
 struxit. & p̄cepta legis et
 euangelicis dogmatib; cōmu
 ticuit. ut de iudeo ceterq; gentib;
 unum populum fecer̄ & xp̄i
 anum. & in geneli h̄cens nobis
 qui longe erem̄. & reliquis
 iudeorum qui de isrl̄ p̄cc̄ post
 los c̄p̄diderunt p̄cc̄m ceterq;
 concordiam. Tunc p̄ ipsum ac
 cessim̄ ced dñm. & unū in sp̄u
 p̄cc̄t̄em nos habere cognoui
 mus. Complētum quē ē illud
 quod in euangelio dñs loqueba
 tur dicens. & si & unus p̄cc̄stor
 & unus gr̄c̄. & iterum & ceteris
 oues habeo. quē n̄ sunt de ouib;
 isto. nos significans & gentib;
 congregandos inimicitia autē
 quē in saluatoris carne de
 structa ē & licet p̄ crucē est
 int̄fecta. Scriptum ē enim
 ut reconciliet & utrumq; in

hoc

uno corpore dō perucē int̄fici
bis inimicigem in ea. Non ut in
lectinis codicib; habetur in se
m̄ ipso. Propt̄ ḡr̄ci prono
minis eam biguitatem κΑΥΤΟ
dum & in sem̄ ipso & linea: idē
cruce intellegi potest. quia
cruce id est. κΑΥΤΟ. iuxta
ḡr̄cos gen̄ris masculini est.
Hec quoq; in eod̄m s̄b ubi
secē in dogm̄atib; post quem
circūcisio & sc̄b̄ beatus mus qui
feliciter ē populo dī. & p̄cescha
& p̄r̄te coste. & non cep̄ p̄cesse
se in consp̄ctu dī uicuum sunt
cl̄tius intellecta quē p̄eso
nant. & hoc eidente littera
p̄cedentes coepim̄ uiuificen
tem sp̄m sequi. quod eū cert
ueniens euuangelii h̄c ait p̄cesse
uobis. qui longe. hoc ē gentibus. &
pacē his qui prope. id est iudeis
videtur mihi de esecia celis ubi
bis testimoniu protulisse &
scriptur̄e s̄b̄t̄entia cebusum
quē si sua. Scriptum ē quippe
meo. uices eius audi. & sc̄naui dū
& consolatus sum d̄m. & dedi
ei consolationē uer̄tem. p̄cessem
sup̄ p̄cessem his qui longe s̄r̄ent
& qui prope. & h̄c quidem iux

te uulgetam int̄ p̄r̄lectionē
d̄b̄t̄e sint. ceterum qui illud a
postoli legit de xp̄o memoran
tis. p̄cessem faciens p̄sc̄n̄guinē
cruis sup̄. his que int̄ r̄e s̄r̄ent
& his que in celis. & cetera que
in eodem dicunt̄ loco. Non puta
bit nos qui iuxta sp̄m isrl̄t̄ uoca
mur fuisse longe. & iudeos qui
tunc modo isrl̄t̄ nunc u p̄br̄t̄
in c̄p̄ne fuisse prope. & h̄c e
totam intelleḡt̄e ad cen
gelos uirtutes que celestes. &
ad animas t̄m p̄r̄cur̄t̄ huma
nes. quod in suo xp̄i sc̄n̄guine
terrena & celestia copulati
que int̄ se c̄nt̄e dissidebant
Et bonus p̄cesstor morbidam
admonet̄ se uolens ouem
f̄cerit esse cū ceteris. Dec̄g
m̄ que perierat dragmis q̄
seclue fuerent copulcerit.
Et in ead̄m lege licet cedilla
r̄ & r̄egerit dogm̄ata. ced
quorum t̄ypum & in c̄ḡnē
moyses que essent in t̄c̄ber
neculo febr̄icenda consp̄x̄.
Atq; ite fieri. ut crux d̄ni. n̄ so
lū terre. sed & celo profuerit
Non t̄ntū hominib; sed &
c̄ngelis. & omnis c̄p̄eotur ad n̄i

si uero se mundicia sit. Quod
 cum ait. Ut duo conderentur in se
 mel ipso. in unum nouum hominem
 & quod magis uidetur superior
 dei uel et q; gentilib; sensui
 conuenisse. sic sue intellegenti
 ce concepit. ut dicat homi
 ne iuxta imbecillitatem & simili
 tudinem dei factum eandem
 post reconciliationem forma
 recepturum. quae & nunc con
 gelata habent. & ipse prodiderit
 Nouum autem hominem esse dicit
 qui cotidie renouatur & habi
 taturus est in nouo mundo. quon
 do erit celum nouum & terra
 noua. & bibiturus est de uita
 nouum in regno dei. & accitetur
 rus accitetur nouum. & uerum nouum
 testamenti locutione graue de
 bit illud quoque quod celum scribi
 tur. Ecce factio noua que nunc
 orientur. sic sentiatur ut principi
 um in nouationis in presenti
 seculo fieri existimetur. & ceterum p
 fectum consummatumque no
 uitatem. nec dum in isto pu
 tel seculo posse compleri. & quomo
 do nunc per speculum uidemus in e
 nigmate. Tunc autem facie ad fa
 cio. sic & in futuram nouam

hominis. tunc plene profectus
 que conplendiam. cum celesti
 ce pena que fuerint copula
 ta. & in uno spiritu & sensu eccle
 siasticis sententia accesserim ad pe
 nitentiam. Nescio quid tunc & in ali
 ce epistula. Siquis tamen eam
 recipit. prudentibus quibus que
 lectoribus; perculus subindicat
 dicens. hi omni testimonium ecc
 cipientes fidei non uulerent
 promissionem deo pro nobis me
 lius quid providente ut non cesset
 nobis consumentibus. propter
 hoc & unum supra creatura con
 gemescit nobis cum qui in tenebris
 nunculo isto ingemescimus & con
 dolamur. quia timore dei in utero
 concepimus & dolemus & presto
 licemur reuelationem filiorum dei
 ut de ueniente se uirtus cui
 nunc subiecta est liberetur. & si
 & unum per se & unum per se & ora
 tio domini complatur dicentis. fi
 cet uoluntate tuce sic in celo &
 intra. ERGO IAM NON ESTIS
 PEREGRINI ET ACCOLES SED CI
 UES SCORUM ET DOMESTICI DEI
 SUPRA EDIFICATI SUPER FUN
 DAMENTUM APOSTOLORUM ET PRO
 PHETARUM IPSOSUM MOANCU.

LARI LAPIDE XPO IHU IN QUO
OMNIS EDIFICATIO COPAGINA
TA CRESCIT IN TEMPLU SCM IN DNO
IN QUO ET UOS COEDIFICAMINI
IN HABITACULU DNI IN SPU. Ad
id quod supra dixi & cetera peregrini
ni testimonioru & promissio
nis. nunc respondit. Ergo uem
n estis peregrini & incolae. &
ad illud quod premiserat celi
enanti conuersatione isrl
modo reddidit. sed estis ciues sco
rum & domesticidi. hic locus
conuersum eos ut maxime fecit.
qui diu & fecit nec turres nitunt
introduce. quomodo & ni pe
regri fecerunt sunt ciues sco
& quomodo domesticidi fuer
quondam celi eni conuersio
one isrl. ^{ut melius} si non potest. ut impo
ius nec tura mitteri. Quod cum
sequitur. edificati sup fundam
tu apostolorum & propheta
rum magis priori. quae scun
de in p^{re}lectioni conuenit. In
quae superius dixeram^{us} conu^{er}
sione xpi uicinu isrl. & gentes
fuisse de longe. hoc testimoniu
u & contra m^{er}cione. & hos
qui uel hereticos qui alium
legis aliu euen gelu p^{re}dicant

dm uti possum. Sibi nequa
quam peregrini & incolae. sed
ciues sco^{rum} & domesticidi.
sup edificati sunt fundam^{en}to
apostolorum & proph^{et}erum
ipso summo angul^o xpi ihu
in quo omnis edificatio compa
gincota crescit in templu scm
in dno. In quo et ephesii coedi
ficent^{ur} in tab^{ern}aculu d^{omi}ni in spu
Unus est d^{omi}nus edificatio^{nis}
& templi. quod sup edificatu
est fundam^{en}to apostolorum
& proph^{et}erum. quod si uni
uersae edificatio cop^{er}ginata
crescit in templu scm in dno. om
ni labore nitendum. ut fiam^{us}
illi lapides de quib; scriptum est.
Lapides sci uoluant^{ur} sup terra
Et cum fuerim^{us} uiui lapides
& omni p^{er}fecto dolenti leues
politi nullam habentes sca
b^{re} dinem edificemur in tem
plum. & fiam^{us} habitaculu do
Conducitur q; in nob^{is} crea^{ta} testa
menti custos legis d^{omi}ni. & che
rubim^{us} scientie multitudo. &
interiora p^{er}toris n^{ost}ri in no
u^o uoc^{em}bulu^o t^{er}ren^{em} scient. Di
centur quo^o decbir. q^{ui} nos ore
culum siue responsu^o possum^{us}

appellare & ut contem^{of}plū
 bum & primam uerbo
 ΛΑΛΗΓΗΡION. id est locutionē
 dicere. ut cū apostolo & r̄ p̄ce
 mus inuocē. An & per im̄ tum
 queritis. eius qui in me loquit̄
 xpi. potest cū omnis edificati
 o sup fundam̄ tum ce postolo
 rum & proph̄etarum que con
 structe. non solum nos sed &
 celestes significare uirtutes.
 ut uniuersi peccit̄ fient hec bi
 ticulum di in spū. In congruum
 quippe esse aiunt & hominib;
 pdificationē & con p̄ctam et
 q; concordem. c̄ p̄ce in tē plu
 sem in dno fieri que hec bi ticulū
 di in spū. Angelos cū & bect̄
 quec; uirtutes que in celesti
 b; dō seruiunt. ab hęc felicitate.
 alienos existimari. Sūm
 cū con guleceris lecpis qui popu
 lum utrūq; continet. siue
 iuxta secundam in̄ p̄l̄e q
 onē celestia iungit ceter
 p̄na. Xp̄e dnr nr̄ lecpis p̄ p̄ce
 sus demonte sinem̄ h; De quo
 & p̄sel mista testat̄ dicens
 Leapidem que reproba uerunt
 pdificantes hic fecerit ē in a
 put angul; cē dno fictū ē istud

Reproba uis quippe ē cēpha
 riseis qui uidebent̄ legis habe
 re noq; ticem. di q; templū lega
 lib; edificare mē dēctis. & ad
 sumptus cē dō in con guleceris le
 pidem. ut duos p̄ceri & os ipse
 medius continer̄ &. & p̄ illum
 uterq; populus cē dō h̄c be
 r̄ & cēces sum. Iste con guleceris
 lecpis. non c̄ p̄cedentib; lecpis of
 fensionis ē. & p̄ d̄re scē dēcty.
 sup quam qui cēcidit̄ quassa
 bit̄. sup quem uero ipse corru
 erit comminu & & im.

EXPLICIT LIBER PRIMUS;

INCIPIT LIBER SECUNDUS;

SECUNDŪ ORATIONIB; ŪRIS
 Sopcula & leustochium ad
 ophesios cō g; p̄dimur
 librum. noue romcē quoq;
 munuscula c̄ r̄ens missuri.
 Non quo hęc dignetur legere
 doctorum senectus. & biblio
 thēsis uel erū cē scribere. Sed
 quo scē m̄cer cella id ipsum fi
 eri pepistulces flegerit &. cuius
 ego quotiens cūq; studiorum
 ingenulaboris p̄cor dor. to
 tions me dēcm no in estie quin
 monasterii solitudine con.

stutus. & illud presere con
tra uident. in quo uicgen. tem
per uulu festini cedore esse
pccsto ser. id facere n̄ possum.
quod mulier nobilis int̄ stre
pente familiam. & pro cura
gona domy & pler̄ operis subse
cui. que propt̄ & illuc & uos
& si qui forte lecturi sunt in
cōmune p̄beor. ut succetis me
n̄ cogitatum diu lymatumq;
pro ferre sermonem. sed ced
re uelendam istoric. scriptu
rum uti uerbis p̄cedit & h̄
uio & int̄ dum p̄ singulos dies
usq; ad numerum mille uerba
p̄uenisse. ut coepit in ce post
lum & explanatio ipsius p̄culi
cuius epistolae conamur & po
nere orationib; compleatur.
Huius rei gratia ego paulus
uinctus ih̄u xpi pro uobis
gentib; si tamen audistis
dispensationē gratiē dī.
que dextera ē mihi in uobis.
quō secundū reuelationē
cognitum factū est mihi
mysteriū. sic prescripsi
in modico prout potestis
legentes intellegere sen
sum meū in ministerio xpi.

Quentū ad con sequentiē ser
monis t̄ctū que eloqui p̄gnal
cedid qd̄ p̄miserit. huius serigra
tic. ego p̄culus uinctus xpi ih̄u
pro uobis gentib; diligentissi
me p̄quisi. nihil quod ei sed
didit potuim̄ in uobis. Ne
q; sum̄ huius serigratia. ego
p̄culus hoc uel hoc feci. ut illud
& illud docui. sed suspensa ma
nente serit̄ticē transḡer
sus cedat. Nisi forte ignos
cetes ei. quod & ipse confessus
ē dicens. & si imp̄ritus sermo
ne. n̄ t̄m̄ scientia. S̄n suum
m̄c̄ḡis in eo quod in̄ ordinem
quē uerborum quis sic reddi po
test. huius serigratia. ego p̄cu
lus uinctus xpi ih̄u. & uinctus p̄
uobis qui estis & gentib; cog
nouī mysteriū. ut uob̄ quoq; il
lud t̄ct̄em. sic in h̄cc ecclē
epistola ante p̄cululū sum lo
quutus. Deb̄et̄ cū eū dīse dis
p̄n̄ sectionē gr̄at̄is dī que da
ta ē mihi in uob̄ qui estis & gen
tib; pro quib; & uinctus sum
ih̄u xpi. Uinctū cū ih̄u xpi pau
lum esse p̄ gentib; potest
& de m̄c̄f̄yrio intellegi. qd̄
rome in uincula conuictus h̄nc

epistolae misit. eodem tempore
 quod ad philomonem & ad colosenses.
 & ad philipenses. in alio
 loco scriptum esse monstraui
 mihi. Vel certe quia in pluribus
 locis lectum est uinculum in me
 corpus hoc dicitur. quo quiescit
 facta tenentur in carcere. Dicunt
 propterea speculum corporis
 nobis; coherceri. nec se uel
 & esse cum christo. ut perfectum in gen-
 tes per diuina predicatio com-
 plectat. Licet quidem eadem sensum
 in hoc loco introducant quod
 speculum praedestinatus & sancti-
 ficatus & uero in carnis sue
 ad praedicationem gentium an-
 tequam nesceret. postea
 uincula coepit. ecce perit. pu-
 to cum quod & uirtiosa in hoc loco
 eloquutio sit. pro eo enim quod
 debuit dicere huius pericula
 Ego speculus uinctus ihesu christi per
 uobis gentibus; cognouimus mysterium
 sicut & praescripsi in modo
 co. prout potestis legentes
 intellegere. ait huius pericula
 tice ego speculus uinctus secundum
 reuelationem cognitum factum
 est mihi mysterium. & reliqua
 Si uero quis potest & licet iuxta

sermonis eloquiique contextu
 docere apostolum fuisse factum.
 & in caeteris gratia meaque ui-
 tice non incurrisse. ille potius
 accusandus est. Nos quoque
 cumque soloecismos uirtute quid
 cennoctem. Non apostolum
 pulsemus ut malum criminari
 sed magis apostolum ad se refer-
 sumus quod hebraeus & hebraeus
 absque & horum in toto sermo-
 nis & uerborum compositione
 & eloqui uirtute. Nunquam
 ad fidem christi totum mundum
 trahens ducere uel uisus. nisi
 euangelii haec & diuina non in sa-
 pientia uerbi sed in uirtute di-
 Nam & ipse ad corinthios ait
 & ego cum uenissem ad uos
 uenire non in uirtute uerbi aut
 sapientiae. Annuntians uobis
 testimonium dei. & rursum. &
 uerbum in diuina & praedicatione me-
 a. non in successoris sapientiae
 uerbis. sed in ostensione spiritus &
 uirtutis. ut fides uirtute non sit
 in sapientia hominum. sed in uir-
 tute dei. Iste igitur qui soloecis-
 mos in uerbis fecit. quin potest
 hyperbectam. sed de se senten-
 tiam que concludere audet.

sibi uindictam accipiant &
dicit. quō secundum reuelatio-
nem. cognitum ē mihi myste-
riū sic p̄scripsi in modico
Uidebitur si quis superiora hu-
ius epistule contempletur.
Uidebit et reuelata mysteria
quorū partem quendam mo-
dicam suo sermone p̄strinxit.
non tūc totum quod nouerat pro-
fessus. quā ostendens & modi-
co quid taceat. prout poter-
at inquit legentes intellege-
re sensum in eam. siue scipien-
tiam in mysterio xpi. hoc est
illud quod in prefatione dixi-
mus. Nullam epistolam p̄ci-
liantia habere mysteria
tam reconditis sensibus inuo-
lutam. quos & apostolus nos-
se se gloriatur. & nobis indica-
tor b̄neuit ostendit. ut atē
quis que sunt scripta relegam?
ET ALIIS GENERATIONIBUS NON
FUIT NOTUM FILIIS HOMINUM. SI-
CUT NUNC REUELATUM EST SCIS
EUS APOSTOLIS ET PROPHE-
TIS. IN SP̄U ESSE GENTES COHE-
REDES. ET CONCORPORALES ET
COMPARTICIPES PROMISSIO-
NIS IN XPO PER EUANGELIUM

CUUS FACTUS SUM MINISTER
SECUNDUM DONUM GRATIE DIQUE
DATA EST MIHI. IUXTA OPERATI-
ONEM UIRTUTIS EUS. Mysteri-
um xpi quod & p̄fecte supra
apostolus & securus ē. quomo-
do celis generationibus fuit
ignotum plenius reuelan-
dum uidetur. Utrumne abra-
ham iacob & moyses esaias
& ceteri prophete illud igno-
rauerint annon a quibus esse
p̄dictum aduentum xpi. &
uocationē gentium scriptu-
re commemorat. abraham qui p̄-
pe uidit diē ei & locutus ē &
dicit ei. Benedicent in semine
tuo om̄ gentes. & iacob de eo
quorū undas & & iuda pro-
phete loquitur. & ipse est &
p̄betatio gentium. Moyses
quoque moyses diuites egypti
thesauris obprobrium xpi
cerbitatus ē. & esaias. ecce
inquit uirgo in utero concipiet
& pariet. & ceteri. est uirga ies-
se. & quis surget ad regnandum
in gentibus in ipso gentes spera-
bunt. & non longū fiat peccata
de psalmis dixisse sufficiat. ad-
orabunt in conspectu ei om̄s

familie gentium & iterum.
 Omnes gentes seruibnt ei. &
 adhuc manifestius de populo
 isrl. & de dno secluarose. Visi
 ac uineam istam & p fice eam
 qua plantauit dexterica tua
 & sup filiu que con firmasti
 tibi. Cuius & lia corporis dis pbi
 factio in consequentib; indica
 tur. Ficit manuce sup uiru
 dextere tue & sup filiu homi
 nis que con firmasti tibi. Aut
 igit iuxta montanu pætri
 cer ches & prophætes in bxtasi
 loquitor accipiendum & nes
 cis se quod dix erint aut si hoc
 impium e. Sp^{suppe} prophæteru
 prophætis subiectus e. intellige
 runt utiq; que loquuti sunt
 & simtelligerunt queritur
 quomodo nunc paulus dicat.
 quod celis generationib; non
 fuit notu fuissexpi ceosto
 lis seu electam. Aut igitur illud
 e respon den dum quod ceate
 pcculus signent que testetis
 sit. filiis hominu ignotu fuisse
 mysteriu. non filiis di. sed quos
 loquit. Ego dixi di estis & filii
 excelsiom. quod scilicet hi qui
 spm adoptionis ceceperint

De quib; pætricerche & pro
 phæte fuerunt di scierint sec
 cramentum. aut si hoc n accipi
 tur & nimiu uiolentu & co ac
 tum uidetur. illuc sctm
 bit ut dicat non definite & ge
 neralit dixisse pcculu. alur ge
 nerationib; ignotum fuisse
 omnino dno sacramentum. sed
 sic quomodo nunc seu electum
 e scit eius & ce postolis nescisse
 pætricerches uel eses & pro
 phætes. aliud e bnum inspu ubi
 tura cognoscere. aliud ecce
 nere opere complecti. Unde &
 iohannes propterea maior
 prophætis omnib; dicit. quia
 que ceteri prophætes uerunt
 ipse con spexerit. & digito de
 mon strare & dicens. & ce agn
 di & ce qui tollit pccatue mun
 di. iuxta quon sensu & illud ex
 poni potest. Multi prophæ
 & iusti cupierunt uiderere quae
 uidetur & non uiderunt. & ce
 di se que ce dicitis. & n ce dicit.
 hce utiq; uiderere & ce dicit cupi
 ebient que futura cognouerunt
 quod sine sciebient ubi tura quo
 modo desiderere poterent
 que pbnitus ignorebient; legim

in regno x libris. dnm scdamo
ni in somnio pollicente et q: di
centem. pro eo qd polisti come
uatum istud. & non polisti ti
bi dies multos. neq: postulasti
diuitias. nec cenimas inimico
rum tuorum. sed polisti ut intel
legeres & audires iudiciu. ecce
feci uatum tuu. & dedit tibi
cor prudens & scipiens sicut
non fuit contente. & post
te non surgit similis tibi. Et
quomodo quidam putant a
postolis xpi reuelatu esse mys
terium quod ignotu fuerit so
lomonu cu ce postolis omnib; scpi
entiosum fuisse scdamone. &
pro peccatrice dicit uox diuina
pollicite sit. quide se quoq: ip
se loquitur confident. dicit docuit
me scpiantiam & intellctu
scorum cognoui. Nec non & da
uid de sciantia occultu mysterii
gloriat dicens. in cepta & oc
cultu scpiantia & uis mce nif
tesca mihi. Et ad eum quisibi
de scpiantia supplicu debet
dicit loquitur p prophetaem. Num
quid tu scpiantior es decem he
le. aut ille igit de quo supra ic
dit seruim. tenenduse sensus

Ita peccatrice dicit & prophetas
ut nunc apostolis reuelatum
expi ignorasset mysterium
quic aliud sit ab eis quid mhib;
celud futurum in spu provide
re. Aut dicendum. quomodo n
sunt similes facies faciebus
sine corda esse cordib;. & iux
ta apostolum diuersa esse
cherismata. Aliu habere pro
phetiam. Aliu genere linguarum
Aliu dona curationu. Aliu opi
tulationes & gubernationes
illum esse scpiantem hunc fide
lem. Istum polle se sciantia se
cipiantum. illum simplici tectu
fide esse contentum. Neq: hui
om in exemplum sclomonis de
necturis bestiarum & uolueru
& herbecum similis sunt loquus
Ut disputent accedro libiceni
usq: ad hy sopum que & it p pa
riblem. & contrario sclomon
non ita fortiter uiderit ut moy
ses om species uicim a se & cul
tu pcedi. nec ei facie ad faciem
dnr sit loquutus. Nec uesorum
tuentum ut habuerit ut intell
brint sup pellatilm. quoru ty
pu illi in monte dnr ostendit. &
quomodo peccatrice dicit & p phe

que habuerunt aliqua que a pos-
 tolos non habuisse credendum
 est. Si de contrario pro oportu-
 nitate temporis. & pro eu-
 gelii predicacione habuerunt
 apostoli magis notum mysterium
 unum christi. Quod scierunt quidem &
 sciunt anti qui tunc uiri. sed non ita
 ut ce postoli quibus predicandi
 necessitates incumbere. Quod
 est autem hoc mysterium quod sicut
 nunc aliis generationibus non
 fuit reuelatum. Utique illud quod
 sequitur esse gentes coheredes
 & concorporales & concipientes
 promissionis in christo ihesu
 per euangelium cuius factus est
 speculus minister secundum donum
 gratie dei que dicitur ei iux-
 ta operationem uisus eius
 Scio appositionem. con. ppositio-
 nis. per quam dicitur coheredes &
 concorporales & concipientes
 in decorum facte in la-
 tino sermone sententiam.
 Sed quia ita habetur in greco
 & singulis sermonibus syllabe
 apices puncta in diuinis scrip-
 turis plena sunt sensibus prop-
 terea magis uolumus in conpo-
 sitione structuraque uerborum

que intellegentia perichly
 Gentes igitur coheredes sunt is-
 rachel. siue quod melius uerbi-
 tramur christo. ut hereditas
 nostra dei sit. & coheredes christi
 quod & in alio loco scriptum est
 heredes dei. coheredes autem christi.
 Non quia aliqua in nos posses-
 sio diuidatur. sed quia ipse sit dominus
 hereditatis nostra atque possessio
 Dominus quippe ait. hereditas uera
 est. & ceteri. Dominus propter mea & he-
 reditas mea. concorporales
 autem illud significat ut que am-
 modum in uno corpore plura
 sunt membra. uerbi causa
 oculi. manus. ceteri. pedes.
 uenter. & genua. & cum in uno
 sint corpore habeant diffe-
 rentias suas. & pro se in uicem
 labent & doleant. Sic licet di-
 uersas habeant gratias hi
 qui in christo crediderunt. in uno ta-
 men sint ecclesie corpore con-
 globati. & in superioribus qui-
 dem duobus uerbis. id est in eo quod
 ait. coheredes & concorporales
 poterat in uno corpore diuer-
 sum aliquid suspicari. Ex eo autem
 quod cecidit. & concipientes
 promissionis in christo ihesu. Omnis

Non puto ce postolū paulū cum
 m̄gr sup concordasse s̄ber & la.
 ut usq; omnib; sc̄is infimū esse
 sed dixerit. uerbi accusa. his que
 rrent in epheso. qui in corintho
 qui thesalonice. ut qui in toto
 orbe crediderant. Quod cū hu
 mili. t̄ctis indicium sit se om
 nib; sc̄is infimū esse dice se. m̄br
 deceu ē fecit. aliud in p̄cto
 se accusum habere. aliud in ln
 gua promere. Repperit̄ndum
 ergo ē cer gum̄ b̄ntum. qd̄ & pau
 lus usq; omnib; sc̄is infim̄ fuit.
 & tam̄ de ce postolica non cecide
 rit dignitate. loquit̄ d̄n̄r in e
 uangelio ad discipulos. qui uult
 in uob̄ meior esse. fiat omniū
 minor. & qui uult esse primus
 sit nouissim̄ omniū. Quod pau
 lus opere complebet̄ dicens.
 Puto enim qui ad̄ nos ce post̄s
 nouissimos ostendit. quos̄ mor
 q̄ destinat̄os. Omnib; igit̄ qui se
 prop̄t̄ xpm̄ infimos esse cupie
 bunt. a post̄o p̄calus infimior
 eriet. & idcirco meior. Omnib;
 enim inquit illis plus laboraui
 Non aū ego. sed gr̄ctia ad̄i que
 m̄cum ē. prop̄t̄ quam humili
 tate. dū omniū sc̄orū ē infim̄

decece ei gratia habere ingenti
 bi; ut euangelii h̄cer & inuestiga
 biles diuitices xpi. & docer̄ &
 dispensationem m̄ysterii ab
 sc̄on diti a sc̄is in d̄o. qui uniuers
 se c̄ecur̄. Sim̄ uestigebiles
 diuitie xpi sunt. quomodo e
 uangelii h̄c̄t̄ in populo. & si
 c̄c̄ sc̄on ditiū ē a sc̄is m̄yste
 riū in d̄o. quæ ratione p̄ paulū
 profestur̄ ingentes. sed in uer
 ti ḡcebiles & c̄c̄ sc̄on ditiū
 dubit̄ sentit̄ndum. Quod
 in uestigebiles ante diuige
 fuerint. & nunc post d̄n̄i ap
 te sint p̄cessionē. aut c̄este que
 necura sua homini. inuestiga
 biles erent. h̄c̄ d̄o se uelcente
 sunt cognite. Qui c̄c̄ aliud ē c̄c̄
 s̄ber & lum̄ cū h̄o sit c̄ete prop̄ta
 puenisse. quod postquam in ub̄
 tum fuerit. desinit esse in
 uestigebile. aliud propria di
 ligentia illud nequaquam posse
 conprehendere sed p̄ gr̄ctia
 cognoscere d̄i. Quod cum sc̄is
 & c̄leris quoq; ostenderis. nih
 il homin̄ inuestigebile p̄ se
 uer̄et. dum tibi quæntū inte
 ē fuit c̄ete quæ ostendit̄ & lur
 occultum. diuitices xpi in ues

ti gētibiles. Ad ipsum quoq; xp̄m
loquens psalmista testiet̄ di
cens. Quic̄ in finita multitudo bo
nitatis tuę quā abscondisti ti
m̄ gētib; te. hęc bonitatis eius di
uitię ab omnib; & rō sc̄tis ecb
scondite fuer̄ in dō. quic̄ p̄cator
ē omniū. Ubi ē misericō & ua
lentia. & om̄ hēretici. quic̄ de te
rum mundi idē uisibiliū. & cel
terum cec̄ser̄ in uisibiliū condi
torem hunc iustum esse dicit̄
tes. illū nescio quē sem̄ p̄ ignotū
tū bonū qui p̄c̄t xp̄i sit.
Ecced̄ in quo m̄ysteriū xp̄i ab
omnib; & rō sc̄tis absconditū
fuit c̄cator esse omniū p̄e
dicat̄. Ex quo ostendit̄ idē me
sodr̄. noui. & ueris testem̄ ti.
Potest cū m̄ysteriū cec̄sis ab
sconditū. & cel̄t̄ intellegi. qd̄
ipsa illud sc̄ta ignorauerint.
hoc ē om̄ spiritalis & r̄ctio
nalis c̄catoris. quē in sc̄tis fue
runt. S̄culū quippe frequē
pro his quē in sc̄to uer̄scent̄ acci
pit̄. Sicut p̄culus cec̄ gela t̄
loquit̄ dicens. Ut & ip̄s & nos
de p̄senti sc̄to nequā. & in a
liolo. ut ostender̄ & in uer̄tu
is sc̄tis. pro eo quod ē his om̄ gētib;

quē in sup̄uenientib; sc̄tis futu
ra erent. Ut in otis cec̄ret nunc
principib; & potestatib; in
celestib; p̄cclesia multiplex
sapiencia dī secundū propo
sitū sc̄lorū quā in xp̄o
ihū d̄no nr̄o. Juxta donū gra
tię dī quē dicit̄ apostolo. ut e
uangeliz̄cer̄ & inuestigēbi
les diuitię xp̄i. & docer̄ & in gē
tib; m̄ysteriū quod cec̄sis fuerat
ignoratum. idcirco ipsum sa
cram̄tum eiē reuelatum. ut n̄
solum gētib; sed principib;
& potestatib; p̄cclesia mani
festis fib̄ & multiplex sc̄p̄iē
t̄cedi. quē iuxta propositū ue
terum sc̄lorum olim destinata
Nunc consummata uidetur in xp̄o
Sicut principib; & potesta
tib; in celis quē cec̄sas ministras
quē dī accipere debem̄. licet q̄
dicem principem aeris istius &
cegelos eius in̄ p̄r̄b̄r̄. igno
tūm fuit multiplex sc̄p̄iētia
dī. quē nunc eis p̄cclesia reue
lata ē. quē in om̄ cec̄sis p̄c̄tri
cerchis & proph̄tis ignotis fu
it. quos sup̄ra non ignorasse
m̄ysteriū xp̄i. Sed ita ut ap̄osto
los nescisse monstrauimus.

multi plerique quippe scriptura di-
 que sermone grego ut ita dicam
 multiuaria. Πολυποικιλος
 appellatur. & de sicem di nunc
 & principibus; & potestates;
 seu electas. que celum di futu-
 rum in sua mente dixerunt
 & nunc esse perfectam & eo quod
 uidemus cognoscimus. Crux itaque
 christi non solum nobis sed & angelis
 cunctisque in celo uisibus; pro-
 fuit. & ceperunt secretum
 quod ante nesciebant. Deum
 qui celum cum corpore domini se-
 ueritatem. mirantur & dicunt.
 Quis est iste qui descendit de edom
 fuluid auestim te eius & bos for-
 sic formosus in stola candida
 & in alio loco. quis est iste & glo-
 rie domini uirtutum ipse est
 glorie. Non putemus igitur in ec-
 clesia esse simplicem fidem.
 sed multiplicem & multiu-
 am esse scripturam. ut non solum
 uaria sit. sed multa ueritate
 distincta. Respicis cunctas christi
 uide perit & celum uisibile
 in se sepe in uisibus in fecerunt.
 sed angelos simul auscultata
 laudantes; herodes persequitur
 sed orant mecum. ignorant pha-

risei. sed stella demonstrat.
 Beati huiusmodi uerbo. sed uox de-
 super dimtonantis audit. a quis
 mergit. sed coluba descendit
 in nos spiritus in coluba. ad passi-
 onem uenit. & patitur timet. &
 uult tricensis ecclesie. & per
 quia ecclesie timebit accusat.
 quid hec stultitia prudenti-
 us. ueritate distinet. sa-
 pientia obscuris que fecit.
 di in christo ihu domino nostro. Licet
 ceplerisque secundum ordinem iunc-
 turamque sermonis. & ecclesia
 facta intellegi possit. Et pro-
 eccie. id est propositio. qua
 nos gregene neutrius in ecclia
 sermone propositum habent
 & professam tamen scripturam
 magis in christo facta potest
 personae quam celebra. factu-
 um quippe di. scripturam est ho-
 minibus; quod si in christo secundum mys-
 ticos intellectus dicitur facta
 scripturam. intellegent arri-
 ani frustra sed de illo testimo-
 nio gloriari. In quo scripturam
 in initio uicem di. exsecetam se &
 genitricem loquitur & fundit.
 Et uixit illos sic eccie
 necesse esse non potuit. Sic unata

ē quomodo fundata dicitur &
ēcetera. In quo habentur fiducia
am et accessus in confidentia
per fidem eius; Nihil
nobis nec potest addere pre
bere fiduciam & conscientie pu
ritatem. de qua dicitur. Si consci
entia nos non reprehenderit. con
fidentiam habebimus ad deum. nisi
sermo ubi dicitur. scilicet iustitia
que omnia intellegunt in
xpo. Quomodo igitur habent nobis
tribuunt fiduciam ad deum. sic &
accessum. ut non addam sibi sus
accedat. & diligentius contem
platur. & aliquid sibi de dei ma
iestate adsumat & uindicta
Et quae desiderat diis solis colorem
quendam splendoremque lumi
nis mutatur & dicitur. Signa
tum est super nos lumen uultus tui
dne. Magnam est ergo non solum
nos habere fiduciam. sed habere
etiam in confidentia. nec
tantum habere accessum.
sed ut ipse firmior sit accessus
habere illum in confidentia
cuius fiduciam atque accessus prin
cipium & longum. fides in xpo est.
Qui igitur omnia a refectione & or
dine fecit. iste credat in xpm.
Sermonem atque refectionem qui si per aliquem potuerit. con
prehendere credat in xpm.

scilicet iustitiam. qui intellegit
uirtutem. credat in xpm ubi
tatem. Qui iuste uixit credat
in deum iustitiam. Hec opus est
plura dicere. cum frequenter mi
hi necessitates incubuerit. de xpo
similiter disceptandi; Propter
quod peto ne deficiatis in
tribulationibus; meis prouo
bis que est gloria uestra; Id quod
nunc lectum trans lector ex
pressit ne deficiatis. potest
iuxta greci sermonis ambigui
tatem. & ita legi ne deficiam
ut sit sensus. Propter quod pro
ne deficiam in tribulationibus;
meis. & cetera. hoc est ergo quod
cepit stolus rogare. & ad deum mag
no opere deprecatur. ne deficiat
in pressuris suis. Videbitur qui p
pe sede hierusalem usque illu
cum euangelium predicasse
is seromam adis pecunias ut p
isse ut ipse disponeret totus man
dus ad doctrinam ipsius depo
testate principis tollebat.
deseruerunt idola & cultoribus
templa de se festa squaclose &
sordibus; se plebent. Ob quam
excusam omnis exercitus dae
monum. Omnis turba inimicorum

foftitudinū. contra ipfum fecit
 cuneo dimicabat, ut p tribu
 lationes & cingustias. eucon
 gelium xpi desineret & p pedia
 re. & lac sur oculi quendo requi
 esceret. hoc ē itaq; quod ait. pe
 cto ne deficiam in tribulatio
 nib; meis pro uobis. totū enim
 quod peccior. quod tribulor
 quod cocestor. uis scilicet est
 occusa. dum uobis eucongelium
 annuntiare desidero. que ty
 bulcationes meae urā ē gloria
 Porro que si in penitus loquu
 tur ē. ut plurali tribulationū
 numero gloriam subiungat &
 singulari sem. & dicit. in ty
 bulationib; meis pro uobis que
 ē gloria urā. pro eo quod est
 que sunt tribulationes glo
 rice urā. nisi forte quis celtius
 & phyperbectan. ut ced fidu
 ciam ut ced accessum. ut ced fi
 dem. hoc est im & esse refusen
 dum & dicit. In quo habemus
 fiduciam. & accessū & fidem.
 que fiducia accessus & fides uictoria
 ē gloria. Sed magis superior
 scetendur ē sensus. potest autē
 secundum id quod lectū ē p pter
 sit. propt̄ quod p & lo. ne deficia

tis in tribulationib; meis pro
 uobis que ē gloria urā illud ex
 poni. quod pro ephesius p & cet
 ne in pter suris apostoli lac ser
 cat ceterq; deficient. Siquidem
 & ea que sequuntur huic magis
 sensui congruunt. Propterea
 curuo genua mea ced pccr tsm
 dñi nr̄i ihu xpi. ut d & uobis se
 cundum diuitias glorie sue uir
 tute confortari. Necessaria
 quippe habebent fortitudi
 nem. ne in tybulcationib; uin
 cesent. Dicit aliquis. si fuis
 sent ephesii in cingustias con
 stituti. pccr pcculus pro eis
 potuerat de pcceri ne defi
 cesent atq; lac ser ceret. Nunc
 uero ridiculum ē pcculo in ty
 bulcationib; posito rogese
 sum. ne ephesii in suo lacbo se
 deficient. Sed & ced hanc que
 tiunculā dissolendam. illud
 sum & ur ex exemplum. Tempte
 gonon uram in cccpne me non
 spreuistis. neq; ab id est. Of
 tendit siquidem in hoc dicit
 quod in cccpne pcculy. alii sit na
 ta. temptatio. Considerem
 totius mundi homines. & quid
 in cōmune de omnib; loquor.

eos qui in xpm putant crede-
re discutiam? & uidebim? hanc
eos ut maxime questione tēp-
tari. quae se scis uiris & dō ser-
uibus; multa ad ustra eubri-
ant. & contra scelerati impu-
pccatride florent uigent
sint diuites & potentes. Quo-
rum uerba sub sua psona dauid
& primus ait. Quem boni dō
isrt pccatis corde. Mei uero p-
ne moti sunt pedes pene ef-
fusis sunt gressus mei. Quō emu-
lectus sum sup iniquis pccatpbe-
ccatorum uidens. & se lique su-
p que in fest. Ego cū dixi. Ergo
sine causa iustificauit cor meū
& locui in tē innocentes manus
meas. & fecit sum flagella-
tus tota die. Non itaq; misse
si plurib; paulo angustus in e-
pheso & in asia coeest toto e-
pheso tēp pccatib; & habe-
bent necessarium orationū
ei auxilium ne deficerent in
pccatibus illius. Quod aut in e-
pheso & in asia fuerit aposto-
lus plura pccatibus. scriptū
ē quidem in actib; apostolorū
sed magis de ipsius pccatib; epis-
tolis discim? in quib; ait. Juxta

hominē ad bestias pugnaui in
epheso. quid mihi pccatēst. simon-
tui non resurgunt. & in secun-
da ad corinthios. Nolo uos ig-
nosce fr̄ dē tribulatione nra
que facta ē in asia. Quia sup
modū sup uisum eam aggricua-
ti sum. itcut dispersem? & iam
uiuere. Sed ipsi in nob semel ip-
sis responsū mortis habuim?
ut non fidentes essem? in nob
sed in dō qui suscitatur mortuos
quid & celib; mortib; liberauit
nos & liberauit. Spero autē
quia & liberetur sit. quā-
tum putas & in tribulationū
pondus surgebet ut dicat
quid & celib; mortib;
liberetur nos. Recte igit pccatē
ne deficiat fides ephesiorū in
pccatibus suis atq; congestis
quas propterea pccatē. quia
ephesus dicitur euāgelium pccatibus
que quidem pccatibus apud in-
credulos pccatē sunt. apud fide-
les gloria atq; uictoria quia
uicisse ē ad ustra scruis in con-
gustis non cessisse. PROPTEREA
CURUO GENUA MEA AD PATRE
DNI NRI IHS XPI EX QUO OM-
NIS PATERNITAS IN CELIS

ET IN TERRA NOMINATUR

Quomodo in superioribus; demonstratum est. ad effigiem corporaliū luminū esse oculos spirituales. sicut nunc intellegendum alicuius exterioris hominis genua alicuius interioris. et enim illud quod dicitur in Isaiā Confortemini manus dimittite et genua dissoluta. Et in alio loco ipse apostolus. ut in nomine inquit ihu omne genua flectat celestium et terrestrium et infernorum. Non ad genua corporis. sed ad subiectionem mentis et inclinationem animi cordisque obsequium pertinet. et terre se coequantis. ut psalmista quoque cecinit dicens. adhesit pavimento anime mea. Res enim spirituales et incorporea anima se corporali pavimento. quomodo potuit adherere. esto qui prope in nomine ihu. flectunt genua terrestria. nūquid et angelos et clericosque virtutesque in celestibus; perseverant possunt affirmare se spirituales habere corpora ut in nomine ei flectant genua quod non habent esse flexuras. quomodo igitur quicumque

subiectus est servatori flectit se genua dicitur. Sic qui peccati servus est. et habet et spiritum servitugis iterum intimo se. genua scribitur flexisse peccato. De reliqui autem mihi dominus septem milia virorum. qui curruerunt genua ante beelzebub idolo scilicet atque peccato. qui fornicator est. et plura narice scortaque discurrunt. libidini flectit et genua sua. qui furiosus flecto cecidit iram genua. qui in amonam suspicit et de eius est ubi flectit genua a ueritate atque luxurie. et quid me necesse est singula pergrare. totius diabolo flectit genua. quo gens cumque peccat. habet autem spirituales exponentes non stecum iuxta litteram oriendi consuetudinem tollim. quidam genua posito suppliciter cecidit. fixoque intra poplite magis quod cecidit poscit impetram. legimus enim et perculd in litore sic cecidit et genua lationes in oratione preceptis. sed sicut illud edificat simplices. sic ubi genua legonem esse docem in humo

myedicis
T

+ uel apud inferos animas uinculis corporis liberatas genua.

quia multi corporales flōe
tētes genu. anime nequaquā
poplitē curuauer. & exegi
one. alii erecto dīm corpore
depreccntē. Magis se armo
curuauer. porro quod sequi
tur ad pcc̄t̄m. h̄c quo omnis
pcc̄t̄nitas in celis & in terra
nominat̄. Non ut in latinis
codicib; ceditū ē cedit̄ pcc̄t̄e
dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. sed simplicit̄
cedit̄ pcc̄t̄em legendum. ut di
pcc̄t̄is nomen. non in dn̄o nō
ih̄u xp̄o. sed omnib; c̄pcc̄tu
h̄s r̄ccionabilib; c̄cept̄ d̄ur
que sendum ergo quomodo h̄c
dō pcc̄t̄e omnis pcc̄t̄nitas
in celis & in terra sit nominata
& simul antequā aliquid se
tract̄ d̄ur. notandum quod
n̄ dix̄ h̄c. h̄c quo omnis pcc̄t̄
nitas in celis & in terra
ē ut c̄pcc̄ta. sed h̄c quo omnis
pcc̄t̄nitas in celis & in terra
nominat̄. Aliud ē enim ap
pellationem pcc̄t̄nitas
meseri. aliud n̄ c̄t̄ se habe
re consortium pcc̄t̄nitas
que in ḡeco ΠΑΤΡΙΑ. in he
breo mesph̄c̄th. id ē cognā
go ut familia dicit̄. legimus

& in num̄ h̄s. tollite inquit
summa d̄ synecogone isrl̄. iuxta
cogneciones & populos. sc̄dm
domos pcc̄t̄nitas. iuxta
num̄ h̄s nominū eor̄. & post
paululu hi sunt electi synago
ge principes tribuū. iuxta
pcc̄t̄nitas suas duces isrl̄.
& rursus d̄ tribuleui. & lo
quutus ē dn̄s c̄dm̄ moys̄ in de
sesto sinadicens. Num̄ra fili
os leui. sc̄dm̄ domos pcc̄t̄nita
tum success̄. sc̄dm̄ populos eor̄
sc̄dm̄ cognationes eor̄. omne
masculinum am̄n̄ se uno & su
p̄cc̄ considerate eos. h̄c de
populo isrl̄ & de sacerdotib;
ac leuiticā tribu. c̄ d̄ r̄m̄ b̄c̄u
ipse p̄t̄ r̄cc̄t̄ans. ubi & de genti
bus pcc̄t̄nitas uocabulū
legerim. Nunc in t̄m̄ aliud
non inuenio. nisi uicesimi pri
mi psalmi. testimoniū in quo
scriptū ē. & c̄d̄ or̄cebunt in
consp̄ctuei om̄ pcc̄t̄e ḡn̄
tiū. & uicesimi octauī. ad f̄r̄
te dn̄o pcc̄t̄e ḡn̄tiū. ad f̄r̄
te dn̄o filios c̄el̄um. Quomo
do ergo d̄r̄ ess̄nt̄e sup̄ nom̄
atq; subst̄nt̄e & lic̄ c̄ d̄ r̄is
impt̄it̄ elem̄tis. ut ipsa quo

que esse dicantur. Non quo secundum
 naturam sint. fuit enim tempus
 quando uniuersa non fuerunt
 & rursus si uoluerit in nihi-
 lum reuertuntur. sed ut esse di-
 cantur. habent diuinitate do-
 natam. sic & peccatorum nom-
 inibus semel ipso locutus est omni-
 bus; quod ut manifestius fiet
 scripturarum testimonium
 proferam loquitur in exodo
 dominus. Ego sum quisum & hec
 dicit filius israel. qui emisit me.
 Num quid solus deus erat & celo-
 rum non erant: erant uero an-
 geli. celum terra ut maria
 & ipse moyses. cui dominus loque-
 batur & israel & egypti ad quos
 & contra quos principes &
 ad ueracius mittebat. Et
 quomodo nom-
 inis commune sub-
 stantie sibi proprium uindi-
 cat deus illa ut diximus cetera quia
 cetera ut sint deus super se bene-
 ficio. deus uero qui semper est. nec ha-
 bet aliunde principium & ip-
 se sui origo est suorumque causa sub-
 stantie non potest intellegi
 aliunde habere quod substi-
 tit. Nec enim & in igni aliud est
 esse calidum aliud calefactum

ignis absque calore intellegi
 non potest. & uero que & igni-
 calidum fiunt calorem illius
 mutant. & paulatim si ignis
 abscesserit calore reu-
 ato sedent in naturam suam
 & nequaquam calidam nuncu-
 pant iuxta sensum & in
 uero genitio dicitur calidum qui
 saluato rem non quasi dei fili-
 um. sed quasi magistrum
 bonum putabat. quid me ap-
 pelles bonum. nemo est bonus
 nisi unus deus. & cetera terram
 bonam legitur & hominem
 & pastorem bonum sed nemo
 iuxta naturam boni. nisi so-
 lus deus. cetera ut dicantur bona
 bonitate illius consequuntur
 Sicut ergo solus bonus bonus fic-
 cit. & solus in morte immortalis
 tribuit. & solus
 uerus ubique est nom-
 inis im-
 p-
 ite & solus peccator qui a peccator
 est omnium & uniuersorum cau-
 sa substantie prestat cele-
 ris ut peccator esse dicantur
 deus enim celestia con-
 tem-
 plumur. ad quem que primus
 plerumque dicitur deus. & peccator ip-
 sius & peccator fuit cetera de patre

scit sed obare quo substituit.
Rursum hi qui genig sunt ex a
diciam pectem illum intello
gunt. Ex quo osti sunt. unde et
in eucon gelio sedm lucam
cu pcculatim xpo dicitur &
abraham rorsum est &
generatio supputata. ad
Ex tsemu Ex scriptura ait
filii s& h. filii adiciam filii di.
ut pccit nictatis in tra uoca
bulu ad o primu ostu esse mon
trare &. quoritur uero quam
ob causam & in celis ab eo om
nis pccit nictas appellatur quo
modo nos qui sum de genere
Abraham. Si fidem illius habuerim filii uocamur.
Abrahicem. pccit nictas quo
q; & pro ph & c. sitam nos
ab eis pccata non se pccit
nos pccit nictas dicim. ite puto
& angelos ceterasque uirtu
tes habere principes sui ge
neris in celestib; quos patres
gignunt appellare. archan
gelus enim nisi angelorum
dici non potest. & dominago
principis pccit nictas & potestatis ni
si inferiores subditos habe
ant non uocent. potest ergo
& hoc dici. Ex eo. quo dicitur pcc
it dni nri ihu xpi uix. ite sub

de archangelo

stentiam pccit e. & unigeni
tus non e adoptione filius sed
natura. cetera quoq; cetera
Ex pccit nictas nom adoptio
ne mbruit. quid quid au de pa
tre & filio dicim. hoc sciamus
dictum esse de spu sco. Niam
& saluator nri pccit nictas esse
se nouit dicens. filii dimitte
tibi pccata. & filia. fide stua
tes cluam facit. & filii om
ad huc modicu uobiscum sum
& p spm scm iusti quiq; adop
tione in filios. Valentin' scito
rum suo Ex probolos atq; con
iugia Ex hoc ut maxime loco
firmandas putat. nequaqua
intelligens ut supra dixim
ad similitudine di pccit nictas & in
celo & in tra pccit nictas non
fieri sed appellari. Ut de tuo
bis secundu diuitias glori
e sue uirtute confortari
p spm eius in interiore
hominem habitare xpm pfi
dem in cordib; uris in cari
tate radicati ut possitis
comprehendere cu omnib;
scis que sit latitudo et lon
gitudo et profundu et alti
tudo scire etia sup eminen

TEM SCIENTIAE CARITATE XPI
 UT IN PLEAMINI IN OMNI PLE
 NITUDINE DI; Propterea
 inquit curua genua mea ad
 pacem. ad cuius similitudinē
 omnis in celo & in terra pce
 ritas nominat. deprecans ai
 atq; obsecrans ut tribuat no
 bis uirtutem glorie sue. id est
 maiestatis sue ^{habere} hōsede confor
 tium. uos que roborat atq; con
 firmat p spm scm. quia nulla
 fortitudo absq; spu sco ē. robo
 rat cū atq; confirmat in inte
 riorē hominē. Non enim cor
 pori sui res, sed anime quom
 nē exteriorē sed interiorē
 hominē cupim roborare.
 ut postquam habitabit
 xpi in interiorē homine in ip
 sius interioris hominis habi
 tat & principal. id ē in cordib;
 nr̄is nequaquē p cuncta huius
 membra discurrens. sed in ra
 tionē eius habitans & in eo
 domicilium sedem que suā po
 nens. hoc aut totum p fidem fit
 & si credem in dūm. quā obse
 rat. habitabit xpm p fidē in
 cordib; ur̄is. habitatio aut
 itaque p exordiu fidei fecerit

catur. recedat & fundamtu
 in cecritate habet. ut quo
 modo di cecri cultura sum di
 edificatio. omnia in cecritate
 succrescent atq; edificent.
 Cum aut recedat & fundat
 in cecritate in interiorē
 homine habitabit xpm to
 tūmē q; fiducia non erim +
 Tunc incipiem cū celeris scis
 & licet ad illa nos ten de se. ut
 secgecc animo comprehenda
 m̄ que sit lectitudo & longi
 tudo & profundum & alti
 tudo & non solum hoc sed & iā
 super in nōrtē sciētis ch
 ritatē xpi scire cupiemus
 ut post quā hęc omnia fuerint
 in nob ordine & ratione cō
 plēta. Tunc impleamur in
 omni plenitudine di. lecti
 tudinem & longitudinē p
 fundum & altitudinē decor
 poralib; ante discam. ut p
 ec ad spiritalia transire
 ualeam. uerbigratia sit la
 titudo celi istius & terrae.
 id est totius mundi ab oriente
 usq; ad occidentē. longitudo
 de meridie ad septemtrio
 nē profundum in abysis

& in inferno altitudo que
supra celestia sublimatur
sed quo aplerisq; iuxta & cele
stia astra celum affirmat ro
tundū. & in spore modū uo
lui. Nulla ^{au.} rotunditas lon
gitudine & latitudine ha
bet. altitudine quoq; & pro
fundum. sed & uniuersa pcor
tibi; coequalis ē necessitate
compellimur. altitudinem
angelos intellegere supernas
que uirtutes. profundum
uero inferos. & que in fra eos
sunt. longitudinem autē & la
titudinem media que int̄ supe
ros inferos que consistunt. &
quia consequens ē. aut supe
ris aliquem. aut inferis esse
uicinum. que cūq; incipiunt
ad meliora proficere. ad ce
lestia & celsa consurgere.
longitudo appellentur. quae
uero inferiori pcedit proxi
ma sunt & cetera uirtutia dolce
buntur his latitudinis nom̄
inpositum sit. lecta quippe
& speciosa uia que ducit ad
mostem. haec uniuersa & in
cruce dñi nr̄i ih̄u xpi intelle
gi queunt. Ascendens quippe

in altum ceptiuam dux cepti
uitate. & descendit in infero
ra tr̄s. & post altitudinē & p
fundum in omnē terrā & ut
predicatio crucis. atq; ita & al
titudinem & profundū & lon
gitudinē & latitudinē tenet
& nemis si crux xpi uniuersa pos
sideat. cum & iam his qui cruci
fixus fuerit cum xpo econdem
haereat potestatem. Scit
quippe primū. latitudinē
ab inferiorib; incipiens & mino
ra cognoscent. deinde longitu
dinē eos. qui in terra positi ad
sublimia & celsa festinant. p
haec profundū cetera uirtutes
contrariisq; uirtutes. quae
contra nos in hoc mundo bellū
gerunt. & cetera uirtutes alti
tudinem quia post quā notig
am ecce haerentes fecerunt
nob̄ esse sub pedib; tunc
mosebimur ad celsa & excel
sa conscendere. nōc putandū
in hoc finem laboris nr̄i esse
ut radicati & fundati in ceter
tate possim̄ comprehendere
se cum omnib; scis. que sit lati
tudo & longitudo & profundū
& altitudo. nisi & iam omni

studio nosse cupiamus omnibitē
 scibitū cōstitūtem xpī. Ut nō
 simplex cōstitūtes. sed sup̄ om̄i
 nibus nota sit nobis. nōcistē sit
 tēp̄min' habere negotiam sup̄
 eminentis cōstitūtem xpī. nisi
 addicem' & aliud & sup̄ eminen
 tem cōstitūte scientiē conse
 quamur. hē quo anim aduētiā
 dum. quia gredem & in mē
 scem xpī scientiē habere cō
 stitūtem. id est eorum qui se sci
 se desiderant. qui in lege eius
 meditant' die ac nocte. qui
 uerba uerunt in opera. & qd
 ope meditant' consumant ma
 nu. qui autē dicit ē ut dign' sit
 p̄scientiam suam habere xpī
 sup̄ eminentem cōstitūtem.
 istenil debet aliud p̄ dē sci
 bntiam cogitare atq; ita im
 plebit' in omni plenitudine
 dī. Non solum in p̄senti sēto
 sed & iam in futuro. ut qui nō
 plenus esse coepit in studio p̄
 lationem. postea p̄fectius
 impleat dō. qui ē plenitudo
 omnium se complete.
 Cui qui potens sup̄ omnia
 facere habundantius quā
 petim' aut intellegimus

secundū uirtutē que ope
 rat' in nobis ipsi gloria in
 ecclesia et in xpō ihū. in
 omnib; generationib; se
 culi seculorum amen.
 Ad id quod sup̄ dixerat p̄
 terea cur uo genua mea ad
 p̄cāsem. hē quo omnis p̄cā
 nitas in celis & in terra nomi
 nat'. ut dē uobis scdm diuiti
 as suas uirtute confortari
 & reliqua. Nunc in fest ei au
 qui potens sup̄ omnia fecisse
 abundantius quā petim' aut
 intellegim'. hoc ostendens se
 quidem iuxta imbecillitate
 hominis postulare se que eis
 conducibilia uidebant'. cele
 rum quocumq; ad se ipsius
 p̄tinē uenirentem. plus dē
 uelle tribuere quā rogat'
 & spes n̄ras uinci effectib;
 quia scdm id quod oportet
 rece nescim'. & sepe contra
 nos p̄lim' destimantes et
 se pro nobis quocumq; in meli
 us ercet fornicari. Egrotā
 se & debilitate torquē
 quē xpī tēn plum fecisse
 membra mē & r̄icis. Potens
 ē ergo d̄r. nō solū sup̄ id quod
 quod petimur. sed & sup̄ id quod

R

intellegim^{us} tribuere eubit generationes & scdm scdm
int^{er} dum ut scdm sum nrm non inefsecbilia & eternitate p
& primam inuocē & mēte .i. manē & cetera cogitatur.
u^{er}ba non & plicēnt. ticcitoq; OBSEURO ITAQ; UOS ECOUINE
cogitatu gemitib; in bncerra TUS IN DNO UT DIGNE AMBULE
bilib; ut ipse ce postolus ait TIS UOCATIONE QU AUOCATIES
Hescio quid quod dicere n̄ possu TIS: Potest & in xpi uinculis
m̄ de p̄ccemur. p̄scite bit & ut cetera p̄romē styrio
igit^{ur} sup quā p̄lim̄ aut intelle constitutus hęc scribere me
gim^{us} scdm eiem uirtutem que lus au ē si uinctum dñi in xpi
op̄erat^{ur} in nobis. Ut quomodo cetera te dicam. cuius rei &
nunc non iuxta mētu nrm clem̄s ad chorintheos testis
sed su prauota docet nobis ali ē scribens uinculum cetera
qua quēndē p̄lese ausi fuim^{us} di quis poterit bncerrare. &
Hęc si p̄lissim^{us} estimauimus in primo libro regnorū legim^{us}
nos meseri. Itē & cetera ty fccitum ē post uerba hęc col
bucet quēndē mēns potest co ligetec ē anima ionathae
gitepe. n̄ & lingua pro ferre. cum anima dñi. & pro ph & cetera
Ipsi itēq; dō sit gloria primū de apostolis. post te inquit
in ecclēsiā que ē pura n̄ habent sequent^{ur} uinctis ferro m̄hib;
mcculam neq; rugam. & que qui dñm xpm̄ diligunt. sequū
propterea gloriam di se cipe tur dñm cetera uinculis
se potest. quia corpus ē xpi colligeti. est & cetera & cetera
deinde in xpo ihū quia incor go que p̄ccipienda sit. n̄ cetera
pore ad sumpti hominis cuius erit in potestate tel & cetera
sunt uniuersa mēbra cetera uinculū anime corpus hoc
tium omnis diuinites inha dici. & qui a p̄cculis obminis
bitat corporalit^{er} que quidē t̄hūm succengelii corpus ac
gloria non in p̄sens t̄ntū cep̄rit consequent^{ur} xpi uinc
t̄ntū p̄s & cetera dicit. & futuris tus sit appolletus. corpus hoc
sc̄is & cetera minact^{ur}. sed in omnes uinculum dici. & eos qui in cor

N^o

posse uincitū sunt. uincitū tērrę
 appellari. hi q̄mias quoq; in
 secundo alfabulo testatur
 dicens. Ut humiliter & sub pedi
 b; suis om̄ uincitū tērrę. & a
 libi hoc ipsum ex xpi persona
 legim; dicitur. hi qui erant in
 uinculis exite. & qui in tēbris
 seu clamini. potest quidem uin
 culū hic p̄ccati & tēbrę
 ignorantie aduētu & p̄redi
 catione xpi. prophete ostē
 dere dissolutos. sed & superior
 sensus habet locū quod uincu
 lum corpus sit & tēbre
 tērrēna hęc hęcbitatio ubi
 sunt p̄ccatores tēbrarū. &
 montes tēbrofi ad quos pe
 des prohibemur offēdere
 quod cū ait. ut digne ambule
 tis uocatione qua uocati es
 is. Digne uocatione ambula
 re credendus ē qui in gredit̄
 p̄am quid dicit. Ego sum uia
 & non declinet neq; ad dex
 tērā neq; ad sinistram. & ce
 uestit pedem suū ab omni uia
 mala complētur que in eo a
 dño gressus hominis dirigun
 t. Cū omni humilitate et
 mansuetudine cū pacien
 tia;

Qui tērram & cinxerem esse
 senouit. & post p̄culū lum
 impulsūm dissolutū dum.
 num qua supbia eleuabit̄
 & qui diuinitate p̄spe
 ta breue & pene ad punctū
 infatigabile humane uite sp̄cū
 um cogitauerit. ante oculos su
 os semphcebebit intēstum
 & ex humilis atq; dei & tū.
 corruptibile & im corpus
 aggrauet animam. & tē
 penum hoc tēbernaculū sen
 sum opprimit multa curan
 tē. propt̄ quod cū omni hu
 militate dicam; dñe non ē
 exaltatum cor meū; neque
 electi sunt oculi mei. Omnis
 aū humilitas non tē in ser
 mone quē in m̄b̄le ē. & hu
 miles nos esse conscientiano
 uerit. & numquam ^{no} ut scire
 ut intellegere ut esse aliquid
 estimem; Meen sub ludo quoq;
 ille ē. que nulla p̄cessionē
 bect̄. & sp̄ & icclit̄ ira & furo
 re non rumpit̄. quem qui ha
 buerit bectitudinē que dñi
 uoce promissae consequet̄
 ut possideat tērram. id est
 imp̄ & corporis suo domnet̄.

ETUOCATI ESTIS INUNA SPE
 UOCATIONIS UR̄E. Ephesus
 qui iam unitatem sci sp̄s fue
 rant consecuti. Nōte dicitur
 solliciti seruate unitatem
 sp̄s in uinculo pacis. qui enim
 quid habet seruandi illi sollici
 tudo precipit. Qui autem non ha
 bet studium illi ut habere ua
 leat imperat. hic locus ut
 maxime aduersum hereticos
 fecit. qui pacis uinculo disti
 pecto atq; corrupto. putant
 seruari sp̄s unitatem. com
 munitates sp̄s in pacis uinculo
 conseruatur. Quocirca enim
 non id ipsum om̄ loquimur
 & ceteris dicit. Ego sum pauli
 ego cepollo. & ego cephe diui
 dim sp̄s unitatem. & ecce in
 pacis ac membradiscerpi
 m̄. nōe stetit aliquis illud op
 ponat. Quomodo ergo diuise
 sunt gratie. & uerba chceris
 mata. cum unitates custodiē
 da sit sp̄s. Sunt quidem uer
 donationes. sed in eodem sp̄u
 & diuersa ministeria. Sed i
 dem dñs. & multiplices ope
 rationes. sed ipsedñs qui ope
 rat omnia in omnib; . Quod aut

art. Unū corpus & unus sp̄s
 ut simpliciter unū corpus xpi
 intellegit. que ē ecclesia. ut
 ceste quod & uirgine ē dig
 natus adsumere ne illum
 quidam putant totiens cor
 poratum quogens in uel
 apperuit testam̄to & unū
 sp̄s sc̄s unus qui p̄pelcer gtor
 & sc̄i ficator est omnium ut
 ceste unum corpus ad uitam
 referitur & opera que gre
 ce dicuntur. ΠΡΑΚΤΙΚΟC ΒΙΟC.
 Et unus sp̄s ad sc̄i b̄ntiam con
 tem plationem que proprie
 uersat̄ in corde & ab illis ap
 pellatur ΘΕΩΡΙΑ. cum er
 go membra quis fuerit eccle
 sie nōe c̄buno eius sp̄u sepa
 ratus consequer̄t̄ erit inu
 na spe uocationis que h̄tur
 quomodo una spes uocatio
 nis sit. cum apud pacem di
 uer̄e sint mansiones ad qd
 unam sp̄e uocationis. seg
 nū celorum. quasi unū bonū
 di pacis esse dicem̄. & inu
 na domo uer̄as mansiones
 alia enim gloria solis alia lu
 ne alia stellarū. aut ceste
 illud subtilius indicatur.

loco. & scito te quod dñs ipse e
 dr & alibi. dñs dr tuus dñs
 nō. Si enim ut existimant
 ani dr pccr solus e dr. eodem
 consequentia solus e dr dñs
 ih̄s xp̄s. & nō pccr erit dñs
 nōe filius dr sed ab sit ut nō sit
 ut in dominatione deitatis ut
 in deitate dominatio. unus
 e dñs & unus e dr. qui pccr
 & filii dominatio una divi
 nitatis e. propterea & fides
 una dicitur quia similit̄ in pa
 trem & in filium & in sp̄m
 sc̄m credim̄. & b̄ptisma u
 num eodem. h̄m̄ modo & in pa
 trem & in filium & in sp̄m
 sc̄m b̄ptizamur. & ter
 m̄rgimur ut trinitas unū
 app̄seant sacram̄tū & nō
 b̄ptizamur in nominib;
 pccr & filii & sp̄s sc̄i. sed
 in uno nomine quod intellegi
 t̄ dr. & miror quia consequen
 tia in uno uocabulo eodem ope
 re. eodem sacram̄to natu
 re diuersitate arrius ma
 cedonius & eunomius suspi
 cante concordante in impie
 tate discordia & eferitate
 in filio & sp̄u sc̄o. Censum

fontem tenentes diuersos
 h̄ereson riuulos duxerunt
 unum b̄ptisma. & contra
 ualentinum fecit quid duo
 b̄ptisma esse contēdit
 & contra om̄ h̄eresicos. ut sci
 ant non habere se b̄ptisma
 sed in una xp̄i & eclesia fonte
 esse uitalem. potest unum
 b̄ptisma & ite dici. quod
 licet ter b̄ptizamur p̄p
 ter m̄sterium. trinitatis
 tamen unū b̄ptisma se
 putatur. Unum quoq; b̄p
 tisma e. in aqua & sp̄u & in
 igni. & de qua dñs loquit̄
 b̄ptisma habeo b̄ptiza
 ri. & ceteri. b̄ptisma te
 meo b̄ptizamini. Diu
 sitis cū p̄positionū in
 quib; dicit̄. Un̄ dr & pccr
 omnium qui p̄ om̄ & p̄ om̄
 & in omnib; diuersam in
 tellegentiam scribit. sup
 om̄ enim e dr pccr. quia auc
 tor e omnium. p̄ om̄ filius
 quia cuncta transcurrit
 ucedit que p̄ omnia. In om̄
 b; sp̄s sc̄i. quia nihil absq; eo
 e. nōe uero putendū unum
 dñm & pccr e omnium esse.

communiter. ut scilicet &
ad irrationabilia iuncta
nomine patris possit accipi
sed quomodo si undecem ho-
minibus quinque filius & quin-
que servus patris dicemus
horum decem unus est dominus &
unus pater. Non utique omni-
um patrem & dominum omnium
vocamus. sic & in eo quod ait
unus deus & pater omnium. alio-
rum pater. aliorum deus accipi-
endi datur. ut de quibus dicitur
+ quod dicitur & in hoc cum sto-
icis suspicatur quod secutus
virgilius ait. dominus namque ipse
pro omni terra & tractusque
maris. & reliqua. & princi-
pio colum ac terras ceterasque
liquentes. lucemque & glo-
bum ^{lucem} titaniaeque astra spir-
itus alit. totaque infusa
perest mens cetera mole
& in cognoscere corpore miscet
quidam hoc quod scriptum est
super omnia & pro omnia & in omnibus
ad patrem & filium & spiritum
sanctum. sic estimantes se se
scindunt. ut pro omnia pater
sit. quia auctor est omni-
um. pro omnia filius. qui a pro filium

creata sunt omnia. In omnibus
spiritus sanctus. ipse enim credentibus
datur. & tamen plenus sumus
spiritus sanctus. & pater & filius habi-
tatur in nobis. UNICUIQUE AUTEM NOS-
TRUM DATAE GRATIA SECUN-
DUM MENSURAM DONATIO-
NIS CHRISTI. Licet deus pater super om-
nia sit & pro omnia & in omnibus.
tamen gratia iuxta mensu-
ram credentibus datur. Non
quo ad mensuram spiritum &
gratiam tribuet deus. Nec
nisi finis est enim huius non est
finis. Sed quo iuxta mensuram
virescunt & in funduntur in quo
semper tenentur manibus labor-
antibus. quod tenentur potest ille
qui donat accipere. Nec enim
ad mensuram dicit deus spiritum
aut potest habere mensuram
quod equaliter ubique diffusum
est. quod ut manifestius fiat
in profectum. licet & non implent
similitudinem. tamen pro quod
possit intellegi quod dicitur
summe exemplum. manifeste
est in mensuram est & accepta
tunc ei deo soli nota. & hoc si
quis velit multis hominibus se-
cundum id quod gestat se quo

unum et credere in deos esse. Ut
 ad mensuram unicuique tribu
 at & preestes eius mensuram
 recipiant. cuius solidum in
 mensurabile est. tunc & spiritus sanctus
 in mensuris quidem est. & nullo fi
 ne concludit. tunc unicuique
 dicitur secundum quod ex potest. & si
 mul notandum quod hec he
 cecdem grecia que nunc at
 tributa prohibetur. secundum men
 suram donagonis christi dicta
 sit nobis; propter quod di
 citur ascendens in altum cap
 tivam duxit captivita
 tem dedit dona hominibus;
 Quia supra dixit dicit unicuique
 dicitur nunc dicitur gratia secun
 dum mensuram donagonis
 christi. ut confirmet & hic ip
 se dona que post peccululu
 quoque enumerat dicitur. & ip
 se dedit quosdam quidem a
 postolos. quosdam autem prophe
 tias. alios euangelistas. alios
 preestes & magistros &
 reliqua cetera ut esse
 donata. testimonium de
 secegesimo septimo psal
 mo adsumpsit. Ut sciamus
 illos esse manubias hominibus

bus; distributis. quos christus
 meruit victor. Ascendens
 quippe in altum ceptiuam
 duxit ceptiuam. Nos
 qui nunc in christo credimus de
 gentibus; congregati. cum eis
 semper ceptiuam ad diabolo
 cepti sumus. & eius secretis
 tibus distributi. Venit igitur
 dominus noster ihesus christus secundum hiero
 chielem. uersa secum ceptiuam
 te tunc appostans. & opto
 ceptite ne ab ceptiuam
 cognoscatur. predicavit
 his qui cepti erant remissi
 onem. & qui tenebantur in
 uinculis solutionem. & nos
 de ceptiuam hostium. & de
 compedibus liberavit. sicut
 ille in euangelio mulie
 ren de que ipse commemo
 rat. hanc autem filicem abra
 hanc que ligavit secentis
 icem decem octo centis non
 opostuit solui de uinculo
 hoc in die secenti liberatos
 quenos & pro uiam ceptiuam
 tunc de ceptiuam te ue
 tibus spiritos secum duxit in es
 lum. & his ipsis quos de mi
 nico se ceptiuam uictor ex part

2
 pyme
 J

sum me
 J

diuersa gratiarum dona.
luc 11. 13. hic
posuit dedit dona in homi-
nibus; cum in psal. 134. scriptum
sit. accepit dona in hominibus;
utrum ibi quia nunc dum fecer-
at. sed futurum p-
mittit. propterea di-
citur accepisse. hic ubi cum
apostolus scribit quia iam
dederat. & in uniuerso orbe
& ecclesiis fundente. id
circo non accepisse scribit
sed dedisse. Alii hunc locum
ita dicit scribunt. quod ob id
dominus noster ihesus a celis uictor as-
cendit. Ut inde a celis
et ceterasque uirtutes ad custo-
diam ecclesiarum suarum
mittat. & dum indignus
sit locus iste tamen sublimi-
um potestatum habere
presentiam. quodam mo-
do ille sustinuit acceptum
tunc. ideo enim inquit
ascendit in altum ut capti-
uans acceptum tamen dona ho-
minibus; luc 11. 13. hoc autem
tunc ideo apostolus se plu-
cet. Ut quia superius dixerit
sufferentes inuicem in chari-

te solliciti seruasse unitatem
spiritus in uinculo peccati. Docet
indiuersis ecclesiis magis; & desi-
am esse concordem. & non scis-
matis scismatum & dissensio-
nem occasione dicit. Qui a se-
cundum mensuram donacionis
christi unusquisque nostrum accepit &
dona non eadem sed in unum
corpus & in unum spiritum. Omnes uo-
catos esse id est ut sicut unus
dominus est. & una fides & unum bap-
tisma. & unus deus pater. ita
& nos in ecclesia id ipsum
simus in peccati uinculo seruan-
tes spiritus unitatem. Quod autem
ascendit quid est. ^{NI SI.} quia
descendit in inferiora
terrae. Qui ascendit se non
dicit propterea ascendit
quia ante descendit. hoc
enim sonat. quod cum cecen-
dit. quid est. nisi quia & des-
cendit. Requiritur itaque
super eo quod alibi scriptum est
Nemo ascendit in celum nisi
qui de celo descendit filius ho-
minis. quomodo ascendit
ante descendens. quando enim
hic loquebatur post descen-
sionem ecclesis se quondam cecen-

los ascendisse monstrabit
 Hec non & illud p[er] se r[ati]o
 r[ati]o. quomodo ipse des
 censionis & ascensionis sentienda
 sit. utrum nam scdm corpus
 locclit. an supra corpus spi
 rituclit. ut ceste utroq[ue] mo
 do inferiora a[ut] terre infer
 nis accipit. ad que d[omi]n[us] n[ost]r[us]
 secluator que descendit. ut
 scdm animas que t[er]renis
 tur in decessu. scdm ad celos
 uictor abducat. Unde &
 post resurrectionem eius
 plurima corpora iustoru[m]
 in secl[us] ciuitate uisa sunt. qd
 cu[m] in fernus in inferiori p[ar]te
 te tesse sit. & p[er] secl[us] m[is]tece
 testet[ur] dicens. apte o[mn]i t[er]r[is]
 & deuorauit de t[er]renis.
 & operuit sup congrege
 one abiron. & id ipsum in nu
 mero sum libro plenius ex
 plicat. alio quoq[ue] loco legim[us]
 ubi uocat mo[rt]u[m] sup eos & des
 cendit in inferna uiuifi
 cat. qui descendit ipse e[st]
 qui ascendit sup o[mn]i ce
 los ut impleret omnia
 Num quid corporalit[er] omnes
 celos & uni uersos sublimita

tes. & celos circulos quos
 philosophi sperces uocant.
 Transiens atq[ue] tricenscendens
 stetit in summo celo fornice
 & ut ipso uerbo ut c[er]ap[er]si de
 ante omnia corporalia
 contemnent[ur] atq[ue] dispici
 ens. & abler na contem planis
 sup celos id est sup inuisibili
 a stetit se credendus est.
 Quod ergo melius puto descen
 dit ergo in inferiora t[er]re
 & ascendit sup o[mn]i celos fili
 us di. ut non t[er]renum legem
 proph[et]as que co[m]pleret.
 sed & edices que decem occul
 tates dispensationes. que sol
 us nouit ipse cum p[er] se
 neque enim scire possumus
 quomodo & angelis & his
 qui in inferno t[er]renis se
 xpi profuerit. & t[er]renis
 qui profuerit nescire non
 possum[us]. Descendit quoq[ue] ad
 inferos & ascendit ad celos
 ut impleret eos qui in illis re
 gionib[us] t[er]renis. scdm id quod
 se accepere poterant. & quo
 sciendum quod ante quam
 xps descenderet. & ascende
 ret. uiccu a fuerint omnia

& plenitudine illius indiguerint. hic locus ad usus ebionum
& fortinum ut maxime fecerunt
Si enim ipse est ascendens in celum
qui de celis ante descendere
rat. Quomodo dominus noster ihesus
christus non ante mundum est sed
post Mariam. nec non & con
tra eos quid duos filios in seculo
errore confundunt. filium
videlicet dei & filium hominis
Et ecce hic aptissime dicitur quod
ipse sit ascendens atque des
cendens. nec scitatum ista di
cuntur. locum aliter heresida
m. que dimidiatam christi ad
scribit dispensationem. sed sic
unum & dei & hominis filium.
confitemur. nec dispensatio
nem adsumpti hominis qua
sed uicium sumus & peccate cre
dentes in peccate truncemus
Et ipse dedit quosdam qui
dem apostolos quosdam autem
prophetas alios uero e
uangelistas alios autem pas
tores et magistros ad in
structionem sanctorum in o
pus ministerii in edifica
tionem corporis christi. Et
hoc loco inueni festissime

com probatur peccator & filius
unum diuinitatis. Siquidem hoc
quod nunc christus tribuisse de
scribitur. in prima epistula
ad corinthios dicitur peccator dedit
se nec peccator. alios enim ait
posuit dicitur in ecclesia primo
apostolos. secundo prophe
tas. testio doctorum. Deinde
uiscerum & dona sanctorum
opitulationes & gubernationes
generales linguarum
quod sic bellius non intel
ligens peccatorem confundit
& filium dum eandem ope
rationem esse non putat. &
diuinitatum & simul notan
dum quod hic apostolos pro
phetas euangelistas peccatores
& magistros dedit christus. ibi uero eorundem peccator po
suisse memo fitur. posuit
itaque siue dedit peccator & fi
lius primo apostolos. secun
do prophetas. Non illos qui
futura uenerunt quales in
ueteri legitur testimonio
Sed qui in fideles & imper
tos uergerunt atque diuinitatis
Teles quippe pro prophetis no
uiter testem in galice epistula

esse definit. testio eucenge-
 listas. quos & speciosi pedes
 sunt ad adnuncandam pacem
 Nec uero putandum quod si
 cuti in superiorib; trib; ali-
 os dixit esse apostolos. ali-
 os prophetas alios eucenge-
 listas. ita & in presbyteribus
 & magistris officia diuina
 posubrit. Non enim ait. alios
 aut presbyteros & alios magis-
 tros. sed alios presbyteros &
 magistros. Ut qui presbyter
 esse debeat & magister
 nec in ecclesiis quam uis scilicet
 pastoris sibi nom adsumere
 nisi possit docere quos prescri-
 ut certe aliter & unus atq; idem
 presbyter ecclesie sit presbyter &
 doctor. presbyter ouium ma-
 gister hominum. homines
 quippe & iumenta seclios
 fecerit dno. Arbitror hodie
 que in ecclesiis que admodum
 propheta & euangelista
 presbyter quoq; inuenit & doc-
 tor. ita posse apostolum
 reperiri. Inque apostola-
 tus signa & indicia comple-
 antur. & ex regione esse plu-
 rimos tunc foris quam in tunc

tum in ecclesia quam in herese
 sib; qui seu do apostolus in
 & pseudo euangeliste. &
 pseudo presbyteros. & pseudo
 magistris. & de heresib; qui-
 dem nulla dubitatio est. quin
 scdm falsam fidem. falsas
 uniuersa possideant. In eccle-
 siis autem nonne uobis uidentur
 falsi esse presbyteros. quinon
 prescunt oues cum disciplina
 sed quesi mercedem. ne-
 quequam gregis seductum co-
 gitent. quod errant nonne
 uestentes. & quod presbiter non
 quiescentes. sed tunc tunc modo
 deo uib; licet & licentiam cibos
 uidelicet & uestimenta accip-
 tentes. Neque uero absq; ordi-
 ne in herese putentur apostolum
 subito prorupisse. Utrum
 quia presmiserat esse dnm
 sup omnia & p omnia & in
 omnib; & unicuiq; scorum
 decetam grecia scdm m su-
 ram donectionis xpi. Nunc
 cedit alios apostolos. alios
 prophetas alios eucenge-
 listas alios presbyteros & ma-
 gistros esse in ecclesia dis-
 tributos. quin necesse est in

ad p[er]fectionē instructionē
que scōrum in o[mn]i p[ar]te minis
terii. in edificacionē corpo
ris xp̄i. qui acum corpus dñi
in ecclesia sit. & ecclesia de ui
uis lapidib; constructa. hi
quos supra memorauim; in
ecclesia constitutos. id habent
operis. ut scdm dispensa
tionem & officia sibi cōcedit
ecclesiam xp̄i. id est corpus
eius edificent. Siquis igitur
non edificat ecclesiam xp̄i
nec plebem sibi subiectam in
struit ut de subiecto populo
xp̄i ecclesia construatur
iste nec apostolus nec pro
pheta nec euangelista nec
presbiter nec magister ē ap
pellandus. DONEC OCCURRA
MUS OM̄I INUNITATE FIDEI
ET AGNITIONIS FILII D̄I IN UI
PERFECTUM IN MENSURĀ STA
TIS PLENITUDINIS XP̄I: UT UL
TRA NON SIM; PARUULI FLUC
TUANTES ET CIRCU LATI OM
NIUENTO DOCTRINE INFALLI
BILITATE HOMINŪ ET ASTUTIA AD
CIRCŪUENTIONEM ERRORIS
UERITATE D̄I FACIENTES IN
CARITATE LUCEAM; IN IP SO

OMNIA QUI E CAPUT XP̄S;
Quodendum quos om̄ dixerit
occurrere in unitate fidei
Utrum nam om̄ homines. an om̄
scōr. anceste om̄ qui rationis
cepit sunt. Videtur autē mi
hi de omnib; hominib; dicere
quia multi ubi debet necesse
sunt. & fluctu eorum fluctu
concordatis. huc est q; illi ho
mines in cetero cur su & ueritate
ferunt errore. Unde omni
studio laborandum p̄ hū
in fidei occurrere unitate
Deinde eadem unitate ha
bere agnitionem filii d̄i. quo
rum cum fuerit secura posses
sio. paruuli esse cessantes
& in mensuram interioris ho
minis recipiētes quē su
^{plenitudinis mensura}
ritate xp̄i. p̄fecti uis uocabu
lum sorti emur. Itaque em̄
ut ad consummatam adlectē
plenitudinis xp̄i. Omnis est
denarium turbam ueniat. &
neque quā in dogmā agb; fluct
tuens. ad instar p̄ceruulo
rum gurgite in fidelitate
feriat in cetero. dum ueritate
indep̄flentes hereticos
uidelicet. siue sc̄pi b̄ngum

scilicet diuersa se conpugnauerunt.
 que rationes. necufragium
 audientibus; aut in forum aut
 minantur: dum alii ebsq; uo
 luntate. fedeliter certantem
 que fideliter sunt predicant. A
 lii uero omni accliditate er
 roris lacqueos componunt
 nos dicitur per se & uincere fer
 tinent. cum autem occurrerint
 atq; puenierit scilicet in mensu
 ram supra dicti uiri. tunc in
 tollegentur cetera uicem xpi
 augerebunt in eo omnia que ac
 ceperant semina uisitationis
 habentur corporis & deos p
 ceperat dnm ihm. qui a uero
 ait. & uoltra non sim' pcer uo
 l' fluctuantes. & reliqua
 se quoq; fluctuantes & p
 uolum esse contestans. r' b' r' ac
 tiendum uidetur. Utrum ne
 habeat scdm humilitatem lo
 quutus sit. an cetero ex parte
 uidetur. ex parte cognoscens
 Intellexit quoniam aper
 fecta cetera scilicet a & in ue
 ra conscientia eius uerba p
 rupit. Siquis igitur uult &
 habeat scdm humilitatem locu
 tum illo utatur exemplo.

Quocirca etiam pcer uolus loq
 ber ut pcer uolus. cogitaba
 ut pcer uolus. sciebam ut
 pcer uolus. Quocirca uero feci
 tus sum uir. & uocatus ecce que
 erant pcer uolus. Alii uero ad
 ista respondeat com pcer a
 gone multorum in cetero
 pfecti uis apostolum p uer
 se. ad eum uero que sepositie
 scit sunt. adhuc pcer uolu nun
 cupari. Siquis dem omis aposto
 los quin xpo credent. pcer
 uolos prophete com m' nos &
 dicens. ecce ego & pcer uol
 quos mihi dedit dr. post hanc
 cetera uis d' dissependum.
 ne forte uis iuxta humili
 tatem. non solum pcer uolu
 apostolus esse sed dixit. sed
 fluctuantes & omni doctri
 ne flectu in diuersa recepta
 tum in fedelitate hominum in
 nequitia. ad circum uis gons
 errorem. Qui autem uult & habe
 am non de humilitate sed
 de conscientia protulisse di
 cel. Pcer uolus pcer uolus homo
 erant acq; & ceteris ingenii. &
 quicquid primos quosq; disput
 gum conatus fecerunt m' b' r' e

que orient in ferenda p[ro]fenos
cayent. Videbitur igit[ur] sepe &
utruq[ue] p[ro]fite sic dici. & t[ame]n
ri similia in se b[er]i; contrarius
ced[er]e. ut ambigere fecerunt
audi b[er]i. idcirco ut homo
& ced[er]e huc in fragili corp[or]is
lo constitutus. circū foreba
tur quidem omni ubi lo doc
trine. sed non elidebit[ur] in
sece. N[on] enim eius gurgis
b[er]i; implebit[ur]. st[er]ebat quip
pe in pupi guber[naculo] te
nent[ur]. & spumant[ur] h[er]eseon
fluctus fidei s[er]uitate fr[an]
gob[er]at. Non t[ame]n in t[er]repi
dus & s[er]urus n[on] quib[us] &
pleccidus prospiciet ubi
tos. hinc inde p[ro]flect[ur] &
sollicita ceuse ceptie b[er]at
uincet q[ue] contraria sed
non b[er]at illi s[er]ura uictoria
Qui aigit[ur] ced[er]e s[er]io s[er] uer
bee atq[ue] rationes. quib[us] ubi
tice[m] eu[er]te[n]ite b[er]ent
videbit non facile posse su
p[er]icri. & omni celliditate
plencas. Dicat[ur] t[ame]n q[ue]q[ue] im
mo dicebol[us] cepte cont[er]at
sp[er]at[ur] di[um] auxiliu[m]. ut om
ne deliberagone[m] em[er]te.

sua pro peller[ur]. & cepte at
q[ue] defixe. cebsq[ue] ulla molestia
cepedor[ur] ubi t[er]ti. & cege
r[ur] & o[mn]em indilectione xpi.
quem sciob[er]at & sui & toq[ue]
eccl[esi]e ac corp[or]is ceput. sci
endum quod hic locus in g[ra]eco
manifestior sit. Dum a[ut]em in
lectinū eu[er]bo t[er]ens festur
ced[er]e b[er]um sensus s[er]monib[us]
in uolati obscurum fecerit
quod dicit. Ex quo totū cor
pus compactū et conglu
natū p[ro] om[n]em iuncturā
sū[m]ministrationis secun
dum operationem in men
suram unius cuiusq[ue] mem
bri augmentū corp[or]is fa
cit in edificationem sui in
caritate. In fine. serum
cum d[omi]ni f[er]cie uidere cept[ur]
m[er]ced[em] f[er]cie[m]. & in m[er]sura
puen[er]em[us] ce[er]at[ur] plenitu
dinis xpi. de cuius plenitudi
ne nunc om[n]es accepim[us]. It[er]um
xpi non cepte sit sed toq[ue]
tus in nobis. & s[er]elictis in t[er]is
p[er] uulorum ceu[er]im[us] in
sum uix. De qua proph[et]a
dicit. ecce uir or[is] nom[is] illi
& iohannes b[er]ptista cōme

morat. Post me uenit uir
 qui ante me factus est. quō an
 tē me erat. tunc in occurrū
 unius fidei. & unius cognitionis
 filii di. quem nunc pro uice
 tate in hunc. non una nō
 eadem fide & cognitione cog
 noscimus. totum corpus qd
 prius disseptum fuerat
 & in diuersa loca actum in su
 am compagem iuncturam
 que redigatur. Itē & luna sum
 ministratio. eadem q: opera
 go. & unius & totis consumma
 ta pfectio. totum crescere
 fecerit corpus & quicquid
 & omnia membra iuxta m
 suram suam in membra tum
 ab actis accipiunt. hęc cū
 tota edificatio p qua & cetera
 pfecta corpus accigatur.
 mutua in se cōtate com
 plebitur totius reccionē. & ex
 cōtate. sub unius reccionabi
 lis animalis intellegam &
 am plo. & quodcūq: de huius
 membris dixerim. & pfecti
 bus hoc sciam esse referen
 dum. ad unam quę q: recciona
 bilem exequaturam. Putem
 hoc animal itē pceptus ue

nes accipies q: locer actū. ut nō
 os ossi hęc fecerit. nō enī uis iun
 gēt cedneruum. se p cetera qmo
 culi icceant. seorsum nō
 manus alium locum teneat.
 in alium proibit si nō pedes.
 & reliqua membra in hunc
 modum in se dispersa sint
 & diuisa. finge aliquem ueni
 se tēte scientie medicum.
 qui iuxta febulas & hincost
 & colaphium possit imitari.
 & in nouam figuram nouūq:
 nombr uerbum suscitare
 hic nō esse hęc bebit unū quod
 q: membrum suo loco resti
 tute. & com pagem copula
 re com pegi. & quodam glug
 no pfecti b; restituti in unū
 corpus efficere hucusq: nob
 una similitudine. processerit
 Nunc in eadem similitudi
 nem ad id quod intellegi uo
 lum. aliud tē hęc & am plū
 si pceruulus exerceat & ocul
 to suo in pfectam adoles
 cat & cetera. suū man habe
 bit augmētū. succ pedes sō q
 & in membra uenit dū nō
 cum impletur. uenit dū fid
 lunlar oculi dilacerentur

& omnia membra p pccates.
iuxta mēsuram suā sic cōfess
cunt. ut tūc nō sibi sed cor
pori uideatur cōgēri. Itē igit
& in festi tu gōne omnium.
quendo cor pus. togus & cōfess.
nunc dīsum atq; lēc cōratū.
uērus medicus ih̄s xp̄s scēna
tūsus cōduēbūt. Unus quisq;
scdm mēsuram fidei. & cōgn
gōnis filidī. quē ideo cōgnosce
re dicit. quicē prius nouerat
& postea nosse desiuit. suū
scēpi & locum. & incipit id
esse quod fuerat. tūc tūc mē
ut non iuxta alicem hēsesim
om̄ in una cōlōte sicut posiq;
id est om̄ in cōgelos scēformi
tur. sed unum quodq; mēsurā
iuxta mēsurā & officium
suum p fectum sit. Uērbis gra
tū. ut cōgelos refugere id esse
incipiet qd cōfessus ē. & ho
mo qui de paradiso subriet e
iēctus ad culturam. itē pā
ricidysi scēstītu cōt. Istic cō
uni uērsa sic fiēnt. ut in uicē
int se cōfessitē iungēntur.
& dīgicū dē mēbrū mē
bro. & in cōtērius prouēctio
nel cōfessit xp̄i cor pus & cōfess

phimti uox hēc bit & in celer
te hērusalem. quā in alio
loco cōpostolus mēcātem scō
rum uocat. Idcirco ut supra
dixim. hēc cōpud nos ob scē
rūm sicut. quia mēcē fornicos
dicunt in gēco. & omnis mē
cēfora. sicut ecclia in celiam
linguam cōtēns ferit cōd
uērbum. quib; dēcē quēcē sē
gō; oragōnis scēsus & gē mī
na suffocēnt. Hoc cōfessō. di
co et cōfessō in dō.
ut non amplius ambu
letis sic et cōfessō ambu
lant in uanitate scēsus
sui obscurant mēte.
Ab aliena uia ad dī p p
ter ignorantia quē est
in illis. propter cōfessō
cordis eorū quidē speran
tes semetipsos tradide
runt impudicitie in ope
rationem in munditie
omnis in auaritia.
Hoc cōfessō cōfessō dico uobis. oēphe
sū uosq; cōfessō. ut quid
occur sūri estis in mēsuram
& cōfessō plenitudinis xp̄i. Non
ambuletis sic ambuletis gē
tes. quē idolis seruientis. &

sensu & in bene abutuntur in
 prava. quibuscum ideo accepe-
 rint animam & in tollentem
 ut cognoscerent dnm. cetera alie-
 necq; sunt curia eius. quia ali-
 am ceterisq; xpo non nouimus
 & in sui cordis ambulans ceteri
 tate atq; utinam pbeccasse
 sufficeret. & uel sero cege-
 rent penitentiam de qua
 rent que uita in quibus iugi-
 ter in hinc erunt esse & pemedi-
 um se si pisse esse post errorem
 Hunc uero desperant esse &
 in hunc in racionabiliu bes-
 ticerum. cetero uoragini que
 mer gentes trucididerunt
 in pudicitie atq; luxorie
 operientes. quid quid corpus
 uoluit. mens desiderauit.
 libido suggestit. & cum nih-
 il omnino preter miserant
 quod in mundum sit hoc to-
 tum fecerit in ceteris. uic-
 dum nunquam luxorieendo
 secturant. nec eorum ceteris
 nu habet & uoluptates. aut cer-
 te ultra concessam uis ad
 feminam coniunctionem
 admittora conscendunt. m
 culi in mcesculos turpitudi-

nem operantes. & in mercedo
 erroris sui in semet ipsis re-
 cipientes. Uicentis sensus
 & mentis obscuritate. bifur-
 riam diuidit in seculi huius ne-
 gotia. & in sepiertiam seculi
 lacrimam. quendo aut in his que
 mundi huius sunt. & certo
 tricensem ad in emur. aut
 non pro futura cognoscim
 Nonne uobis uidetur in uiceni-
 tate sensus & obscuritate
 mentis ingredi. quid diebus
 ac noctibus; in dialctica aste-
 tor quibus. qui si sicus per-
 seruator oculis tricensem
 lum leuaret. & ultra profun-
 dum terrarum & abyssi que-
 diam in cene demergit. qui
 iambum struit. qui tunc tu-
 m & roru siluam in suo stu-
 dio sus corde distinguit &
 congerit. & ut ad cetera per-
 te tricensem. quid uicentis
 p fies & nefies querit. qui ad
 ulcatus regibus; hereditates
 ceptis alienis. & opes con-
 gregit. quos in momento cui
 sit feliciter ignorat. &
 quod ait. quid experientes
 semet ipsos. id est.

ΑΠΗΛΗΚΟΤΕΣ ΕΑΥΤΟΙΣ.
multo aliud in greco signifi-
catur quicquam in loco no despe-
ricentes qui prope ΑΠΗΛΗΚΟΤΕΣ
nominantur. ΑΠΗΛΗΚΟΤΕΣ
autem hi sunt qui postquam pe-
ccaverint. non dolent qui ne-
quaquam se genles ruina m-
sua. ferunt in pronu. & tunc
quicquid bestie ferru videntur.
in mostem ruunt. ponem hi
duos in uno vitio deprehensos.
Alterum qui intelligit.
placet quicquid quod fecit. alte-
rum qui delectatur in sceleris.
& non solum non doleat. uerum
& uiam gloriatur. & putat se
quendam turpitudinu pal-
ma & uictoriam consecutu.
Nonne tibi uidetur ille dolere.
& hic penitus non dolere. &
primam si possum uerbum
de uerbo & dicam ΑΠΗΛΗ-
ΚΟΤΕΣ. Indolentes siue indolo-
rios. Necem & quidem philoso-
phorum ΑΠΑΛΘΗΙΑΝ. id est
indoloriam predicant. hu-
i in natura succrias introdu-
cunt. Sciant propterea gen-
tes in uicinitate sensus obscu-
resq; in genib; ambulare. quia

ignorantie se & ueritati de-
derunt. nemo enim impius
appellatur. & cecus. nisi ille
qui cognoscere potest & uide-
re. nec dicem cecum esse leopide
& brutu animal ignorare.
quia non ab eo quib; nec eius
necatus est. ut cognoscat & ui-
deat. Si uero in natura gen-
um fuit. ut diuinitatem intelle-
gerent & uiderent. Non sto-
icorum & spiritueliu necu-
ra uerria sed uoluntates. Dixe-
rimus supra opbricatione in in-
ditiis omnis in ueritate. non
ad ueritatem ut sonat simpli-
citer pertinere. sed ad libidi-
ne atq; luxuriam debemus
hunc sensum alterius loci tes-
timonio comprobare. In pri-
ma ad theodoricenses epistu-
la scribitur. haec est enim uolan-
tes di se i ficeatio ura. ut ab-
stineatis uos ce fornicatio-
ne. Ut sciat unusquisq; ut in
sua ueritate possidere in se i fice-
atione & honore. non in libidi-
ne desiderii. sicut & genles
quos non uerunt dm. ut ne quis
sup se dicat. & circum scri-
bit in negotio fra^{ti} suum

& in misso tenebris lumine
Omnis de oculis cordis huius ce-
citas auferatur. quod cum
habuerit. non se tradet im-
pudicis. nec operabitur om-
nem in mundum. in auius
concessos fines proleget. & p-
nubiterum. Sicut aliquan-
do congerit. ut aliqua passi-
one superetur. Dolebit super
uulnere suo. & conscientia tor-
menta p-etur. Quia libe-
ram frontem & puritatem
inmaculatamque amiserit.
Discamus igitur xpm. & uideamus
illum. Siquis est qui potest
dicere. an se periculum que-
rit eius qui in me loquitur xps.
Curramus ad eum diebus ac nocti-
bus ad eum. & ad eloquiū p-ende-
amus. Xps nobis loquitur. sps sci-
sunt uerba que promittit.
Sicut tunc dicitur in beata
primū apostolos. secundo
prophetas. testio doctorum.
Sed nec illud est desperandum
quod aliquando ipse in membris
xpi loquitur. & p- se & ipsum
nos docet. & origenū omnes
non querat alieni. tunc
non simus subditi peccato. nec

corpus nostrum delicta posside-
ant. & in grediatur in illud sa-
piens. Sicut est ueritas
in ihu. Uocabulum ihu inter-
dum & in hominē significat
qui ad uerboe adsumptus
& uirgine. iuxta illud uoca-
bit nomen huius ihu. ipse enim
saluabit populum cece & ca-
ci. & ceteri. ihu fecit g-ctus de-
uia. & reliqua. Interdum ue-
ro dicit uerbum nobis enim an-
dēt ihu xps. p- que omnia. si-
quando ergo dicit ihu. Ego sum
uia & ueritas. iuxta id dicit
quod filius dei est. cum autem scri-
bit paulus. Sicut est ueritas in
ihu de templo corporis loquitur.
in quo habitabat uerbum dei.
uerbum enim caro factum est
& habitabit in nobis. Nisi
forte utrumque dedit uerbo in-
tellegendum. quod quomodo
habitabit in eo uita & ipse sit
uita. Sicut enim habet p-cti-
uitam in se & ipso. ita & fi-
lius dedit habere uitam in se
& ipso. Sic & ueritas dicitur
filius. & ipsa in eo habitare
monstratur. hanc uideamus
non ihm ex p- se p-ctentes.

nec ruptum dñm uerbum ab eo
 quem adsumpsit homine al
 terum eē dicentē. sed scdm
 intellegendū effectū t
 locorum. illum que unum es
 se credim⁹ filium hominis & fi
 lium dī. & cenle uirginē &
 post uirginem alium atq;
 alium nuncupantes. potest
 eū & alit̄ intellegi. sicut ē
 ueritas in ihū. in nullo peccatō
 cercharum in nullo prophe
 tiarum ē. in nullo apostolo
 rum ueritas fuit. nisi in solo
 ihū. alii enim ex parte cog
 noscebant. & ex parte pro
 phetebant. & p̄ speculum
 uidebant in enigmate in so
 lo ihū. ueritas dī cep̄ p̄cruit
 que loquit̄ confidenter. e
 go sum ueritas. que creden
 tibus in se iuxta analogiam fi
 dei tribuit libertatem.
 Qui enim cognoscit ueritatem
 a ueritate libertate dona
 tur. & ipse ueritas propter
 ea formam serui adsumpsit
 & humiliavit se facta oboe
 diens peccatō usq; ad mortem
 ut seruam redderet libere.
 Ubi enim sp̄s dī est. ibi lib̄tas

Si uolum⁹ formam liberum
 ihū faciem que cognoscere
 ueritatis. Ascendam⁹ cum eo
 in monte. uideam⁹ eum tr̄ns
 figuratum. Ubi & uestimē
 ta ei. id est scripturę que
 de eo annuntiant immutā
 tur. & moyses quoq; & heli
 ces idē lex & propheta uident̄
 tur in gloria. quam diu dñs
 formam serui non mutat.
 nec ascendit in monte lex
 in sordibus prophete in
 squale reuersent̄. cum ille
 ad superiora conscendat
 & uestimenta sua uoluerit
 immutare. intelligiturq;
 de seruo fuerit dicitur & li
 ber. tunc moysi quoq; & he
 li & facies & uestimenta
 mutant̄. Deponere uos
 secundum priorē conuer
 sationē ueterē hominē
 qui corrumpitur iuxta
 desideria erroris. Quia
 uidetur iuxta ordinem text̄
 tum q; sermonis scelerē
 sententia. sic legendum ē
 Vos cū non ita didicistis xpm̄
 sitiem illum audistis. & in il
 lo docti estis deponere uos

uestimēta dñi
 ihu xpi semp̄
 ueritas sunt.

secundum priorem conuersa
tionem uel est hominem qui
corrum pit iuxta desideria
erroris. sicut eubytas in ihu
ut sit sensus quo modo & ubi
tas in ihu. sicut & in uobis
qui didicistis xpm. & uicidit
is illum. & doliti estis. depo
nere scdm priorem conuer
sationem. uel est hominem
qui corrum pit. iuxta desi
deria erroris. Uel est ho
minem quem precepit depo
nendum. in uel eratum ama
lita a arbitror appellari.
Iste enim scdm priorem con
uersionem & desideria er
roris. semp errans. & inopo
se corruptionis hallucens
corrum pit atq; uiolatur.
& quia in desideris indefin
ter uel et erroris. & num
qua cessat a uitio. nequaqua
corruptus dicit. sed corrum pi.
quod p singulos dies. horret
puncta atq; momenta cor
rum pit. intercipit. uiolat
semo uero di. qui uero inter
fici. ut uiuificet mortuum.
& uiuificatus dnm sequitur.
quem ante in letum nesci

ebat. non corrum pit. sed in
terfici uel est hominem
Ego enim occido ait. & lego ui
uifico. & cum int ficere & illos
Tunc quae ebeant & in. nbe pu
tem hoc quod nunc ait. Qui
corrum pitur scdm desideria
erroris. illi esse contrarium
quod in alio loco scriptum e.
& si exterior noster homo
corrum pit. sed his qui interi
or e se nouet de die in diem.
quia corruptio exterioris
hominis interioris hominis
se nouet e. & contra inte
rioris hominis corruptio. &
terioris e in secura ago. a esti
m & aliquis simpliciter pecu
lum loqui. Siquis templum
di corrum pit. corrum pit illu
di. templum enim di sem e
quod estis uos. sed forte & i
bi e quid legit &. quod ce
pud nos uide at & e conditu.
si templum di nos sum scdm
id quod scribit. templu eni
di sem e quod estis uos. & ali
us e qui corrum pit templu
di. aliud quod corrum pit.
Quaerendum quis sit ille qui
templum corrum pat di.

Sunt uero hostes hierusalē
 corrūpentes atq: uiolentes
 templum ex lapidib; & stuc-
 tum. uidebit pccatē omnem
 corrumpentem & uiolentē
 templum dī. quem corrup-
 pēt & uiolabit dī uolens
 corrumpionem templi sui.
 Verum tamen & templū qd
 se p̄sebuir. uiuens quippe
 atq: sensibile insidius corrup-
 pētis lū & poenas p̄ hoc ip-
 sum quod corruptum atq: ui-
 olentem sp̄m incorruptionis
 amisit; **RENOUARI** autē spū
 SENSUS UR̄I. ET INDIUOUI
 HOMINĒ QUI SECUNDŪ DĒM
 CREATUS EST INIUSTITIA ET
 SCITATE UERITATIS; Nec in
 sensu renouamur absq: spū.
 nec in spū absq: sensu. sed re-
 uocemur coniuncte in spū sen-
 sus nr̄i. ut quomodo psallim⁹
 spū psallim⁹ & sensu. oram⁹
 spū oram⁹ & ^{sensu} mēte. Sic in spū
 sensus nr̄i renouemur. ut
 cum sensus mundus fuerit
 atq: purgatus. & ab omni
 macula sordide conceptionis
 alienus. Tunc & iungit⁹ & sp̄s.
 & ite quodam mō se untag⁹

glugno copulatur. ut nequa
 quam simplex sp̄s. sed sp̄s sen-
 sus esse dicat⁹. Cum autē re-
 uoc⁹ fuerim⁹ in spū. quin t̄i sen-
 sus ē sp̄s. Tunc induemur no-
 uū hominē qui scdm d̄m cre-
 atus est. quod quidem aliis
 uerbis id ipsum puto esse qd
 in alio loco dicit⁹. Induite uos
 xp̄m ih̄m. iste quippe est
 nouus homo quo uniuersū cre-
 dentes debem⁹ indui atq: uer-
 gri. Quid enim in homine q̄ia
 seclutato renō adsumptus
 ē non nouum fuit. concep-
 tus nequitia. pccatus. in fieri
 que. doctrina uita uisus
 & cetera. & t̄mum crux & p̄-
 sio & pollicens in ea princi-
 pccatus. & contrarias forti-
 tudines ostendit hic benes.
 resurrexio quoq: & ascen-
 sus ad celum. hic ergo uese
 pccatus ē iniustitia & sci-
 tate ueritatis. qui ad r̄ ueris
 dī ueri filius fuit. & tota
 in illo religio atq: iusticia
 di ueritate complacuit.
 Qui igit⁹ conuestione illius
 imitari potest. & uniuersū
 se in se & p̄mēse uisutes

ut sit in cœnâ sub&us sicut fuit il-
le in cœnâ sub&us & humilis cor-
de. & ponat animam suam
pro amicis ut ille posuit pro
ouib; suis. uerberatus non
respondeat. maledictus n̄
semale dicet. sed uincat in
humilitate sup&icem. Iste
indutus ē nouū hominē &
dicere cum cœpostolo potest
Uuo aū icem non ego. uiu& cū
in me xp̄i. & imitatoris sim
estote sicut ego xp̄i. Potest
quoq; uerba iohannis ad su-
mense quid dicit se in xp̄o cœ-
dere deb& sicut ille ambula-
uit & ipse ambulare. quod
cū ait. qui scdm dñm cœsecutus
est. Non id ipsum sonet in la-
gno sermone. quod g&eco. cœ-
secutio quippe cœpud nos gene-
recio ut neciuitas dicitur
apud g&ecos uero. sub nomi-
ne cœsecutionis uerbum fecer-
tura & conditionis accipit
& quod cœpud nos conditio.
hoc cœpud g&ecos cœsecutio so-
nat. Unde & heresis nec qui
tatem xp̄i calumniari so-
lomonis usurpator & e&plum.
Dñs cœsecuit me in initium uiarū

succerum. Consideren dū igit̄
qui a cœsecutio atq; conditio
num quam nisi in magnis opib;
bus nomin&ur. uerbi causa
mundus cœsecutus ē. urbs con-
ditā ē. Domus uero quamuis
magna sit aedificatce poqur
dicit̄ quæm condita ut cœce-
ta. In magnis enim operib;
atq; fecerur. uerbum cœ-
secutionis adsumit. Ex quo an-
te dū estendum istum nouū
hominem qui iuxta dñm in
xp̄o cœsecutus ē. mœcgnū di-
opus esse. & emine se ultra
cœteras cœsecutiones cum sic
conditus esse dicat̄ ut mun-
dus. & in initium uiccerum di. &
in exordio elem̄torum om-
nium cœsecutus. PROPTER
quod deponentes menda-
cium loquimini ueritatē
unus quisq; cū proximo
suo quosumus alterutru
membra; Non simplicit̄
ut qui diem putant. nemo
relicter apostolus p̄ceptum
mendatio de felicto cum
proximis ueritatē loquē-
dam. alioquin sit tenendum cū
proximis loquimur ueritatē

48
qui cum q; non fuerit proximi
debet & uide se mendacium. qd
quidem & in lege p̄ceptum.
non cedulterabis uxorem prox
imū. Si proximiū tuū cum p
pinquus ut camicus accipitur
adulteria. in alienos iuste per
mitat. sed proximiū uocat
omne hominem. Qui & eodē
nobiscum peccante genera
tus ē; quod quidem & peccabo
la illic significat de hierusalē
hiēricho hominis descendens
qui incidit in lectrones. & sec
cerdote & leuita p̄ter eun
q; a secm̄tiano curatus est
& cecidit in bulcerium seu betus;
affirmat aut post hec dñs
eum esse proximum. qui illi
misericordiam fecerit; uo
lens ostendere om̄ homines
omnib; esse proximos. & hoc
quidem sic intellectum edifi
cat audientes. Ceterum id qd
sequit̄. quō sumus alterutrx
membra; magis mihi uidet̄
significasse mysterium. &
de his dicere qui nobis fide &
iustitate sunt proximi; abm
bra quippe alterutrum non
sunt. nisi fideles fidelium.

& xp̄iceni xp̄ianorum. & p
fecti eorum qui sunt plene
consummate uirtutis. prop
t̄ quod p̄culis ipse p̄fectus
in epistula celi a loquebat̄
Sapientiam aut loquimur
inter p̄fectos. Ergo hoc
iubet ut unusquisq; mystica
queq; atq; secreta & ecc que
di ueritate sunt plena. loqua
tur cum proximo suo; & di
es diei eruciat uerbum. &
nox nocti indicat scientiā;
hoc ē dera queq; & lucenti
a. his indicat qui mesent̄ au
dite uos estis lum̄ mundi.
porro tenebrosa & inuolu
ta. & omni secretorum
nocte uelata his referat.
qui & ipsi nox tenebre uel
cedigo sunt. De quib; dicit̄
& caligo sub pedib; ei. haud
dubium quindē necem & in
monle sina moy sesingredi
tur in turbinem & caligi
nem abierat dñs. & de ipso dō
scriptum ē. posuit tene
bras legbulum suū. loqua
t̄ itaq; ubi tatem at que
mysterium unusquisq; cū
proximo suo. & non dō sem

cenib; neq; mittat margar
 hanc succo anle porcos. Sed
 quicūq; oleum habebit ubi
 peccat. illos in thaliamū spon
 si & pccenū regis inducat.
 Porro quod ait loquimini
 ubi peccat unus quisq; cū prox
 imo suo. sciem' de hęcchecria
 prophēte sumptum. IRAS
 CIMIET NOLITE PECCARE;
 De questo psalmo hoc sur
 pactum nulli dubium ē. & ui
 detur illi esse contrarium
 quod celi bi dicit. Nunc autē de
 ponite & uos omnem iram
 & indignationem. & mali
 tiam. & blasphemiam. &
 turpem sermonem & ose
 urō. Sed & simpliciter intel
 lectum nocet. dum puten
 tur irae frena laxata;
 Duplex autē non solum apud
 nos. uerum & sic ^{purū} aphilo so
 phos irē nom' accipitur
 ut cum iniuria excessu in na
 turalib; stimulis concita
 mur. uel cum se quiescente
 impulsu & furorē festinc
 to potest mens habere iu
 diciū. & nihilomin' super
 eo qui putat lesisse deside

ratulationem. Arbitror
 itaq; de priori ira nunc distū.
 & nobis quasi hominib; esse
 concessum. ut cedindigne ali
 cuius rei faciem moueamur.
 tranquilli tēctōnq; mentis.
 uelut lenis quodam aura con
 turbat. nequequam tēctō
 intumens gurgites furo
 ris impulsu subleuemur. fir
 mian' n'r. librum de ira didoc
 to pccit & eloquenti sermo
 ne conscribit. quem qui legent
 puto ei cedere intellectum
 scitis abunde q; posse suffice
 re. SOL NON OCCIDAT SUP
 IRACUNDIAM URAM; Si sim
 pliciter hunc solem intellegi
 mus qui oculis cecis aspiciat.
 peccem' quendo irascimur
 & occidente sole iracundia p
 seueriet. Non peccem' autē
 quendo uerbi gratia a p'm
 hora usq; ^{ad} undecimam iras
 cebiles fecimus qd indignati
 o furor ira suggesterint.
 quo sensu nihil mihi uidetur
 absurdius quae si non queat
 quis piam ab ortu solis usq;
 ad occasum in tēctōe scelera
 di becochecri quendo tēctō

uite sua non possit licet in
 & pice. aut non magis irac
 locum in die habeat. cum utiq;
 nox sequies sit furoris. & suc
 cedente somno. & licet si iras
 cimur in diem. iracundiam dif
 feramus. Qui aigit uerus sol
 sicut occidit sup malos pro
 phetas. iuxta illud quod scrip
 tum est. Occidit sol sup prophe
 tias uros meridie. ita & iam
 sup om occidit peccatores.
 Nequaquam eis ortus sui lum
 indulgens. precepit nunc
 apostolus. n & cilia feciam
 furore superati. per que no
 bis sol occidat. & principale
 cordis. tenebris inuoluat.
 quidam putant. sic accipien
 dum hoc esse simpliciter. quo
 modo & illud que est in psalmi.
 unde id ipsum sumptum ui
 detur. que dicitur in cordib;
 uris & incubilib; uris con pun
 gimini. Idest quecumq; in di
 e ut opere. ut sermone ut co
 gitatione peccatis. habe suc
 cedente penitencia. purga
 te p noctem. & irasit bysus.
 n & in diem destrinū diffe
 rat; Neq; Locū deus diabale;

Dicit bolus g & cū uerbum ē.
 quod licet in dicit cyminator;
 lingua uero hebrea sarta n ap
 pellet. ad uerba uerius siue ē
 trarius; & cōb apostolo bel
 al. hoc ē cōb s q; iugo. quod de
 collo suo dī abiecerit seruitu
 tem. quem aquila apostata
 transtulit. Et sciendū ubi cū
 q; in uerbo loge filii pestilen
 gē scribent. sicut ibi. filii aū
 holi filii pestilentis. Ibi in
 ebraicis uoluminib; belial
 hoc ē diabolus pro pestilen
 ga. Nominari licet plurimi
 pro belice l. corrupte in a
 postulo belice legant. Ho
 lite itaq; ut dicitur locum di
 abulo. qui actem quam leoru
 gient querit aditum p quem
 possit intrum pēre. Quomo
 do enim peccat & filius stant
 ante hostium & pulsent.
 ut in tro eiant & cenent cū
 eo qui se recipit. ita & cōd
 uersarius. sem p in nos est
 paratus intrum pēre. Et cū
 locum dederim ingrediet.
 Sol & cū ante quam ueniat
 que dicitur iacula pemitit & e
 & psecutor sem ad uentus sui

fecesse cogitationem hanc
sinos in corde nro susceptam
nutri uel in intrinsecus
& crescere fecessem cum inno
bis prolem suam. aut tunc
uiderit & ipse cecidit in
trixit. denique in iuda scari
oth cor primam idcirco sagit
tiam ut tridderet & scilicet ato
sem; que si susceptam illemi
serabilis non fouisset. num
quam post in tunc tu pane
in peccat fide. in traxisset in
illum scit tunc. Simulque &
hoc diligenter cedente dicit
quod non in uenerit dicebo
lus locum intro eundi in iu
dam cuius p[ro]bitus uicem ante
p[ro]bitus serat. nisi in conuiuio
saluatoris; qui atunc uel
maxime in potestate ei
decemur. quando nec huma
nitate. nec clementia. nec
mansuetudine huius uincimus
quem odimus indigno; huic quod
nunc p[re]cepit. neque locum
dedit dicebulo. illud de & desi
ceftico comp[er]at. Si p[ro]po
testatem habentis ascen
dunt super te. locum ne de
deris ei; ille superbus & teme

perius. uult cecidisse. uult
subire. Sed & iam si te oppres
sum putabit. & se te uoluit
tunc dederis locum. poter
tis quippe diaboli. non in te
meritate illius. ceterque: ecce
tencia. sed in tua uolunta
te. Qui furabatur iam non
furetur magis aut laborat
operando manibus suis quod
bonum est ut habeat comu
nicare ei qui indiget; Quia
hi qui in uita istius negotii
conuersi sunt. propter alimenta
& usus necessarios. cogunt
aliqua ut emere ut uendere.
& lucra de negotiatione
scitari. & difficile est & iam.
eos qui a ceteris p[ro]fessionibus
liberis sunt. Fornicatione uide
licet & idoletria adulterio
& homicidio. hoc uicio non
teneri; propterea nunc e
phesios monent. ne sub occasi
one emolumentum fusti crimine
incurrant. Fustum nominat
omnem quod aliterius damno
querit. iustum cum esse ut ma
nibus suis unus quippe operetur.
& uictum licet conquisitis.
impeftat non habentibus;

Justu dicit dominus uultus eius dominus querit

Neq; uero ait. mcegis au labo
 r& operando manib; suis quod
 bonum e & non indigeat &
 hcc beact uictum. & nulli mo
 lesti com & hibecot sed lcebo
 r& inquit manib; suis quod
 bonum e. ut hcc beact unde co
 muni c& indigenlib; qui igit
 ced hoc tantum lceborat. ut
 ipse non egeat. & ceteris con
 trahat manum; quec uis ced
 pleudecet sibi tam ce postoli
 pcepta non fecit; potest au
 & coltius intellegi. qui fura
 bect icem non fur & ur. & reli
 qua: propt illud quod scriptu
 est de pseudo proph&is; qui
 furant sermones unus quisq;
 a proximo suo; & in euangelio.
 Om qui uenerunt conleme fu
 ses fuerunt & lceatrones; &
 ad romanos; qui pmedicis non
 furcendum furicris. quod fur
 tice prohibeicmur facere spi
 riticlia: Neq; enim hoc quod
 sequit. mcegis au lcebor&
 operando manib; suis qd bo
 num e; ad uitice huius n&ces
 sceria digna referri potest
 & bonum dicatur. quodcuq;
 periturum e ut admomona

iniquitatis pertinet. quauis
 enim iustus lcebor oper hcc
 bect. absq; tergiversatio
 ne questus scctis hcc bebit;
 si non dicant malum. ceteru
 bonum non ualent appellce;
 Igitur operat bonum quide
 din& amalo. & fecit bonu
 & operatur in agro anime
 sue. & spiriticlib; pccenibus
 implect. & possit comoda
 re esurienti. & necessitate
 tem sustinenti dicens inte
 pose cibaria conseruis suis.
 Siccuti dicitur qui operatur
 bonum. ergo & is qui furat
 consequent uerbce furat
 & dogmatic de furto uiuentis.
 de furto sibi ceruicalia con
 suens & scripturarum pan
 nos hinc inde colligens. ut
 possit tunicam facece con
 scissam que de deorsum est
 non desursum. Tunica enim
 & ceteris hoc e corpus xpi de
 sup conlcectce. & nulla ex
 pccste consutilis que nec ab
 inimicis quidem scindi potest.
 OMNIS SERMO MALUS DEO
 REURO NON PROCEDAT. SED
 SI QUIS BONUS AD EDIFICATIO
 NEM;

tunica eccle
 cor pur esse
 dicitur ihu xpi.

OPORTUNITATIS UT DE GRA
TIAM AUDIENTIBUS. Bonus
sermo ē ad edificationem
oportunitatis dicens gratiam
audientibus; quid dicitur uir
tutes sequi dicitur uicia fugi
enda. malus qui ad peccata
prouocet. & pronos in cogit
incitat ad ruinam. pro eo
cū quod nos posuimus ad edifi
cationem oportunitatis hoc
ē quod grece dicitur xpēiac
in lectinis codicibus; propter
eufoniam mutauit interpretes.
& ex posuit ad edificationem
fidei. quotiens cumque ex ser
mone nostro alius proficit. &
iuxta oportunitatem lo
cū tōm poris & psonę edifi
cat cū dicitur. bonus de ore
nostro sermo processit. quoque
si uero loquimur. aut non
in tempore. aut in por
tuno loco. aut non ut conue
niat cū dicitur. totiens
sermo malus procedit de
ore nostro. ad destructionem
eorum qui audiunt. conside
remus itaque quid loquamur.
qui a pro omnino otioso uerbo
sed dicturi sumus rationem.

in die iudicii. & licet si non lo
quemur. non tamen edificem.
mali uerbi nobis fluenda sit pœ
na. ET NO LITE CONTRISTARE
SPM SCMDI IN QUO SIGNATI
ESTIS IN DIE REDEMPTIONIS;
Miseror scī sps sic in lēlle gen
dus. quomodo iradi. & somn.
& ceterę in humanam simili
tudinem passionis. non quoc
tristatur sps. & nullcom p tur
bationem diuinitas sentiat.
sed quo ex uerbis nr̄is. dī disci
m̄ cōffctus. quod me peccat
quotiens cumque peccem &
defleat peccatores. nec
& secluator incorpore consti
tutus fleuit hierusalem &
omne hominum genus in pro
pheta deplorat dicens. hā
mihī anima. quia perit se
uesens cōtra. & qui corrigit
in homines non ē. in sangui
ne iudicatur. & in hierēchi
ele. opera quondam sc̄ę ciuita
tis & numerans ait. In omnibus
istis contristat ab eis me. Sig
nati cū sumus spū dī sc̄o. ut &
sp̄ nr̄ & cetera in primari
signaculo dī. & illcom p recipia
m̄ imaginē & similitudinem

adquam in hoc oratio conditi su-
mus. hoc signaculum scilicet spiritus
ta eloquium saluacionis deo im-
primente signat. hunc enim
ait. significauit peccat deus. sig-
nat ergo a peccate spiritu sancto. Om-
nis qui hoc eo quod credidit deo.
Signauit quia uerus est deus. quid
circo signat. ut seruus & signa-
culum. & ostendat illud in
die redemptionis. purum at-
que sincerum & nullatenus per-
te mutilatum & ob id nu-
merari cum his ualeat qui
redempti sunt. Amen.

EX LIBER SECUNDUS

IN EX LIBER TERTIUS

Secris hęc bunde que opacula &
eustochium decer gumto
epistole pauli ad ephesi-
os in primi libri prefecione
disserui. & spersim ubi cum que
ocasio dicitur. licet & breuiter
ostendi. quod beatus aposto-
lus ad nullam & desierum
tium mystice scripserit. &
abscondita seculis reuelate
rit sacramenta. Nunc ergo
quo orationum uestrarum. &

scilicet mercede fulcitur auxilio
testium id est beatorum in
excandem epistulam dilato li-
brum. iustum mihi uidetur
ut nominis quoque ipsius & hi
mologiam cum sensu quem
supra hoc posui congrue se do-
ceam ephesios in lectina lingua
inter preloca uoluntates. siue
consilium meum in excuteste
animamea me uoluntates
& consilium & anima di in
eo est qui potest dicere. Ip-
se enim mihi dedit notiam
omnium. & cum in cetera &
occulta sepienliedi illi fu-
erint reuelata testimoni-
um consequent loquens
Inueni dicitur de bethleem fi-
lium ierusalem uirum scdm cor-
mum qui fecerat omni uolun-
tate test meus. istius modis ui-
rum & ioseph propheta sig-
nificat dicens. quis sepiens
& intellegit hęc prudens
& cognoscat ista. Porro
ut sciatis multam esse dis-
tentionem iusti simplicis ius-
ti que sepienliis. qualem in se-
surrectione mortuorum
singuli gloriam consequantur.

et tēdito. & multi dormi-
bitū delimo terrae & sur-
gēt. hi inuitam a & loy nam
& hi in obprobrium & confu-
sionem a & lernam. & in tolle-
gētles fulgebunt sicut splen-
dor firmamenti. & & iustis
multi sicut stellae in caeter-
num. fulgebunt inquit ius-
ti sicut stellae in caeternum.
& in tolle gētles id est habebit
tes scientiam scripturam
sicut splendor caeli non quo
dolat uir. Iustus quoque esse
non debet. sed quo qui ius-
tus est. nisi fuerit & iudicatus.
tūm procul sit a sapiente
iusto. quem est stellarum
fulgor a lumine firmamēti
quod si quis meditare non tan-
tum legis instructus uita
suam neglegit. neque cui dicit
dicere. a mandata tua in
tellegi. propterea a domni
a mandata tua dirigebat
Iste quasi & rē mē lum so-
nant. & cym beclum a tinnit
bit. & in factu uerū sal. in
stet core conculcandus est
Sicut dicitur opatio singulorum
seposito eo qui habet & sapi-

entem atque iustitiam. magis
ego uellem rursus ueritatem iustā
quam dolatam malitiam. qui
a maledictio licet minor tūm
gloria est stellarum esse luminico
equalem. in altero iuxta scien-
tiam profectum maiora suppli-
cia sunt. potentes quidem po-
tenter tormentis peccant
& seruus qui scient uoluntate
dñi sui & non fecerit eum. uce-
pullebit multis. haec & idcirco
ut docerem quae anima & con-
siliū & uoluntate dñi ephē-
siorum uocce bulum sonat qui
a stium magis uerum prestigis
depelit erroris holum ced
uhytic & studium a tēstule
runt ob quorum seclutem a tē-
to paulus sudore pugnauit
ut ad corinthios scriberet.
Sis & eundem hominem ad bestias
a pugnauit & phēti. quid mihi
prodest si mostui non sur-
gunt. quae sunt iste bestie nem-
pe ille. de quibus psalmista dicit
cent. N & recedat bestias ani-
mā confitentē lōi & bi. & in alio
loco. in crepe feras a clami-
aduersarius tñ nō diabolus
tū qua leo fugiens circuit qui

cum cerneret principem ad se
 ciuitatem. ad doctrinam pau-
 li deficiat; suis eripi. togis sa-
 tellitum suorum agminibus; con-
 gregetis & in opprimere ni-
 tebat. & in probe se extol-
 lens. uolebat quasi ccquila po-
 nere sup illum nidum suum
 quod ce postolus scribit. & om-
 nia isto dia seruans consuum.
 quippe qui ei non ignorat
 astutus. post uictoriam qui-
 dem. sed non in crudelia uicto-
 riam loquebat. Non enim uo-
 lumus uos ignorare fratres de
 bulce gone nra. que facta est
 in asia. quo supra modum gra-
 uasum supra uictorem. ita
 ut tederet nos & uicem uiuere
 quod cum ptychicum epistola
 mittit. ualde huiusmodi epis-
 tola congrua & secerambulis
 de quibus; & noni psalmi titu-
 lus ptenotatur pro ceranis fi-
 lii. Tychicus enim silens inter-
 preter & non proiciat in cer-
 gericis ante porcos. nbc
 dans sem cecum. & libere
 ad dm loquens. in corde meo
 abscondi eloquia tua ut pcc-
 cam qbi; OMNIS AMARITUDO

ET FUROR ET IRA ET DAMOR
 ET BLASPHEMIA AUFERANT
 A UOBIS CUM OMNI MALITIA;
 Amaritudo contraria dul-
 cidini est. unde amari uulgo
 appellantur & dulces. de qua
 & hieremias loquitur dicens
 & amaritudo tua ascendit
 sup me; furor uero incipit
 irae. & feruescens in animo
 indignatio. Iracunda uoce est cu-
 ius amaritudo & furor
 species sunt que furore se-
 stincto desiderat ulgondm.
 & am quem nocuit se putat
 uult ledere que quidem licet
 in do sepe dicantur. sedm illud
 dñe in furore & uo arguas
 me: neq; in iracunda corripis
 me. Non sunt p turbationes
 anime computende sic in no-
 bis quia in illo moderata &
 ordinata sunt omnia. & poe-
 na que p peccatos se corrigun-
 tur nris uocibus; appellatur.
 Nos uero surrescimus p tur-
 bamur. & furore receptaq;
 nri esse desinim. unde a nob
 omnis amaritudo & furor
 & ira cui ferenda sunt. nam
 & illud euuangelii. Quicumq;

quid sit furor
 inq;

iratus fuerit fructu suo si
ne causa fuerit iudicio.
Frusta est additum sine cau-
sa. quia nec cum causa nobis
irasci conceditur. in ceni fer-
as sine apostolo nunc dicen-
te. amara crudo & furor
& ira tollat' cuobis & xxxii
psalmo uniuersam comogo-
nem animi generalit' aufer-
rendam quiesce ab ira & di-
mitte furorem. Si enim i-
ra desiderat ultionem. om-
nis cum ultio seponere cupit
ei malum a quo se lesam pu-
tat. & xpianus non debet
malum pro malo reddere.
sed uincere in bono malum
& mihi uindicta. ego tri-
buem dicit dñs. Omnis qui
irascit' pbeccat. Irac quippe
uir iustitiam di non opera-
tur. Post amara cruditatem
furorem iram & te dicimur
quoq; & blasphemiam prohi-
ben'ur in nobis. quia qui se-
mel fuerit furor se supera-
tus. necesse est ^{ut} pro silicet in da-
mosem. & turbi de ^{ne} stem'is
huc catq; illud in modum fo-
li uen'it & dicit. o p'p'

iniquitates omnia iudicia di
& cetera que solent loqui qui p
indignationis furorem. men-
as iudiciu' p'diderunt. porro
blasphemiam. non solum ap-
tic est & de ira nec scit'. sed & ab-
q; ira. sed cetera mente pro fert'.
Sicut de mundi istius quis pia-
gubernagone accusatur. & di-
ccat. sic esse non debuit. hoc
uero esse sic debuit. aut certe
in ecclesia constitutus & ce-
dens in dñm locabat' in dogma q
bus que ignorate non licitum
est. aliter de patre & filio
& spu sco sentiens. quic' per ip-
sius uentus habet. non ita ce-
dens in resurrectione mor-
tuorum. ut scribitur se docent.
ut certe aliene inuidens scipi-
bitis & in malo sentise como-
morat'. qui catholicice fideie
& rursus hereticum pro ad-
uocatione qua sibi obsequit'
catholicum esse contestans
quid dicit dulce amara. & a-
marum dulce. Unde omni-
studio legende nobis scrip-
turae sunt. & in lege dñi me-
ditandum die ac nocte ut
beati trapezite sciamus

quis nūmus probus sit quis ad
 alter. porro amicitiam
 furorem iram diemorem at
 q. blasphemiam. Sic tollam
 a nobis ut cum omnia malitia
 auferant. Melitia aut uel
 contraria uisitati inllegē
 deē. quem alio nomine uis
 um nominam ut malignitē
 & melitia que in tēgi uis
 gano & celli di tēte senlit.
**ESTOTE AUT INUICEM BENIGNI
 MISERICORDES DONANTES
 UOBIS METIPSIS SICUT ET DS
 IN XPO DONAUIT UOBIS:**

Supra amicitiam contri
 riam dulcedinem dixeram
 que nunc apostolus alio uer
 bo. **ΧΡΗΤΟΤΗΤΑ**. id est sua
 uita tē magis que benign
 ita tē uo ceuit. procepti
 bus ut omnia amaritudine
 & furore. irae diemore pro
 phemia & motu turbido
 cum quadam frontis ceuste
 ritate decem naque demen
 sim & blandi * quae femili
 ce habet s. maxime & miseric
 cordia com perat. non est
 quim prost. alius. ipsi quod dedim
 habere desistim; sequitur term.

* alia familiae termē non est, ubi homines inuice
 mur. Ut nullus ad nos formidat accedere.

Doncentes uobis & ipsis. quia
 quod bene in alium fit magis
 ei seponit qui prostetit
 quem cui dicitur ē. qui mi
 ser & tur procuperis. ipse factu
 ricbit. & qui dicit ei domino fene
 riet. ut certe tunc accipien
 dum. quod in eo quit succues &
 misericordes sum & pro tur
 bec gonib; que nos in qui & ce
 bicent se licetis ad mansu & lu
 dinem temperentia que
 tricensim. Ipsis nobis dicitur
 tum sit. & donatu domino dema
 lis in bonis uesamur. & hec
 ipse donam nobis que domino pa
 ter donauit in xpo. Si habit
 omisit uisitati uisitate sequi
 mur; Omni aut uisitate sepi
 berlia uisitate iustitia man
 su & ludo. & clerice ad xpm
 inllegēte referunt. cum
 habet uisitate habebuerim.
 ipse nos & iam non stu
 dio con peram; & habebere
 nos fecim; quas domino nobis do
 nauit in xpo; alider uero hoc
 quod ait. doncentes uobis &
 ipsis. simpliciter accipiet. &
 quomodo supra dicit; esto
 te cum inuice succues. sic &

nunc & dicatur: donec les
uobis m &... ipsis. pro eo qd
est donec... uobis in uin
cem. ut quomodo dñ nobis in
xpō nrā p̄ccata donauit
sic & licet nos eis qui in nos p̄cc
cauerint dimittam; & cep
pro beendum quod dimissio
p̄ccatorum in scripturis
donatio nunc p̄betur. Illud
sum & exemplum quod in lu
ca scribitur. ubi unicreditori
alius debebat quinquecentos
denarios. & ceteris quinquaginta;
quos utrisq; concesserit.
& ceteris in interrogacione
saluatoris ille qui interrogatus
fuerat respondit;
maior sem gratiam illū habere
se cui plus donatum sit. dicit
& in oratione dominica
Dimitte nob debitā nrā sic
& nos dimittam; debitorib;
nrīs. dñ cū nobis donauit
in xpō. non extra positus.
sed habitans in eo. quia pat̄
in filio & filius in pat̄re. nec
fuit ille in quo donatur.
minor ē ab eo qui in se donat
quia & cepostolus dicit. & e
go si quid donauit uob in fide
xp̄i & dñ.

ESTOTE ERGO IMITATORES Dñ
SICUT FILII CARISSIMI. Quin
collegit quomodo dictum sit
Estote p̄fecti sicut & p̄cor
ur̄ celestis p̄fectus est.
Iste sci & quomodo & nunc di
cet. estote imitatores dñ.
& chorinthiis quidem scribens
ait; Imitatores mei estote
sicut & ego xp̄i; Non enim po
tuerunt fuisse imitatores
xp̄i fieri. sed grande illis erat.
si imitatores possent imita
toris & scire. Ephesus
uero quicquid his quos uenit mys
triacentia doceret; Non
^{imitatores mei estote nec.}
imitatores xp̄i. sed imi
tatores dñ; Non quominus sit
imitatores xp̄i esse. quā dñ
dñ quippe xp̄s est. sed quoda
liud sit. secundum hominem
illum imitari. aliud scdm
dñ; Nec & si xp̄m scdm car
nē conlece noueramus. nunc
iam nequaquē dñ nouim;
scdm cōfessionem; loquitur & ipse
saluator. humilitatem dis
pensionis ostendens; que
cum q; uiderit p̄ccatē fac
ientem. hęc eadem filius
fecit similis; Non quo aliud

celum. & edicem terram peccat
 fecerit. & ad similitudinem
 eorum aliud caelum & celi ar
 ra. & elementa coepo facta
 sunt cetera. Sed quo quecuq;
^{apere tunc huc ad dem i:}
 operatur & filius. In quo au
 similes do possim fieri; Supra
 testatur e dicens; donantes
 uobis. sicut & dr in xpo dona
 uit nobis. Non enim puto qd
 in ceteris quoq; quecumq; dr
 fecit. homo dm possit imita
 ri. sed uerbi ^{accusati} gratia. & quo
 modo ille clemens est; & plu
 rit sup bonos & malos. & reli
 qua. sic & licem nos bonitate
 nram sup omes homines ef
 fundamus. quodcu fecerim
 & rimus filii dilecti. siue ipsi
 ut pauli. siue quod melius pu
 to di. STAMBULATE IN CARI
 TATE SICUT ET XPS DILEXIT
 NOS ET TRADIDIT SEMETIP
 SUM PRO NOBIS OBLATIONE
 ET HOSTIAM DO IN ODOREM
 SUAVITATEM; Qui pro alio
 & seclute usq; ced scen guinem
 contrie pbeccatum dimicat
 ite ut & anima suam tra
 dicit pro eis; Iste combulcebat
 incantate. imitans xpm

quinos in tunc lum dilexit
 ut crucem pro salute om
 nium sustineret; quomo
 do enim ille credidit se pro
 nobis. sic & ipse pro quib; po
 test libenter occumbens.
 imitabitur & im qui oblega
 nem & hostiam in odorem
 succurta qd se pectri credi
 dit. & fia & licem ipse obla
 tio & hostia diuino dosem
 succurta tis. FORNICATIO
 AU ET OMNIS IMMUNDITIA
 AUT AUARITIA NEC NOMI
 NET IN UOBIS SIC DECET
 SCOS ET TURPITUDO ET
 STULTI LOQUIUM AUT SCU
 RILITAS QUE AD REM NON
 PERTINENT SED MAGIS ACTI
 O GRATIARUM; Nisi philoso
 phorum quidam cynicus
 & tititissent quidocer & lom
 nem qd illa gonem uernis &
 fluxum seminis & qualcu
 q; attritu ticc tuq; ubi
 tem intem pose n uirtandu.
 & non nulli sapienter set; in
 hanc turpem & erubiscen
 diam hostiam consensissent;
 Numquam ser cepostolus
 scribens ad ephesios ad for

nicogonem & iam omnem
immunditiam copulces &
& ad immunditiam iunxis
& aueritiam; Non hinc
qua p̄cumas cupim̄ congre
gare. sed ille in de qua supra
dixim̄; ne sup̄ grediat̄. & a
uicis fr̄uidet̄ in negotio
fr̄em suum. qd̄ scilicet̄ in sa
ciabilis & in ex pl̄us. p̄r
omnia tur p̄tudine ḡne
raliter uiuere quod discurrat
sicut d̄et̄ inquit sc̄os. & quo
sc̄i non potest appellari.
Quicumq; extra fornicatio
nem in aliqua immunditia
& auaritia uoluptatum
que se delibotauerint inuident.
Siquis cū cerbitrat̄ auer
grem non illo sensu accipien
dum esse quod dixim̄; sed dat
accusas. quae in fornicatio
nem & immunditiam & tur
pitudinem & stultitiam loquū
& scurrilitatem. mediā a
ueritiam extra ordinariē
posubrit. porro stultitiam loqui
um esse existimo. non solum
eorū qui aliqua narranti
pia. ut risu moueant̄ & fec
tuitates simulata magis

inludant eis quib; placcere
desiderant. sed & iam eorum
qui sapientes sc̄i putant̄. &
deseb; phisicis disputantes.
dicunt se cœnas litorum gut
tus oceani. & caelorum spati
um terre q. punctum. liqui
do comprehensisse. est & in
eclesia stultitiam loquū. Siquis
caelum putat̄ fornicis mose
curuatum. Escis quē non in
telligit sermone deceptus.
solum quoq; in celis positum
& sup̄ eo sedere d̄m. & in ḡtū
imperatoris. & iudicis an
gelos stare in circuitu qui
uerbis iubentis obtemp̄erant̄
et in diuēte mittantur of
ficia. Sed quia sequit̄; stultitiam
loquium sc̄i rilitas. magis
stultitiam loquium cœ fecit uas. &
ineptias feculces traxit fe
rendum. In stultitiam loquium
aut̄ & scurrilitatem. hoc in
ter ē. quod stultitiam loquium
nihil in se sc̄ipiens. & corde
hominis dignum habet̄. sc̄i
rilitas uero de prudentiā
te descendit. & consulto ap
p̄lit quodam uturbana
uerba utrustica. ut turpia

ut fecerit. quem nos sic culcitra
 ritatem alio uerbo possumus cep
 pellere. utrisum moue stau
 di. et tibi: uerum & haec a scis
 uiris penitus propellenda
 quibus magis conuenit flosce
 cet q: lugose. in hebraico quo
 q: euuangelio legim' dnm ad
 discipulos loquentem, & nu
 quam inquit laceratis. nisi cu
 fructum urm uideritis in
 caritate. uidetur hucusq:
 nihil extra propositum. &
 & tunc consequentem tunc
 tum q: ordinis in tulisse. ue
 rum hoc quod sequitur. & in fi
 ne positum est. sed magis
 graecorum alio: quod
 aliquis & dicat quod sibi
 uelit. post fornicationem
 prohibitam & immunditiam
 & uicium & turpi
 tudinem. & stultiloquium.
 & scurrilitatem alio gra
 eorum; Si enim semel ali
 berum fuit potest esse. qua
 cum q: uirtutem. potuit di
 cere. sed magis iustitia. ue
 ritas dilectio. quomodo hoc
 in consequens est. ita & iam
 illa in consequentia esse po

tuissent. & eadem licentia
 ordinem non haberent.
 Forsitan igitur graecia & ac
 tio in hoc loco non ita e no
 minata. luxuriae quae grae
 ces agimus do. sed iuxta qua
 graeci. siue graeciosi. & sal
 si apud homines cepollamur;
 stultiloquium & scur
 ra esse non debet & xpianu.
 Debet autem sermonem ei sale
 esse conditum. ut gratia
 cepud audientes habere
 & qui non e consu & udmis
 nisi in doctos quosq:
 cepud graecos εὐχαριστιαν
 ad distinctionem & chris
 tianae dicere. hoc est grae
 sum esse. & εὐχαριστίας
 propterea puto ceposto
 lu quasi hebreum & hebre
 is uerbo usum esse uulgato
 & sensum suum aliterius
 significatione uerbi & pl
 ce se uoluisse. maxime cu
 hebreos graeciosus. & gra
 eces ce gens. unout aiunt ser
 mone dicat. Unde & in pro
 uerbis puto ita scriptum
ΓΥΝΗ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΟΝ ΕΤΙΡΙΑΝ
ΔΟΥΛΑΝ. mulier grata susci

τατα uiro gloriam pro eo qd
ē gratiosa. uide semur uim
facere scripture. & gra qd
cogenlem mulierem. pro
gratiosa audacter accipe
re. nisi & cetera editiones
cum nra opinione congrue
sunt. Aquilae enim & theo
dotion & sim machus ite
posuerunt. ΤΥΝΗΧΑΡΙΤΟΣ
id est mulier gratiosa &
non ΨΧΑΡΙΤΟΣ. quo ad celesti
onem p̄tinet & gratiarum.

HOC ENIM SCITO TE QUIA OM
NIS FORNICATOR AUT IN OM
NIS AUITAUARUS QUOD EST
IDOLIS SERUIENS NON HA
BET HEREDITATEM IN REGNO
XPI CTDI; Notandum qd
s̄c̄ uicis supra prohibitis
fornicatione immunditia
aueritiam turpitudine.
stulti loqui & scurilitate.
nunc tunc cum cetera posu
erunt fornicationem. immū
ditiam aueritiam quib;
q fuerit obnoxius heredita
tem in regno xpi & di hē
bere non possit. Sicut ita
stulti locus & scurra alieni
essent in regno di. Quomodo

iter quos sp̄beicclit̄ sepe caui
uideretur sententia esse cru
delis non ignoscere in becilli
tatis fragilitate etis humbe.
cum & iam p̄iocum nos dista
deō n̄ asent. Quibus in sermo
ne non lebitur p̄fectus est.
neq; uero istec dicentes locum
stulti loqui & scurilitate
dicimus dum non h̄c̄ du dunt
ce regno. sed quō ce pud p̄c̄t̄e
di uersesunt in censiones. &
stellae a stellae differt in glo
ria. sic & resurrectio mor
tuorum quae in uis celi quisa
fornicatione immunditia
atq; lesciuia celi enus sit ite
m̄ si stulti loqui ē cura
fuerit. non tene uerbit & in
locum quē possessurus erat
si h̄c̄c̄ uicia non h̄c̄beret.
Respondeat quis. esto stul
tulum & scurilitate non
s̄ndem h̄c̄berent p̄c̄t̄e
quō fornicatio immundi
tate & aueritiam. Nūquid
non & turpitudine cum
ex b; superiorib; debuit no
minare. sed quod dicendum
turpitudinem hic significa
re absconditam cogitatione

cum inflammat sensus nri
 ad libidem & accipit titilla
 qonib; anima ignita succen
 ditur. & nihil hominis di
 timose & mentis iudici; re
 ffenceat; Deniq; & licem su
 pra ceterisq; turpitudine. ty
 ce pcciter cepollecuit di
 cens. fornicatio au & lom
 nis in munditia & cuceri
 tic nbc nominent in uobis;
 Et deinceps turpitudine cum
 stultiloquio. & scurilitate
 tate numerata e. & quo
 modo stultiloquium & scu
 riliter. sic & iste turpitu
 do non pdit nbc in p p & uum
 & cludit ce regno. quia uero
 in superiorib; . & eo quod ali
 bilogoram; nesup gredit.
 & cucerus fricu del in nego
 tio fructum suu; dixera
 m; cuceriq; eem proccul te
 rio positum querim; id qd
 nunc dicit; aut cucerus qd
 est idolis seruibus. utrum
 cum illa. concu uulgata in
 p & catione consenlicet; in
 ubim; in locis plurimis pro
 ph & cerum idolec triam. for
 nicationem cepollecitam;

fornicabant inquit post.
 dola succ. & spu fornicatio
 nis seducti sunt. Potest ita
 q; fornicatio & sup idolec
 tria intellogi. Sin uero cu
 rus ille accipit qui pecunia
 ut cum q; conquisens. numor
 p fecer & no fecer habere deside
 rat. & pleno saeculo delbe
 rat. iste idolec tria in eo e.
 quia sculpturam ipsius nu
 mi colit. & idola in eis. celce
 tate ueneratur. ut uoraciū
 dr uenter est. ite cupido
 rum quoq; iustissime. pbcu
 niadr dici potest. maximo
 cum in alio loco ce postolurcu
 piditate tem idolec triam
 uocet. & ced hccce uiden dum
 quin sibi se uoluerit dicent
 in regno xpi & di. utrum
 nam aliud regnum xpi sit
 & celiud di. con idem regnu
 sit pcctris & filii. & siquide
 dixit s& in regno filii & pcc
 tris. p filium ueniam; ced
 pcctris. & licet esset diuers
 sitates psonarum. tamen es
 set regnecentium una ma
 iestates. Nunc uero cu dixit
 rit in regno xpi & di. ipsum

dm̄ & xp̄m̄ intellegim̄ quia
& cum crediderit regnum
dō & patri. non erit peccator
omnia in omnib; . sed dō om
nia in omnib; . ubi cū dō est
tūc peccator quem filius in
tellegi potest. porro quod
de patre & filio dicim̄ hoc
idem & de scō spū senti am̄.

Nemo uos decipiat inani
bus uerbis propter hec e
nim uenit irā in filios dif
fidentis. Verba que deci
piunt cotq; sup placentia
inania sunt & uaccua. que
uero edificant cū dicitur
plena comulata confersa
qui dicitur sunt pleriq; qui
dicunt non futura pro pec
catis esse supplicia. nō est
in seculis sed hibenda tor
menta. sed ipsum peccatum
& conscientiam delicti es
se pro poena. dū uermis in
corde nō morit̄. & in animo
ignis accendit̄ in similitu
dinem febris que non tor
quet & in seculis egrotan
tem. sed corpora ipsa com
piens punit. sine crucicotu
um for in seculis sed hibitione

qui die peccator
nō uenit in seculis
sed hibenda tor
menta in uenia loqui.

quod possidet. hęc itaq; p sua
siones. & decipulces fr̄eudo
lenles uerba in ania cepel
leuit & uaccua. que uident̄
florē quem decem hęc b̄re
sermonum. & bl̄cendi p̄e
ccenlib; . sed dum fiduciam
tribuunt. meegis eos ferunt
ad cetera sup plicia. quia
de nullo se sic ircescit̄ dō. quo
modo si peccator supbiat
& uerbetur & rigidus non fl̄e
at̄ in fl̄um nōc misericor
diam postulat̄ pro delicto
propt̄ hęc enim uenit ira
dī in filios diffidentis. siue
in sua sibi licetis. ATTE DEIA
enim magis cō successione quā
cō fiducia. sed uerso intelle
gi potest. in sua sibi licetis
ū. siue diffidentis filii sic
dicunt̄. quomodo filii p̄diti
onis. & fornicationis & filii
mortis. & filii gehenne. &
cetera his similia que in uis
scripturarum locis in ueni
se p̄ facile est. Nolite er
go effici cō participes
eorum. Peccati cep̄ siue cō
peccati cep̄ fit diffidentis
filiis qui in fornicatione

& in munditia & in auer-
 sione. propter que uenit in adu-
 p filios diffidentie sepperit.
 & pater ticeps quidem eos xē.
 ab eo quod pater ticipat. & cō-
 munionem habet & in colorū
 operum com pater ticeps ue-
 ro hic appellat. quicū alius
 ē pater ticeps & in con pater tici-
 pi intellogit & pater ticeps
 in pater ticipi uero non strectim
 tenetur. & com pater ticeps
 diligenter obserua uerbū
 com pater ticipis eorumque pater tici-
 cipis. Puto enim in scriptu-
 ris pater ticipē in bonā pater
 tem com pater ticipem in ma-
 lā semper accipi. uerbi gra-
 tice. propter quod unxit
 te dicitur uis oleo & subta-
 onis pater pater ticipib; tuis
 & in celo loco. pater ticipes
 enim xpi fecerunt sum. sitam
 principium substentis. us-
 que ad finem firmum tenu-
 erim. porro non memini
 alibi me legisse & excepto pre-
 senti loco com pater ticipem
 & tē manifestum est
 hic non in bonā pater tice. sed in
 contraria positum.

GRATIS ENIM ALIQUANDO TE
 NEBRE NUNC AŪ LUX IN XPO;
 Si possibile ē uerti in lucē
 tenebras non ē scdm quos
 dcm hereticos natura que
 pater tice & pater tice neque
 est seductem. Interrogem
 ergo eos qui illec confingunt.
 utrum nam om̄ impu tē
 b; sint. necne de quib; qui-
 dam cum propter maliciam
 tenebre uocantur ced me-
 liora conuersi. nunc lux
 appellent in dno. Sicut aū
 iusti sunt lum̄ mundi. sic im-
 pii consequent tenebre uo-
 cabunt. Et iusti quidem cū
 sint lumen. uidebunt lum̄
 in lumine. In iusti cū cū sint
 tenebre. populus sunt se-
 dens in tenebris. & nihil ui-
 dens. quorum differētiā
 inter se atq; distētiā.
 & fructib; intellogimus
 Omnis enim qui operatur
 malum odit lucem. & non
 ueniens ad lucem tenebro-
 sus ē. & filius noctis atq;
 tenebrarum. qui uero o-
 peratur ueritatem. & in lu-
 cē uenit. lux est & filius

Lucis & diei. Lucen. Les aut sine
tenebrosi de cordis uellumi
ne ut tenebris cognoscunt
Sup hacc & que sent ne forte
ob distinctionem eos qui
lux sunt. sed non lux in dno de
iustis dicent. Nunc aut lux in
dno. Descendit quoque ephesius
qui ad sciblie summa con
scenderunt scribit quod sint
lux in dno. neque uero tene
bre ipsae uestunt in lucem
aut lux in tenebras comuta
tur. sed hi qui ab eo qd sunt
Nom quoque ut uirtutis me
rese ut uirtu si conuesti fue
rint de alio in aliud. OMNIBUS
MORIBUS his reb; ac quib; possi
dent ut tenebrarum uellu
cis uocabulum sortientur.
UT FILII LUCIS AMBULATE:
Si dicitur lux est & tenebre non
meo filii dei filii lucis sunt.
ne non si xpi lux uera est
filii quoque eius ad quos loqui
tur dicens. filioli mei ad
huc modicum uobis cum sum
filii uere lucis sunt. & quo
colligit. eosdem filios esse
di peccatis qui sunt filii xpi ubi.
FRUCTUS ENIM LUCIS EST.

IN OMNI BONITATE ET IUSTI
TIA ET UERITATE; Aduersus
marcion qui iustum dnm abo
no sepeceat. & putat crea
torem esse iustum. Alium
uero nescio quem cuius xpi
iste qui uenit filius sit. Bo
num tantum modo esse dnm
hoc testimonium profera
mus. Siquidem fructus lu
cis non solum est in bonitate
sed & in iustitia. & in uerita
te. ubi itaque bonitas est. ibi
& iustitia. ubi iustitia. ibi
consequenter & ueritas. A
pud bonum ergo xpi peccate
ut ipsi quoque faciant. est bo
nitas & ueritas. ubi aut bo
nitas & ueritas. apud ipsum
& non apud alium. Ut nunc
apostolus docet iustitia est.
Intellegitur quoque in corcion
ipsum xpm bonitatem ue
ritatem & iustitiam nun
cupari. bonitatem in eo qd
non scdm opera. sed scdm mi
sericordiam de & gratiam
credentib; in se. iustitiam
in eo dum unicuique. tribu
it qd meretur. Porro uer
itatem dum ipse solus causat

cecaturarum omnium seruumq.
 cognoscit. PROBANTES QUID
 SIT BENE PLACITUM DO; Om
 nia facienda cum consilio
 ut acuti atq; solliciti eactan
 tum que scim do placefa
 ciamus. in mosem pruden
 as simi tunc pehit q; qui sculp
 tum nomisma. non solu oca
 lo. sed & pondere. & tinnitu
 probat. Quia uero in hodo
 co conlectur eloqui uidet
 esse tur bccus. & tota sca
 te se sen la. Sic ordini
 sermo sed den duse. Nolite
 ergo fieri com peccatipes
 eorum probantes quid sit
 bene placitum do. & si enim
 eratis celi quando tenebre.
 nunc au lux estis in dno. qua
 si filii lucis ambulat fruc
 tus luminis ostendentes in
 omnibonitate & iustitia
 & ueritate. ET NOLITE
 COMMUNICARE OPERIB;
 INFRACTUOSIS TENEBRAR
 Et cetera dicit nom fructus
 in spu. operis uero posuit in
 carne dicens. Manifeste
 au sunt operacernis. que
 sunt fornicatio. & reliqua

fructus uero sps est. cecitas
 & gaudium pecc & cetera.
 porro in pte sen gnerum ape
 ra tenebrarum infructu
 osa appelleuit. quib; qui
 ea fecerit communicare
 soti ant. MAGIS AU ETAR
 CUI TE. Inter cetera manda
 ta & licet peccentes posse
 arguere. maximalibestie
 tis est. Sed hoc ille potest
 facere qui non metet audi
 re. ypocrita eice primu tra
 bem de oculo tuo. & tunc
 poteris eicere fistulam
 de oculo fratris tui. Quia
 obtem & proph & cetera. nulla
 ipsi peccatorum sorde pol
 luti. nec ceteri atam hcc
 benles consciencia pot
 rant ceteros arguere de
 linquentes. Ex quo anim ad
 uertendum & im arguere
 posse qui ipse non sed argu
 cet in sem & ipso. Que enim
 occulte fiunt ab eis tur
 pe est et dicere. Non mi
 hi uidetur sermonis stase
 conlectur. ut id quod nunc
 dicit. que enim occulte fi
 unt ab eis. Ex superioribus

pendeat. & si ne possit cecidit
quos potissimum referendū
sit. nisi forte aliter redda-
tur hyperbicum. & cecidit fili-
os diffidentie copulatur ut
sonare possit. quae enim occul-
te fiunt cecidit diffidentie
turpe ē dicere. quae sunt for-
nicatio & immunditia omnis
& aueritiam. OMNIA AUTEM ALU-
CE ARGUTA MANIFESTANT
OMNE ENIM QUOD MANIFES-
TATUR LUX EST. Omnia haud
dubium quin ea quae occulte
fiunt cecidit diffidentie. hae-
c enim a luce arguta mani-
festantur. lux cum arguit
ex quo prius erant tenebrae.
& post ex facta sunt lumē
in dno. ut ex eo quod com-
punctum. mutantur in melius. &
mutata manifestantur
in publico. & publica sunt
lumē quia omne quod mani-
festatur lux est. PROPTER
quod dicitur surge quid dor-
mis. ET EX SURGE AMORTU-
IS. ET IN LUMINABITUR XPS
SIVE ORIETUR TIBI XPS:
Quo opera tenebrarum a lu-
ce arguta manifestantur.

obtin.
me

in lucem. his quoque arguta fu-
erant & transmutata. dicitur
dormientibus; & mortuis. eo
quod opera fecerunt tenebra-
rum. surge quid dormis & ex-
surge a mortuis. querat ali-
quis quis nam sit iste quid dicitur
surge quid dormis & exsurge
a mortuis. aut cuius aposto-
lus testimonio sit abusus.
Et quidem qui simpliciter respon-
sione contentus ē. dicitur in se-
conditis & prophetis. &
his quoque uocantur. ΑΠΟΚΡΙΤΑ
haec lecta in medium pro-
lisse. Sicut in aliis quoque locis
illum fecisse manifestum ē
Non quo apocryphae com-
probentur. sed quo & cerati. & de-
pimentis. & mendicantibus
stotice quoque scribere sunt scilicet
quia eos uere aliquid dixit
se testatur ē. alius uero quae
si procepononweian. Sp̄s
scilicet apostolus figurauerit
ad exhortationem penitenti-
ae. haec dicta memorabit
Ego coepta secundum paupertatem tu-
lum meam. Omnes editiones
& uerum scripturarum
Ipsae quoque hebraeorum uolu-

hp ueris; sit abusus ad ea quae uoluerit in dno posse
comprobanda. Nō certum opimentis & mendicantibus.

mina diligenter euertitans
 nūquam hoc scriptum sepe
 ri. nisi forte hoc dicam. quomo
 do olim prophete in con
 g one populi loquebantur.
 hecbe dicit dñs. & quō dñs lo
 quutus ē. ite & cepostolum
 spū scō plenum sepe nō in uer
 ba que in se xpr̄ loquebatur
 orupisse eotq; dixisse. hecbe
 dicit dñs. nō enim & illud est
 dispendium. quomodo ueni
 ut. atq; eidem dicat. quasi
 uiuenti. surge quidormis. &
 quasi mortuo & surge amor
 tuis. Igitur quia & sp̄s est
 hominis quem semp in bonā
 p̄c̄stem scriptum m̄nini
 m̄. & anima uiuis & infirmi
 tates & mostes legim̄ p̄c̄
 ceptorum. id quod nunc dicit
 surge quidormis. seferat
 ad sp̄m. & quod sequit̄. & sur
 ge amortuis. anime co abte
 tur. Anima enim que p̄cca
 uerit ip̄sa moritur. Sp̄s
 aū mortem nūquam omni
 no legim̄. xpr̄ ergo lux uera
 ori & lux ei qui surrexerit
 de somno & & mostuis fue
 rit suscitatus. sciome audis

sequendam de hoc loco in &
 desia disputantem. quim
 theccentrale miraculum.
 numquam ante uisam for
 mam populo & exhibuit ut
 placceret. testimoniū hoc
 in quens. ceda ad eam dicit
 In loco cœluarie sepulto ubi
 crucifixus ē dñs qui caluan
 a idcirco appellatus ē. qd
 ibi antiqui homines esset & con
 ditum accepit. illo pendens
 crucifixus dñs super ei sepul
 crum. hecbe prophētia com
 plēccē dicens. Surge adam
 quidormis. & & surge & a
 mortuis. & non ut legim̄
 ep̄iphaycei co yxc. idest oñ
 & ur tibi xpr̄. sed ep̄iphaycei
 idest conlinget te xpr̄. quia
 uidelicet tactu sanguinis
 ipsius & corporis depen den
 tis uiuificetur eotq; consur
 gat. & tunc ty pum quoq;
 illum ueritate compleri
 quendo helyseus mostuis
 mostuum suscitauit. hecbe
 utrum uera sint. nō enim &
 toris arbitrio deselinquo.
 cestetunc in populo dilata
 placcuerunt. & quo dā plausō.

ac tri pudio sunt & cepta u
num quod loquor. cum loci is
fus inter p^{re}lectione atq;
cant^u & tu. sensus iste non e
uenit. Videte ergo quomo
do caute ambuletis. non
ut insipientes sed ut sapi
entes. **R** & theophylus dicit
ut caute ambuletis. qui ha
bebant & exercitatos sensus
addiscernendum bonum &
malum. & probantes omni
a id quod stituerant bonu
esse & inebant. qui aut u
id & quomodo ambuletis. &
quam caute. figet gradu.
ne forte offendat ad lapi
dem pedem suu. Et dicit. lu
cerna pedibus meis. uerbum
tuum dⁿⁱ. utiq; sapiens e
nom enim puto ΙΑΙΩΤΗΝ
quem piam & si uellitambu
licse caute. posse hoc im
plere preceptum. quia sapi
entibus & non insipientibus im
peratum e. & quo intellegi
mus. & precepta moralia
que pleriq; manifesta ar
bitrant. & eo quod in octa
uo dⁿⁱ & primo psalmo dicitur.
Mendacium lucidum in lumi

nans oculos. Indigere pru
denti. & circum spectata &
positione. qui alucidum il
lud preceptum eoru in lumi
nat oculos. qui insipientia
de felicitate sapientia esse stu
dium manciperint. Redim
tes tempus quo dies mali
sunt. Qui sapiens e & idcir
co caute ambulat. sed imit
tempus. Tempus au sedimit
qui ad dies mali sunt. quando
in bono opere tempus consu
mim. Emim illud & prop
um fecimus. quod malicia
hominum uenditum fuerat
Nemo au uitae huius querens
necessaria. & de diuitiis &
solicitudinibus quas euange
lium spinas nuncupat cogi
tatis. ^{+ redime res redimite aut tempus} potest sibi tempus qd
in diebus malis e. quodam mo
do immutari illud. & dies
malos in bonos uestiri. & fa
cim illos non presentis scilicet
sed futuri. potest & celis
locus iste differri. Quos ephe
si quibus de somno scilicet istius
& sur genibus solius iusticie or
tus e xpi. caute ambulate
atq; prudent & cepta in

sapientia. tēde secipientia
 p quam possit non cū uari
 & cetera temporum cōmuta
 ri. sed diuersitate tem
 porum uobis unum tempus
 efficere. & quia sunt plurimi
 psequutiones. In principio
 quippe fidei. prope modum
 cotidie uidebantur & ceteris
 Unū tēde cursum & hoc sci
 tate seruandum. ut nō in mo
 tem stulti quasi luna mute
 mini. sed quod semel coepis
 tis firmamente teneatis.
 Ne uidelicet psequutionem
 iudicem uideritis & uos cū
 iudicis uoluntate mutemi
 ni. Rursum sic dicitur dogma
 tis ur̄i leu dect' ad uenerit
 uos fecite amini xpi cenos. sed
 quod estis omnitem pore se
 seruate. aliquod de scriptu
 ris ponam' exemplum. ut
 quod dicim' manifestius fiat.
 Ioseph unum habebat pro
 positum placere dō hoc nul
 le uari & cetera temporis
 immutatum ē. nōc fructu
 inuidia nōc conditione ser
 uittutis. nōc ceteris in lōce
 bris. nōc dominis se promiss

sionis. nōc squalore carceris.
 nōc postea tumore egyptie
 potestatis. sed semper un' fuit
 & uari & cetera ut dixim' tē
 porum sibi sedimens. malos
 dies uertit in bonos. hoc idem
 & de iob sentiendum. quod
 uaria temptata uidece
 tus. nōc diuitis. nōc damnis.
 nōc orbitece. nōc uulnere
 nōc se pro bocatione amicorū
 nōc solitudine nōc postea
 bonorum omnium restitū
 gione mutatus ē. Redimerat
 enim sibi tempus & dies ma
 lōs fecerit bonas. PROPRI
 quod nolite effici impru
 dentes. sed intellegite q̄
 situoluntas dī. qui tēpus
 malum est. et sicut supra
 dixim' sedimendum. appo
 tenda ante secipientia ē. & p
 illam intellegere ualeamus
 quesit uoluntas dī. Non enī
 possum' caute ambulare. nisi
 prius intellegat uolun
 te dī. In omni ergo opere
 primum considerandum
 quid uelit dī. & habito iudi
 cio. id postea faciendū qd il
 li placere fuit com plectū.

NOLITE INEBRIARI UINO IN
quo est LUXORIA. SED IMPLERE
MINI SPŪ; Quo modo non pos-
sum' duob; dominis seruire dō
& mā mone. si non possum'
spū impleri pccat' & uino
qui enim spū impletur. hcc
b& prudentiam mansuetu-
dinem. uerecundiam. casti-
tatem. qui uino hcc b& insi-
pientiam furorem proci-
tatem libidinem. hoc qui p-
pe estimo uno uerbo signifi-
casse luxoriam. quod si qui-
dam intellegent. nūquā
me temetipccat' & hcc b& ar-
guissent. quod in uirgini-
tate seruanda dixi uinum
adulescentib; declinan-
dum. & non mittendum sup-
flam mam oleum ncc natu-
ralem cccnis ardo sem fo-
mē uoluptat' augendū.
potest aū uinum in quo est
luxoria & illud cccipi. de quo
in cccnlico moysi dicit'. furor
draconum uinū eorū & fu-
ror aspidum insanabilis. qd
om' qui scti istius cogitatio-
nes sunt ebru bibunt & insa-
niunt & uolunt. & pccat' ter

corruunt. & iuxta lepytarū
centaurorum q; fecbolum
in mutuum ferunt' & itū
huic uino illud uinum contra-
rium ē. quod dnr̄ senobiscum
in regno suo bibiturum es
se promittit. frequent'
annoctauim' nomen sp̄s ab-
q; additamenta in bona par-
te positū quod quidem & iā
nunc obseruandum uidet'.
LOQUENTES UOBIS METIPSIS
IN PSALMIS ET YMNIS ET CAN-
TICIS SPIRITALIB; CANTAN-
TES ET PSALLENTE IN CORDI-
B; UR̄IS DŌ; Qui se abstinue-
rit ab ebru & cete uini in quo
ē luxoria. & pro hoc spū fue-
rit impletur. iste omnia po-
test accipere spiritaliter
psalmos h̄ymnos & cccn-
cā in psalterio plenissima
discim'. hic cū breuit' h̄ym-
nos esse dicendum. qui fusti-
tudinem & ccciesitatem
predicandi. & eiusdem sēp
ut benefici ce ut fecerit miran-
t'. quod om' psalmi congruunt
quib; alleluia ut p̄positū
ut subiectum ē. psalmi aū p-
prie ced & h̄icū locum p̄gnant.

ut purgatum corporis quid
 faciendum. & quid uitendum
 sit nouerim qui uero de supe-
 rioribus disputat. & conuen-
 tum mundi omniumque crea-
 turarum ordinem atque con-
 cordiam subtilis disputa-
 tor edisserit. Iste spirita-
 le ecclesiasticum cenit. uel cer-
 te ut propter simplicioris
 manifestius quid uolumus
 loquamur. psalmus ad corpus
 ecclesiasticum refertur ad men-
 tem. & ecclesie igitur & psal-
 lese & laudare dominum magis
 animo quam uoce debent. hoc
 est quippe quod dicitur. Cencen-
 tes & psallentes in cordibus
 uis domino. Audiant hec & ad-
 uiscentuli. audiant hi quibus
 psallendi in ecclesia officium
 est domino non uoce sed corde cen-
 tendum. nec intra gredos
 modum guttur. & fauces dul-
 ci medicamine colluendos
 ut in ecclesia theatrales
 moduli cecidant & ecclesia
 sed in timore in opere. in sci-
 pturis scripturarum quamuis
 sit aliquis ut solent illi appel-
 lare $\tau\epsilon\lambda\epsilon\phi\omega\nu\omicron\varsigma$ sic bona.

opera habuerit dulcis apud
 dominum cenitor est. sic cenit & ser-
 uis christi ut non uox cenentis
 sed uerba placeant quae ple-
 gunt. ut spiritus malus quierat
 in saule. abiciat & his qui ab
 eo similitur possident. & intro-
 ducant in eos quidem de domo
 cenam facere populorum.
 GRATIAS AGENTES SEMPER PRO
 OMNIBUS IN NOMINE DOMINI NOSTRI
 IESU CHRISTI DOMINI ET PATRI. Huic
 quid simile & in epistula ad
 thessalonicenses prima
 scriptum est. semper gaude & le-
 sine intermissione orate
 in omnibus gratias agite.
 Quod preceptum ille solus cus-
 todire potest. qui prouiden-
 tia dei nouit. & item quinq-
 pcces referunt qui uendunt depon-
 dio gubernari. quos unum non
 cecidit in laqueum. sine patris
 uoluntate. Quod cum ait. gra-
 tias agentes & semper & pro
 omnibus dupliciter intuen-
 dum. ut & in omni tempore.
 & pro omnibus quos nos acce-
 dunt deo gratias referant.
 ut non tantum pro his que
 bona putant. sed & in quos.

coercent. & contra nrām
ueniant uoluntatem indi
pse conium mens lēc pro
rumpat & dicamus. Nu
dus & cius de utero matris
meę. nudus & pedeam sic
placuit dño ite fecit me
sit nomen dñi benedictū.
Hęc actio gratiarum ce
pud prudentes uiros. & ge
neralit̄ & sp̄ciēdit obser
uat. Generalit̄ ut gra
as agamus dō quod nobis
solent dies currit. mox
mutat̄ in sequiem. splen
dore lunę tenebre tē po
sent. & ortu occasu que
stellarum tempora mu
tiant̄ & pedunt. quod no
bis seruiunt pluuię terra
percurrit elementa fa
mulantur. quod tunc le
animalium uerri & cetera
uelut aduehendū. ut
perandum ut aduersandū
ut ad regimen. ut ad exē
plum quod nāq̄ sum̄ quod
subsistim̄. quod in mundo
quasi in quadam domo po
tentissimi patris famili
& procuracionē gerunt.

& totum quicquid in mundo
est. nrī cecusa intellegim̄
pro cecutum. Sp̄cialit̄
uero quendo indi benefici
is que nobis accedunt gra
tulamur. Sed hoc & gen
lis fecit. & iudeis & publi
conis & & hni cōs. xp̄i ceno
rum propria uirtus. Est
& iam in his que ad uersapu
tiant̄. referre gratias
ceteri. Si domus corru
erit si amantissima uxor
& filii. ut cepti uitate ut
ueneno ut naufragio int̄
cepti sint. Si diuitias pro
discriptione p̄didim̄. si scien
tiam innumerabiles
morbi. & sem̄ p̄ exspectan
dam miseris p̄ dicitur debi
litatis fregerit. qui sibi scio
peruident̄. solent dō refer
re gratias. quod de peri
culis. ut de miseris libera
q̄ sunt. Sed iuxta aposto
lum hęc uirtus ē maxi
ma. ut in ipsis periculis. at
q̄ miseris dō gratias re
ferant̄. Et sem̄ p̄ dicam̄
benedictus dñi. minorānes
cio sustinere quā me seor

habeat ad me peccata par
 uae sunt. Nihil mihi dignu
 reddidit. hic enim xpi cenit
 hic crucem suam tollens.
 Sequitur sed uice totum que
 nec orbites. nec decima de
 bilitant. que ut fleccus in
 lyrico carmine ait. Si
 freccus inleebat orbis in
 pccgidum ferient ruinae;
 qui au sicut dixim gratia
 agit do & pcctri. in media
 tore di & hominum refe
 rret eccs xpo ihu. qui nisi
 pillum cccedere n ualem
 ad pccnem. SUBIECTI IN
 uicem INTIMORE xpi; Au
 dicent ^{audiant prospere} haebe episcopi. ^{audi} di
 cent omnis ordo doctorum.
 Sub i& qf suis se esse sub i&
 tos. Et imiteme dicentem
 ce postolum. cum eni esse
 liber & omnib; ^{omnib;} me ipsum
 seruu f&ci. ut omnes lucy
 facesem. Et in alioloco. p
 caritatem seruitute
 inuicem. unde & ipse eccde
 caritate omnib; genli
 um seruiuit & desus. Sed
 uccator quoq; formam ser
 ui accepit. ut serui &

discipulis suis. & pedes eos
 lauit. hoc inter e inter
 gentium principes. xpi a
 nosq; quod illi dominant
 subditis nos serui. & in eo
 maiores sumy. si minimu
 omniu ferim. Sed & hoc
 quod ait. in timo xpi. Sic
 accipiendum. ut ipsa sub
 i&ctio. non propt hominu
 gloriam. sed propt qmo
 sem xpi fiet. dum illu ti
 memy offendere: alius
 uero sic inter p&ccbit.
 sub i&cti inuicem in timo se
 xpi. Ut hanc sententiam
 generalem in con sequenti
 b; diuidi diccet. cotq; pcc
 tri. mulieres uiris suis
 subditesint. & filii oboe
 dite parentib; . & serui o
 boedite dominis carnali
 b; . cum qmose. ^{et bene} ut non solu
 uxori uiro. & filii parenti
 b; & serui dominis. sed & ia
 uiri mulierib; iuxta offi
 cium quod preceptum e.
 & pccter filius. ne illos ad
 iracundiam pro uocent. Et
 domini seruis ut semit
 tiant minas. & prebeant

his quib; ab eis necessaria.
in uicem sicut subiecti. Et hoc
ex christi timore faciunt. ut
quo modo seruis suis fuit
ille subiectus. sic & hii qui
maiores uidentur. subiciantur
minoribus suis. reddendo of-
ficia que iubentur possumus
hic quomodo & pro ΕΥΛΑ-
ΒΙΑΝ. id est reuerentia ac-
cipere. que magis uicina
est ecclesiasticis. Nequaquam
enim conuenit ephesius. ut quomodo
mose quid faciunt & non di-
lectione christi. MULIERES
UIRIS SUI SUBDITESINT
SICUT DOMINO. QUO UIR CAPUT
EST MULIERIS. SICUT ET
CHRISTUS CAPUT ECCLESIAE;
Hoc quod in lectinis & episto-
laribus additum est. subdite
sint. in graecis codicibus non
habetur. Siquidem ad su-
periora refertur & subau-
ditur. subiecti in uicem in quomodo
mose christi. ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ
Resonant subiecte. & mu-
lieres uiris suis sicut domino
Sed hoc magis in graeco in-
tellegitur quam in lectino
quomodo itaque christo subiecte

ecclesia. sic subiecta est
uxor uiro suo. quem enim ha-
bet principatum & subiectionem
christi & ecclesiae huius
eidem ordini maritus &
uxor cedunt. Sed uidendum
est. ut quo modo in christo &
in ecclesia sanctae coniunctio
est. ita & in uiro & in muliere
sanctae sit copula. Sicut autem non
omnis congregatio here-
ticorum christi ecclesia dici po-
test. nec accipit eorum
sic non omne matrimoni-
um quod non uiro suo secundum
christi precepta coniungitur.
rite coniugium appellari
potest. Sed magis uoluntate
rium. Aliis cum subiectur
uxor uiro ut domino. quia ad ip-
sum conuersio eius est. & ip-
se illius dominabitur. Nec
& scerra dominum uocat hebra-
ham que spontanea serui-
tus. quae tanto magis fuerit
uoluntate subiecta. tanto
esse incipit coequalis.
quin immo obsequiis suis
in seruitutem pedigeat
dominantem. quida hunc
locum sed ΑΝΑΤΩΓΗΝ. ita in

ter prelaent ut dicant uxo
 ſon in corpore uirum accipi
 in animo. & ſicut xp̄o ſubie
 ctice & deſia. ita cor poſe
 ſubici debet ſenſui. & inu
 num ſp̄m ſedigi. ſi dño fue
 rint copulata. qui enī ced
 her & dño unus ſp̄s ē. Ipſe
 SALUATOR CORPORIS; Quō
 pro pin quior atq; inferior
 ē & ſubſtancia xp̄i natura
 & deſie. propter ea eum
 xp̄i corpus eſt imo nomina
 tum. cuius corporis ſalua
 tor ē xp̄s ih̄s. id eſt uerbum
 ſapientia. & or̄q; uirtu
 tes in quib; intellegit̄ filius
 dī. que ſe curioſius. ſic ubi
 indiuiſi uoluminib; potu
 eris inueniſe. uocabulū car
 nis pro & de. poſitum ſiqui
 dem nunc nequaquam ce
 ro ſed corpus xp̄i. cep pella
 tur & deſia. porro manifeſ
 tum quod quid quid cetero ē
 con ſequent̄ & corpus ſit
 Non cū quid quid corpus hoc
 con ſequent̄ & cetero.
 Sed ut ecclesia ſubiecta ē
 xp̄o. ita et mulieres uiris
 ſuis in omnibus: Ecclesia

xp̄i glorioſa eſt. non habens
 maculam neq; rugiem. aut
 quid iſtius modi. qui er go
 p̄ & cetero ē. & cetero a ſor
 de maculatus. de & deſia
 xp̄i. non poteſt cep pelli. nō
 xp̄o ſubiectus dici. Poſ
 ſibile cū eſt. ut quomodo
 & deſia que prius rugiem
 habuerat & maculam mu
 berticatem & munditiam
 poſt ecc reſtituta ē. ita
 & p̄ & cetero currat ad
 medicum. quia non habet
 opus ſani medicum. ſed ma
 le habentes. & curentur
 uulnera ipſius. & fiet de
 & deſia que corpus ē xp̄i.
 ſecuti quoq; elegent̄ &
 cetero cetero loquent̄
 cetero: ut & deſia ſubiecta
 xp̄o. ita & lux ofe ſuis ſuis
 ſibi ita uxor ſubicienda
 uiro eſt. ſicut xp̄o & deſia.
 Inter uirum & lux ofe erit
 ſc̄a coniunctio. & num qua
 corporis ſeruiens paſſioni
 b; quod ſi nobis cetero illud
 qd cetero ſcribit̄
 oppoſuerit. uirum uxori
 debitū reddere. & lux ofe
 uir.

anim aduer. ad. magnam in
corinthios & ephesios et
se discutiendam. Illis quasi
per uoluntatem. ceteraque locutionibus
scribitur. In quibus erunt
dissensiones. & scismata.
& cetera debeat fornicatio.
Quod si nec in tunc gentes qui
dem. & propter ea eis con
ceditur. & post orationem ad
ipsum redeunt. n. & ep. t. b.
tur cesatana; licet & ibi
in consequentibus; non iux
ta uoluntatem. sed iuxta
cynkata bacin se eis dicat
ignoscere. Ephesii uero ce
pud quos fecit triennium
& omnia eis xpi cooperunt sa
cramenta. aliter erudiun
t. & hinc & un' quisque corbiti
liberam potestatem. ut
corinthios sequi. ut ephesi
os. & seduceri. aut seruitu
te corinthii aut ephesii li
berate. Uice inquit sed
uctor pregnantibus; & locu
tionibus; in die illa. id est iu
dicii. que usque proprie ope
ra nuptiarum sunt. unde
omni loco penitendum.
ut magis ephesios. quem

corinthios emulemur.
Nec deprehendamus qua
si in diluuiis. ementes & uen
dentes. nubentes & in ceteri
monio copulati. sed ac cime
tis lumbis lucernas tene
cemus in manibus; Viri dil
gite uxores uras sic et
xps dilexit ecclesiam.
et semetipsum tradi
dit pro ea ut eam scifi
caret. mundans laua cro
aque in uerbo ut exhibe
ret ipse sibi gloriosam
ecclesiam non habentem
maculam aut rugam
aut aliquid eius modi. sed
ut sit sancta et inmaculata
Quamuis sui inuicem in
& coniux amore tenentur
qualis illa uxor memorat
hec drybeclis que cepto ui
ro in peccatis se ibit in
dium. & cetera que uiris
mofuis supuere nolue
runt. numquam tunc dil
tionem illam uir scipionis
dilectioni xpi & ecclesie
comparabit. Scilicet igitur
hic in tunc gendur e amor
quo & iscaac dilexit uxorem

succem feb & cam. que inter.
 p & lect pccientia. & de
 ra mesopotamie que scti
 huius & omni pccste fluegb;
 cingit. in terram eam sep
 missionis induxit. ut conso
 lcer & ur pro mo ste mactys
 sup. interitum quippe sina
 go ge coniunctione & clesie
 temperavit. istec dicentes
 occasionem her & licis dam.
 quom s omnino nuptices te
 pudicendec putient. Et
 hoc ut maxime utunt res
 gmonio. quib; b; seuit re
 spondendum pccsiones hic
 & in munditiam & luxori
 cem cob cepostolo in ter ma
 ritum & uxorem ucleri. n
 scam coniunctionem. alio
 quin si coniugium omnino
 prohibebet. quid n & esse
 fuit dice se uxores uccs. cu
 potuerit dicere. Uiri dili
 ge uxores ut mulieres. ut
 b; im proprie ma trimoni
 um soncet. & rursum in se
 quentib;. & uiri debent dili
 gere uxores succ^{fer}. succ cor
 pora. & ced huc mani festi
 ut qui uxorem succem diligit

seipsum diligit. Nemo b; n
 um quam suam cernem o
 dit. sed nutrit & fouit eam.
 quice scdm edictum legis
 cenliq; & in staccurationem
 eucengelii meritus & lux
 or una cetero efficiuntur
 liberorum ergo ut dixim
 in mce trimonio operce
 concet sec sunt. Voluptee
 ter cu que dem & ricum ca
 piunt complcib; inuxo se
 decm necce. Hoc legens om
 nis uir & luxor conubio sibi
 post conceptum mce gis o
 rrectioni quam conubio ser
 uendum. Et quod in cenima
 lib; & bestur ipso necce
 iure prescriptum e. ut
 pregnantes ced pccatum
 usq; non coecent. hoc in homi
 nib; scicent cerbitrio dere
 licatum. ut merces esset &
 & cob stinencia uoluptatu
 quia uero scdm tropologi
 ce uiros animas & uxores
 corpora dixeram. Sic dili
 gret cenima corpus. quo
 modo xps & clesiam. ut se
 m & ipsecm trectet pro
 seducte ipsius. & ecc sci ficel

uorbo doctrine. ut exhibe
ret sibi oram. non hęc benlem
maculam aut rugam celi
quam uelustateccit. maxime
cum sciet illeem in resurre
gione seducendam. & uisurā
esse seductorem. Tedi uir
cepit hęc & xpm. Et cum
propter seductem cecidit
se humiliens factus fuit
cum uxore sua una cecro. se
trahit oram ad spm & dno
copulatus cecro esse desir
tit. pulchre quoq; maculā
& rugam. quia dē con iugio
loquebct. de & exemplo mu
lierum ad dē cōsem trix
& ceteris. Sicut enim solent
in mulierum corporib; ut
sordese ne ui ut ruga con
trahi. uellenti go uerrieri.
& hoc ē omne studiū femi
necum. ut quod face dore
uidetur cōstergent. & ex
hibent mēritis corpore
uenustatem. Hęc & ceteris
omni pēccatorum sorde
pur gendesunt. ut ruga
ucleris hominis in uenla te
tē dēct. & pēno uclur in
nouū hominem de die indie.

ITA ET UIRI DEBENT DILIGE
RE UXORES SUAS SIC SUA COR
PORA. Et in genesi & pso
nic loquentis cecē scriptū
ē. hoc nunc os & hōssibi me
is & cecro dēccor nemea. &
id ipsum in euangeliō dno
post cecdicente firmat.
qui cecit ab initio mas
culum & feminā fecit eos
& dixit. propt̄ hoc relin
quā homo pēctem & ma
trem. & ad hęcabit uxori
& erunt duo in cecne una.
Cum igit̄ uir & uxor una cec
rosit. ite uxorib; ut nris
corporibus prouidendum.
Nemo cū corpus suum tur
pit̄ cemat. aut sem & ipsū
propt̄ cōrtum diligit. Sed
quasi uelsculum animę suę
fou & corpus & nutrit. ne
fructo uesse id quod conti
nebet̄ effluat & erūpāt.
Hęc non & iuxta litteram
quęcum diu mulier pēctui
seruit & liberis. hęc hęc
b & cecurum differentia
quam corpus cec animam
Sin cū xpo mēgit uoluerit
seruire quē scō. mulier

esse cessabit & dicetur uir
quia omnis in pfectum ui
rum cupim occurrere. qd
sicceditropologiam & hecbe
referim. amcebim nrm
corpus & corporis sensusui
loris quidem conditionis
ab cenimo. sed p quos cedm
tem bonarum astium & uir
tutum truen seculi discipli
ne. Qui uxore suam dili
git seipsum diligit. ne
mo enim unquam car
nem suam odio habuit
sed nutrit et fouit eam
sicut xps ecclesiam;
Quenlum ced simplicem in
tolle gentiam p tina & scie
inter uirum & uxorem cec
ntate p secepte nunciu
bemur. ut nutriam & fo
ueam conuges. ut scilicet
eis uictum cotq; uestitum.
& ecce que sunt necesseria
prebeam. Sed opponi no
bis potest quod non sit ue
rre sententia dicentis cepos
toli. Nemo enim unquam
cepsem succ odit cu mor
bo regio lca boruente & pty
si & accen cese & distillanti

onib; mostem uite prese
rent. & succodentl corpo
re. megris iticq; ced tropi
ccem intellegentiam ser
mo referat. & dicem quod
illem cepsem que uisurasit
seclucti credi. anima dili
geat & nutriat & foueat
eam disciplinis erudiat.
& celesti scgincens pene.
& xpi scen guine irrigens.
ut refectiu & nitida pos
sit libero cursu uirum sequi.
& nullce debilitate & pon
dese pregrauari. Pul
chre & icem insimilitudi
nem xpi nutrientis & fo
uentis ecclesiam. & dicentis
ced hierusalem. quotiens
uolui congregare filios tu
os sic gcellina congregat
pullos suos sub celos. & no
luiti. anime quoq; fouet
corpora sua. ut corrupq
uum hoc inducat in corrup
tionem. & alacrum leuita
te suspensu in cepsem fcci
liur eleuatur. foueam igit
& uiri uxores & cenime na
corpora. ut & uxores in ui
ros & corpora p edigent in
hml.

& neque quam sit sexuum.
ultra diuersitas. sed quomo-
do ceptud angelos non e uir
& mulier. ite & nos qui simi-
les angelis futuri sumus.
Item nunc incipiam esse. qd
nobis in celestib; se promi-
sum e. Quo membra suam
corporis eius; Quia me-
bra sum corporis xpi. & xps
nutrit & fouet & edesiam.
ideo & nos nutrimus & fouemus
eccliam nram. quem nemo
umquam odio habuit. me-
bra au sum corporis xpi.
nec scdm necessitatem diuini
tatis & eterne. sed iuxta
id quod hominem e dignatus
assumere. quam qua & ho-
mo ipse quicquid sumptus est
habeat necessitatem nroru
corporum. sed non habeat
originem. Nos enim ex hu-
mano semine coagulamus
Ille de spu sco natus e. po-
test au & adit dici. quo cor-
pus xpi & desice e. & edesi-
ce de unitis credentib; con-
gregat paulus & ephesii
membra sunt corporis.
id est & desice xpi.

PROPTER HOC RELINQUET
HOMO PATRE ET MATRE ET
ERUNT DUO IN CARNE UNA;
Quod frequenter ad notaui
in apostolorum & euangelis-
tis. Non isdem uerbis usus
esse in testamti ueteris
& exemplis. quib; in propriis
uoluminib; continenter hoc
& hic probem si quidem tes-
timonium istud. ite in ge-
nesi scriptum e. propt hoc
relinquet homo partem su-
am & in partem suam. & ad-
heret uxori sue & erunt
duo in carne una. Nunc au
apostolus pro eo quod ibi ha-
betur. ENEKEN TOY TOY. id e
propt hoc posuit. ANTI TOY
quod licet in aliis uerbis di-
ci non potest. deinde pro
parte suo & in parte sua
pronome abstulit. &
partem tuam posuit
& in parte. & quod in medi-
o dicit. & heret uxori sue.
hic penitus pretermisit.
& tantu quod sequebat.
hoc dictum superiorib; co-
pulce ut. & posuit. & erunt
duo in carne una. hoc au

totum nunc ideo obser-
 uabimur. ut & iam in ceteris
 locis. sic ubi testimonia qua-
 si de prophetis. & de ueteri
 testamento ab aposto-
 lis usurpata sunt. & in nris
 codicibus non habentur. ne-
 que quam stetit ad apo-
 cryphorum ineptias & de-
 lerumbla curramus. Sed
 sciamus scripturae quidem ecer-
 se in ueteri testamento. sed
 non ita ab apostolis sed ita
 & sensum in egerit usurpata.
 nec facile nisi est studio sis
 posse ubi scripturae sint in ue-
 niri: Igitur ad exortationem
 mutui effectus inter uirum
 & uxorem ad eam & uerum sup-
 sit & exemplum. ut quomodo
 costat tollit de eadem & edi-
 ficat in coniugem. Et ipse
 rursum coniux in unam uir-
 tutem redigitur. quia qui ux-
 orem diligit. seipsum diligit.
 Sic & nos nostras amemus uxo-
 res. Id ipsum cum per allegori-
 am in christo inter praeterit
 & in ecclesia. ut eadem christum
 & uerum prefiguraret eccle-
 siam. Facit ut eum in nouis

simus eadem in spiritu uiuifican-
 tem. Et quo modo de eadem
 & uerum est omne hominum
 necesse genus sic de christo & de
 ecclesia omnis credentium
 multitudo generatice est.
 quae unum ecclesiae corpus
 efficitur. rursum in eccle-
 re christi ponatur. & costat lo-
 cum replere. & unum uiri
 corpus efficiat. Ipso domino in
 euangelio postulante. Pec-
 tor de ut quomodo ego &
 tu unum sumus. sic & ipsi in
 nobis unum sint. In interro-
 gemus in eorum quae con-
 sequenti a locum istum qui
 de ueteri usurpatus est
 instrumento. in christum & in ec-
 clesiam inter praeterit que-
 cet. cum iuxta illam scrip-
 turam uerum omnino non p-
 gnat de christum. SACRAMEN-
 tum hoc magnum est. e-
 go autem dico in christo et in ec-
 clesia. Non ut plerique es-
 timant omnis historia quae
 de eadem & de eua in genesi
 scripta est de christum & de ec-
 clesiam facile referri po-
 test. sed tamen modo.

quod in presenti loco ponit.
id est propter hoc relinquet
homo patrem suum & ma-
trem suam. & adheret ux-
ori suae. & erunt duo in carne
una. Primus enim homo &
primus uates cecidit. hoc de
xpo & de ecclesia propheta
ait. quod relinquet dominus
noster atque seductor patrem
suum dominum. & matrem suam
caelestem hierusalem. & ue-
nerit ad terram propter
suum corpus & ecclesiam &
de suo eam lactare febri-
catus sit. & propter illam
uerbum cecero factum sit.
& quia non omnino equidia
secreta sunt. sed est
et aliud secretum maius
& aliud minus. propterea
nunc dicit. secretum tu hoc
magnum est. simulque humi-
litas eius in iudicium est infe-
rentis. ego cum dico. in xpm
& in ecclesiam. Gregorius
necnon Zenon. uir ualde elo-
quens. & in scripturis ap-
te eruditus. cum de hoc
m & cum tunc tunc & loco.
solebat dicere uide quid

istius secreti. secretum
sit. ut ce postulus in xpm il-
lud & in ecclesiam interpre-
tans non se ita adserat ut
testimonium postulabat dig-
nitatis expressisse. Sed quo-
dam modo dixerit. scio qui
a locis istis ineffabilibus
plenus sit secretis. & di-
uinum cor querat in pre-
tis. Ego cum pro pusillitate
sensus mei. in xpo in terim
illud & in ecclesia intelle-
gendum puto. Non quo ali-
quid xpo & ecclesia maius
sit sed quod totum quod de-
cedam & de eua dicitur. in
xpo & in ecclesia interpre-
tari posse difficile sit.

VERUMTAMEN ET UOS SIN-
GULI UNUS QUISQUE SUAM UX-
OREM SICUT SE DILIGAT.
Testimonia & aliquid eandem
intermaritum & uxorem
iuberet ce postolo uerita-
tem que in proximum pro-
ceptum est. Si enim scriptum
est. Diliges proximum tuum
sicut te ipsum. & nunc dicitur.
unusquisque suam uxorem
sicut se diligit. Ergo eadem

in proximum & in uxorem.
 cecritatis. erit. Quod si prox
 imi iuxtae inter prelectio
 nem seductoris. omnis ho
 mo e homini. Nulla ergo e
 ut in uxorem. & quorū li
 b & hominum dilectionem
 differentiā cecritatis. qd
 dicere ualde absurdum e.
 in proximo enim similitu
 done ponitur. ut sicut eum
 diligas sicut te. & cupies
 esse seductum. In uxore cu
 com peractionis uerbum
 sicut non similitudinem.
 sed comprobationem. & con
 firmationem. cum quod co
 pondere sonat. quomodo
 dicim de uero. quesi uir fce.
 Et de seductore scriptum e
 uidim gloriam ei. quesi glo
 riam unigeni. Non quo ip
 se seductor gloriam habu
 erit ad com perationem al
 terius unigeni. Ipse e enim
 unigenitus. & unigenitus.
 Si & aliter fuerit unigeni
 tus. non potest compellari.
 unde aliterius unigeniti n
 indigeat exemplo. sed si
 cut unigenitu. hoc e sanct.

ipsum decebet gloriam ha
 bere posse. Hoc idem & sep
 tuagesimi secundi psalmi.
 iuxtae specos tuum & ordi
 um sonat. ΩΧΑΙΑ ΘΟC ΘΟC
ΤΩΙC ΠΑΝΗΛΟΙC ΕΥΤΕΙCΤΥ
ΚΑΡΔΙΑ. quod centis trent
 lectum e. quam bon' dicit
 ratis corde. Alioquin iux
 ta specos ωc. idest sicut
 similitudinem magis uide
 tur. quam firmitate sig
 nificat dictorum. Sinon
 ut confirmationem audi
 eris. sed quesi ex em plu. Si
 mul & hoc ad tendendum
 quod diligere iubetur ux
 orem. mulier uero timet
 uirum. Congruit enim uiro
 dilectio. mulieri timor. Ser
 uo uero non solum m & us.
 sed & tremor iungit. Unde
 & in conse quentibus. cert. ser
 ui oboedite dominis celsa
 lib; cum timore & tremore.
 MULIER AU UT TIMEAT UIR
 Sicut m & us propter ti
 morem supplicii non sint
 eum qui m & us esse p fce
 tum. Quasi magis imp
 fectus erit mulier. n solu

dm̄ sed & uicm uirū m̄ & uicm
propt̄ quod sequi tendum
an uerū uicm uxor intelle
gen dicit. & uxorū timor
cum frequēt multo me
liores meritis inueniant
uxores. & eis imperant. &
domum regunt. & edocent
liberos. & familiae teneant
disciplinam. illis luxoria
q̄b; & p̄scortice currentib;
Hoc uiros suos utrum se ge
se debeant antimese. lēc
toris arbitrio deselinquo.
quod si uxorū allegoriam
ut supra dixim̄. uxor incor
pore accipit. uir in animo.
nihil incongruum ē timorē
eam ut concilietur uirum
secundo gradō. & in uiliori
substantia constitutam.
Animi quippe ut ait cris
pus imperio corporis ser
uitio magis utimur. qui
uero simplicem intelligen
tiam mulieris sequit̄ &
macti. dices significanti
ces in uerbo timoris esse
monstrabit. & dicit. unā
de qua iohannes ait. qui
timeat. poenam habet.

& qui timet non ē p̄fectus.
Iuxta quam & serui sp̄m ser
uitutis habent in timore.
quem & igitur ad dno dicente
cederit. & si proter sum ego
ubi est gloria mea. Et si dñs
sum ego. ubi ē timor m̄ dñs.
Altera uero que apud
philosophos nominantur
εὐλαβία. Et apud nos licet
non plene sonet. se uere
tice dici potest. Scit quoq;
& prophetae p̄fectorum
timorem. que qui timuit
p̄fectus ē. in tricentesimo
psalmo. non est in opice
timentib; eum. Potest igit̄
uxorū simplicit̄ intelligen
tice. hic imperari m̄ dñs
ut timeat. hoc ē se uere
cet̄ in uirum suam. Fili o
BOEDITE PARENTIBUS URIS
IN Dño. hoc enim est ius
tū. honora patrem tuum
et matrem tuam. quod
est mandatum primū
in promissione. ut bene
sit tibi et longeuus sis
super terram. Ambiguit̄
dictum. utrum in dno pe
sentib; suis filii debeant

oboedire. anepte pcren
 ab; suis filii oboediant in
 dno. quod utrumq; fecerit
 du. ut & his pcrentib; qui
 nos in dno genuerunt. qua
 lis fuit pculus & apostoli
 oboediam. & ecc fecerim
 quecumq; preceperint &
 pcrentib; nr̄is. De quib;
 scdm cōp̄nem ncc̄tis sumus
 oboem perem̄ in dno. im
 plentes ec̄ que non sunt dno
 contraria uoluntati. Si
 mul & hereticos cōcertabi
 mus nolentes uelut testa
 mentum esse dī boni. cu
 ius filius xp̄i sit. que ratio
 ne cōpostolus xp̄i. boni dī
 filii scriptura creatoris
 utat. ut oboediā am fi
 liorum dāi & veri lege p̄esu
 mat. quod testimonium
 de exodo sumptum. ita ibi
 cont̄erit. honora p̄ctre
 tuum & m̄c̄t̄em tuam.
 ut beneficit tibi. & sis longe
 uus sup̄ terram. quā dñs
 d̄r̄ tuus d̄c̄bit tibi. De quo
 nunc ultima uerb̄e sub
 traxit. q̄m̄ mandatu in
 d̄c̄ago quintum ē. Unde

quodendum quae nunc dix
 erit. quod ē mandatum p̄
 mum cum primum manda
 tum sit. Non erunt tibi di
 alieni p̄d̄er me. quam ob
 rem non nulli ita legunt
 quod ē mandatum primū
 in promissione. que si quat
 tuor alie mandata quae
 cenle h̄c̄c̄e dic̄tae sunt non
 h̄c̄b̄ent promissiones. & in
 h̄c̄c̄ sola pollicitatio fera
 tur c̄d̄iūta. Ut beneficit
 tibi. & sis longeuus sup̄ ter
 ram. quam dñs d̄r̄ tuus da
 bit tibi. Sed uident̄ mihi n̄
 obseruasse subtilius & in
 sc̄c̄undo mandato se pro
 missionem esse societatam
 At enim non fecerit tibi ido
 lum. neq; omnem similitu
 dinem eorum que in celo
 sursum & que in terra de
 orsum. & que in aquis sub
 tus terram non adorabis
 ec̄. & non immolabis illis.
 ego enim sum d̄r̄ tuus. d̄r̄
 helotis qui reddo p̄cc̄c̄ta
 p̄cc̄trum in filios usq; ad
 tertiam & quatuor gene
 rationem his qui me oder̄

& facio misericordia in mi-
lice his qui diligunt me. &
custodiunt mandata mea
Obseruare enim quod uerba
sint sponsionis faciens mi-
sericordia in milia his qui
diligunt me. & custodiunt
mandata mea. Forstian
ergo. qui ad calogus exe-
unt de egypto populo. p^h
malice dicitur. unum quodq;
mandatum decalogi. pri-
mum mandatum est cep-
pellendum. ad compeera-
tionem eorum precepto-
rum postea in lege conscrip-
ta sunt. qui uero expositio-
nem superiorem tene-
re concubit. in eo quod dis-
tingerat. quod est man-
datum primum in semis-
sione. dicit se pereratim es-
se mandatum. honora-
re patrem tuum & matrem
tuam. & postea promissio-
nem suo loco positam
ut sis longeuus super terram
quam dñs dicitur tibi debere
tibi. In hoc uero mandato.
id est. non facies tibi idolum
neq; omnem similitudinem

non seorsum. sed sub uno
actu etq; sermone. non tam
promissione dicitur quam
sententiam in laudes dicitur
se finitam. faciens mi-
sericordia in milia his qui
diligunt & custodiunt man-
data eius. Rursum his qui to-
tius decalogi mandata p^h
mum mandatum esse con-
tendit se promissionem in
qua scriptum est. ut sis longe-
uus super terram quam dñs dicitur
tuis debere tibi. Non solum
ad eos pertinere monstra-
bit. qui perentibus obsequan-
tur. sed & licet ad cetera in nu-
merabilibus precepta. &
necesse habebit cunctis re-
plicare mandata in quibus
merces habet & premium pro-
mittitur. ut sis longeuus
super terram quam dñs dicitur
tuis dederit eis. A quo diuer-
sus ille exigere debetis in-
pres. ut doceat ante hoc
mandatum illic quo cebeo p^h
lecta sunt scripta esse man-
data. quod non potuerit
cep probare frustra & ina-
lius preceptis hanc se mis-

sionem cedunt ut esse me-
 morabit. Post haec re-
 trac tian dum pro honore
 peccatis & meritis non iu-
 dicium & aeternale esse pro-
 missum. ut longesint filii
 sup̄ terram. quae dñs dñs
 suus dederit eis. Multos
 enim fuisse credendum qui
 & parentibus obsequentes
 cito mortui sunt. & pec-
 cantes impii. usq; cedente
 m̄m ubi erint senectute
 Respondeant enim iudei.
 & similes iudeorum. si uita
 istius longitudo ē in repro-
 missis. & diu in corpore p-
 mēnere felicitas ē. quid
 sibi uult illud in psal mis.
 Non mihi qui a meo lectus m̄s
 pro longae uita ē. habitaui
 cum habitantibus; cedent.
 Et hoc solomonis in be desi-
 ces tate laudauit ego omnes
 mortuos qui olim mortui s̄
 sup̄ uiuentes qui uiuunt us-
 q; in presens. & melior est
 sup̄ hos duos quib; dum na-
 tus ē. & non uidit omne
 opus malum. quod factum
 est sub sole. Et post paulu

lum si genuerit uir centū
 & cen nos plures uixerit.
 & multi fuerint dies cen-
 norum eius. & anima illi
 ut non repleat bonis. &
 sepultura non sit ei. dixi
 melius ē sup̄ & m̄m ceboftiuū.
 qui cum uenit tēte uenit
 & in tenebris nom̄ ei ope-
 ri & ur. & quidem solē non
 uidit & cetera. Si enim lau-
 dant sup̄ uiuos mortui. &
 iuxta quos dicit. qui uenit
 quam in corpore istec dis-
 cendunt. animas de gēre
 in celestibus; corbit rēnt
 meliores se dicit duob;.
 qui nōc dum natus ē. & om-
 nis istec uita temptatio
 ē. & scdm iob. mortui re-
 quies. & iuxta eundem
 & hissemia. mēde dicta
 est dies in qua nescimur.
 Quomodo nunc se promit-
 tit honorantibus; peccatē
 & meritis. quod longē
 sint sup̄ terram quae dñs dñs
 suus dederit eis. Quae nō
 dec ē ergo tēra quā dñs
 re promittit. & tribuit
 his qui spiritus dē egyptū.

reliquerint. & cum omni
patientia magna & terri
bilice uitae istius deserta
trienferint. & uicerint
segetes magnas quos percussit
dn̄s & trienferint in iude
am que lacte & melle flu
it. ēē sub ihū duce hibricho
corruente & uicistatē
greci que in ter praecetur
abruptum hierusalem
uenerint. & edificauerint
templum sub scāmone
rege pacifico. & posside
ant terram que man sublis
est pre peccata. Beati qui
peccantes. quō ipsi posside
bunt terram. que uera ē
terra uiuentium. Huius
uitae longitudinem & sci
pientia habet & in manu dex
tera. in sinistra tenens
diuitias & gloriam. **ET PA
TRES NOLITE AD IRACUNDI
AM PROUOCARE FILIOS UES
TROS. SED EDUCATE ILLOS IN
DISCIPLINA ET CONUERSA
TIONE DNI. Peccatum fili
orum ē non obedire pec
centibus. & qui a potērent
peccantes cedi quid impera**

* psalmista quoque dicens. credo uidere bonum dñi in
regione iubilum.

re peruersum cedi unxit
in dño. peccatum uero pa
tentum peccatos filios
cotq; lac tenentes. cedi re can
dicem pro uo cedere. cedi cer
teiam cedulis centibus. & ma
turioris cedi cedis. ex impe
rare que graua sunt. Sic
igit in filiis obsequium. &
subiectionis merces ē de
monstrata. In peccentibus
moderatum iubetur im
perium. ut quae si seruis. sed
quasi filius praesse senoue
runt. ne hoc procepti fine
contentus ē. sed & illud
cedi iungit. Educite illos in
disciplina & correptione
dñi. quae correptionem
nos legit melius in greco
dicitur **ΟΥΚΙΑ** que amoni
tionem & eruditionem ma
gis quā cedi cedis sonat.
Legent episcopi cotq; pres
biteri. qui filios suos secula
rib; literis erudiunt. &
faciunt comedice legere.
& mimorum turpia scrip
ta cedi cedere. de & desicisti
cis forsitan sumptibus eru
ditos. & quod in chor beca

pro peccato uirgo ut uida
 ce ut totam substantiam
 suam effundens. quilibet
 peccat obtuleret. hoc ke
 luidicriam strenam & sa
 turndeliciam sportulcom
 & mineruadem un gram
 gaur & lorictor. aut in sup
 tos domesticos. aut in te
 plistipes. aut in for dida
 scor tee conuestit. hely sce
 cer dos ipse scs fuit. sed qui
 a filios suos non erudiuit
 in omni disciplina & correp
 gone supinus cecidit & mor
 tuus e. Non enim poterat
 ced propria extendi. sed re
 trorsum ruit & opisto to
 in sanabili leprosus in tegum
 ced sodomam cum loth uxo
 re respexit. & cerite cor
 ripuerat filios suos dicens.
 Quare fecistis uerba hec
 que ego audio de uobis ma
 le ab omni populo. Noli
 te filii mei. quoniam non e bona
 fama. quam ego audio de
 uobis. de istius modo peccat
 b; & scias lacrimabili uo
 ce accusat dicens. & filia
 lienigenaru nati sunt eis

Quod si hoc ephesus laicis.
 & plerisque ut in populo so
 la uirgo in huius negoti
 is occupatis precepit.
 ut filios suos erudicent in
 omni disciplina & cōmon
 itione dñi. Quid de sacer do
 tib; estimandū e. De quo
 rum ordine cediti mothe
 um scribit dicens. filios
 habentem inobsequio. cū
 omni honestate. & idip
 sum ceditum inculcat
 & reprobat. filios habentē
 fideles. non in accusatio
 ne luxorie. aut non sub
 ditos. & quasi uirtia filiorū
 parentib; imputent con
 iunctionem accusalem in
 terferens aut. Oportet e
 nim episcopum sine crimi
 ne esse. tamquā dī dis
 pensatorum. Non e ergo
 sine crimine episcopus.
 cuius filius fuerit non sub
 ditus & in accusatio ne
 luxorie. SERUI OBOEDITE
 DOMINIS CARNALIB; Cū
 TIMORE ET TREMORE ET
 SIMPLICITATE CORDIS ū
 SIC XPO NON ADO CULUM

SERUIENTES QUASI HOMI
NIB; PLACENTES. SED UT
SERUI XPI. S; FACIENTES
UOLUNTATEM DI EX ANI
MO CUM FIDELITATE SER
UIENTES SICUT DNO. ET IN
HOMINIB; SCIENTES QUOD
UNUSQUISQ; QUOD FECERIT
BONI. HOC RECIPET A DNO
SIUE SERUUS SIUE LIBER;
Propheta loquente ad hie
rusalem. qualis tu timuis
q; ab homine mortali. &
a filio hominis. & p; & in
epistulae succ. Timoseo
rum n; & timeatis. sed dnm
xpm scificate in cordib;
uris. & seductore eadem
concinente. Nolite time
re eos qui possunt occidere
corpus. & plus non habent
quod uobis faciant. Sed
time deum qui potest
& animam & corpus occi
dere in gehenna. Sclamo
ne quoq; p; & testante
filii honore dnm & confor
taueris. p; & illud cum
n; & timeas alium. Videat
apostolus diuersa p; &
pere. ut seruicū timore &

timore oboedient domi
nis carnelib; . & uxori ut
q; mecum uirum. et q; qui sim
plicius respondebit h; & dic.
Non p; factis seruis & eis qui
sapientie sberba cognoue
rint. habet p; & cepta con
stitui. sed his qui principia
habent fidei. & doctrinis
humiliorib; indigent. a
lius uero adserat dnm qui
non habet et spm seruutu
q; iterum in timore. nequa
quam huic subicere sberba
q; . ut cum timore & timo
re oboediet dominis car
nelib; . hoc idem de uxore
dicatur. que iubetur ut q;
meum uirum. Porro ter
tius in loco hoc quoq; sicut
in muliere timore pro ue
sentia dictum putabit. sed
certabit & eo. quod cedit
tuse timori timor. po
test enim uxori reueren
tice conuenire ut reuerent
timeat uirum. Ubi cum timo
re e. melius non sonabit
reuerentiam sed timore
Necessario itaq; in seruis
ceditum e. ut post timo

sem dñi. habebent & tñemo
 sem. & ad distinctionē dñi
 spiritalis nunc carnalis dñs
 appellat. ita ut seruo qui
 cumq; crediderit in dñm. &
 nō edum ad sciētię summā
 puenit. non indecent sit
 dñō seruire carnali cū ti
 more & tñemore. in simpli
 citate cordis sui. & sic ei ser
 uise fidelit ut xpō. non ad
 oculum seruiens. ut huiq;
 faciunt qui hominib; place
 re desiderant. sed ut nōces
 sitatem in uoluntatem ū
 tāt. & faciat deseruirtu
 te mercedem. maxime cū
 dominū carnalis. ad nō sp̄s di
 uersec non imperat. hoc ē
 dñm quod dicit. Non ad ocu
 lum seruientes ut homini
 b; placeatis. sed ut serui
 xp̄i. facientes uoluntatem
 dī. sed & ipsam fidelitatem
 non coactam seruis habe
 ret. sed spontaneam & ex
 animo. sic seruis dñō suo.
 sicut xpō. a quo seceptus
 ē fidelis premiū seruitus.
 non min⁹ quē si liber uolun
 tate seruisset. simul & hoc

notandum quod oboediē
 tię filiorum eorq; seruoſq;
 diues sic subiunxit. sed fili
 os dñm dicit. Oboedite pa
 trilib; ur̄is in dñō. Ad ser
 uos uero oboedite domib; car
 nalib; cum timore &
 tñemore. ut sicut int̄ ser
 uum & uxorem habet me
 tus diuersitatem. ita ut
 inter filios & seruos oboe
 diētia discreparet. & pul
 chre imperans seruis ut
 oboediētia dominis. adie
 cit quāsi xpō. & iterum.
 ut serui xp̄i facientes uo
 luntatem dī. ut scilicet
 non cauiat seruis carnā
 lem dominū. si contra dī
 precepta uoluerit im
 perare. quomodo cū ad
 corinthios scdm tempus
 rescripserat. ne p occasio
 nē fidei in xp̄m. int̄ mēri
 tos & uxores diuortio fie
 ret. si duobis unus crede
 re nolisset. ita ad phe
 sios & ad colossenses. quia
 plurimi int̄ mēritate fidei
 putabant gentiles domi
 nis contemndos. nunc

conditionum moderate pre
ceptis constituit. ut & ser
uitia non uideat contra
dominos concitare. Et rur
sum neque quam dominos
doceat caediendos si uir
tute & nefanda precipiant.
ET DOMINI EADEM FACITE AD
ILLOS REMITTENTES MINAS
SCIENTES QUIA ET IPSORUM
ET UESTER DOMINUS EST IN CÆLIS
ET PERSONARUM NON EST AC
CEPTIO APUD EUM. Quæ
nam sunt hæc que seruis
superius im percutit. ut
dicitur & dominis. eadem fa
cienda que seruis. puto il
le que dixerit in simplici
citate cordis & facien
tes uoluntatem dei. & ex a
nimo & cum fidelitate si
ue beniuolentia in seruos
quia ΥΝΟΙΑ. utrumque so
nare potest. Unus quisque
enim quod fecerit boni. hoc re
cipit & a domino. siue famulus
seruierit ut prædictum est
siue liber dominatus fue
rit ut oportet. ut non sit
terribilis non præputus ced
uërbera. sciens quia & ipse

habere cor dominum in cælis. apud
quem non est acceptio persona
rum. & qui solus tenet iu
dicium & uoluntates. & iuxta
eas de leuiori præferat me
liorem eligens facta non
homines. DE CÆTERO CONFOR
TAMINI IN DOMINO ET IN POTEN
TIA UIRTUTIS EIUS. Scio in
græco pro uirtute for
titudinem positum. id est ΙΧΥΝ
quæ uirtus apud eos apete
appellatur. sed hæc apud
nos consuetudo est scriptura
rum. ut in differantur &
ΙΧΥΝ. & ΑΡΕΤΗΝ. uirtute
nominantur. maxime quia
fortitudo corporis. uir
tus animi est imbecilla. quæ
quæ & apud philosophos
inter quatuor uirtutes
fortitudo sit positæ quæ
utique animi & non corporis
esse manifestum est. quod
igitur ait. confortamini in
domino & in potentia uirtu
tis eius. Totum sentit in christo
ut in omnibus uirtutibus que
super eo intelleguntur. quæ se
diderint confortentur. &
prudenter. post specialia

mcedeta quid uiris & luxo
 rib; pccatib; & filiis. domi
 nis & seruis obseruandū sit
 Nunc generalit̄ omnib; in
 com mune precipit. ut in
 dno & in ei potentia confor
 tati. prepccent se aduer
 sum diabolum. de quo in cō
 sequenq; scribit. **INDUITE**
OMNIA ARMADĪ. ut possi
 tis stare contra uersu
 cias diaboli; Ex his quę in
 frce legim; & hic quę in scrib
 turis omnib; de dno secluce
 tose dicunt. Mccenifestis
 sime conprobct. Omnia
 cerna dī quib; nunc indui u
 bemur. intellegi secluce tose
 ut unum eot q; idem sit dixis
 se. Induite uos omnia a pna
 dī. quę si dix erit. induite
 dnm ihm xpm. Si enim cin
 gulum ueritatis ē. & loricā
 iustitiā est. Secluce tose cū
 & ueritatis & iustitię nom
 nat. Nulli dubium quin ip
 se & cingulum sit & lorica.
 Itaq; iuxta hęc ipse erit
 & prepccatio. eucange
 lii pccis & scutu fidei. & gla
 lece secluce tose. & gladius sp̄s

quod ē uerbum dī. & uiuent
 sermo & efficcex. & accutus
 sup omne gladium & extra
 q; pccatē accutum. Quę cū
 celi cerna dī possum; esti
 mcare. quib; induendus est
 qui hęc & aduersum diabo
 li dimicare uersucias. &
 cepccate uirtute. quę xp̄s ē.
 hunc enim qui iuxta omni
 ce quę sup eo intellegunt
 fuerit inductus. potens est
 conreccuni uerses insidias
 diaboli se pugnare. & se
 cundum id quidem quod ue
 ritate precinctus ē. non
 fecile ad falsitate dog
 mata deducet. Juxta hoc
 uero quod loriceam indu
 tus ē iustitię iniquitate gr
 icculis non poterit p fo
 rari. Nē non cum celi ca
 tus fuerit celi cerna
 pulcher rimis. prepccra
 tione eucange lii pccis.
 quę si is qui prepccrauit
 in fine operis sua. & idcir
 co pccis homo fecit us ē.
 nē bellum aliquid & tu
 multuosum cogit. ne cū his
 quin prepccati sunt con

dem pncebit. In fidelitatis:
quoq; que inimica fidei est.
ubi sanctum e fidei. nil ualde
bit. ceperit & licet. & princi
pale cordis & lenime. In quo
sensu omnes locuti sunt.
seclutis gce. loca circa dec
tum. Non quae scobit. sed
& tpeum quae uir bellec
tor & fortis. Omnes sc
tes contrariis ueritate
concidat. in tifici & iugula
bit. gladium sps. id est uer
bum diuine tenens. up
lenfergo ce postolus multi
moda diceboli ingenia of
tendere. quib; nos ce pte
nitent. peccloca in quib; n
omni custodie seruemus
cor nm. m & ho dice et ide
ced in uentiones ut uerfuti
ces nominauit. Si enim ab
stinuerim nos a corporum
uoluptate. peccum cau
tos. in ceuaritia ceperit. qd
si & ceuaritiam cum uolup
tate contemnim; plux
oriam in sepi. & fecit
nob uentrem esse dm &
phanc & iam ille que for
cia esse uidebant & pug

naat. Et quomodo solent sa
pibiles & exercituu principis
& aut maxime ob pugnare
urbium loca que pccrumu
nitae sunt. ut cu pillee in ru
porin facile munita ce
picent. Itte & dicebolus p
ecc que pccere uidet. aut
ceste non firmi deuce
querit in rum pere. & ad
ipsem cerem cordis & leni
me puenire. Et quid me
necessse e de plurib; eius in
sidiis dicere. cum & his & ce
tere uersuiccerum ei. spe
cies cognoscent. Dicebolus
cu nom gpecum e. qd in t
pccat crimineator. lux
te hebrei uero sermonis
proprietatem. quae & t
b; & cebulon quae de e simili
tudinem huius uocebuli
habet. TEXTAPPICUN. id est
deorsum fluens dici potest
quod scilicet pcclectim de
uirtute ce ductum fluxe
rit & de celestib; ce terre
ne corruerit. Quo non e
nobis conluctatio aduer
sus sanguine et carne.
Sed aduersus principales

ADVERSUS POTESTATES AD
 VERSUS RECTORES TENEBRA
 RUM HARUM ADVERSUS
 SPIRITUALIA NEQUITIA IN
 CELESTIB; . Non puto pecu
 lum scribenlem ad corin
 theos dicere potuisse. N
 est uobis conluctatio ad
 uer sus scenguinē & cernē.
 qui a r t . temptatio uos n
 ad pre hen dat . nisi humana
 fidelis cū d r quin p m i t t i t
 uos temptari sup id quod
 potestis . A estimo quippe
 ad uer sus cernem & scen
 guinem esse cernemina
 que ibi tōp t a t i o n e s c e p p o l
 lectū humane . Quendo ecc
 ro concupiscit ad uer sus spm
 & pro uocat nos fecere o
 pera succ . fornicationem
 & immunditias . luxuriam
 idolocriam . inimicitias
 contentiones . emulcatio
 nes . iras . rixas . dissensiones
 hereses . insidias . hebrū & ec
 ces . cōmissationes . & reliq
 his similice . Porro non est
 humana temptatio . nōc
 ad uer sus cernem & scengui
 nem pugna . Quendo aut :

ipse se scenguinē & cernē figu
 rat in con gelum lucis . p su
 cedere nitit ut cum conge
 lum luminis corbit remur
 aut ad quid horum simile
 fecit . in omni uirtute sig
 nis & portentis . mendaci
 b; in omni deceptione
 iniquitatis . nec cū ad
 quem in l e q u e c c u e r r i t i n i
 micus ut recipiat se & lo
 quor in eo h e c e d i c i t d n s .
 Non que si cerno & scenguis
 eum decepit . aut quasi hu
 mane temptatio . sed qua
 si principatus potestas .
 r e c t o r t e n e b r a r u m . & n e
 quitia spiritalis . Quem
 obrem nondem locum dia
 balo . Sed & si sps potesta
 tem habentis ascenderit
 sup nos . Iuxta quod scrip
 tum ē . locum non dem ei .
 Dicet quis piam hoc qd cert
 Non ē nobis conluctatio
 ad uer sus scenguinē &
 cernem . sed ad uer sus prin
 cipatus & potestates
 & cetera que sequuntur
 Ideo dici ut doceamur ne
 ea quidem que nob minis

trieri uirtia putiam^{us} & ceter
ne. ceteris esse ut scen gui
nis. sed a quibusdam spirita
lib; ne qui cur suggeri. Sunt
enim quidam demones. a
moribus; & ceteris turis cen
ticis seruientes. & prophe
tae quoque commemorat di
cens. spiritum fornicationis
seducti sunt. necem & beer
bica que dicitur nomina eo
rum esse dicunt. ut sepe
confessi sunt hic quos uere
uulgus maleficos uocet
Et in ceteris actiones & preces
& colos per uerum. & diues sic
ut in & ceteris genera uti
borum. ad que in uocet ceteris
sistere demones. & in feli
ces conimas accipere memo
riant. Alii uero iracun
dices & furoribus & bellicose
mittere. Alii pro esse
inimicis. & in homines
odice conerte. quia uult
ergo ceteris postolus nos
doceat non ex necessitate cor
poris. & in ceteris a ceteris
& scen guinis. habet uirtios
genera pro ceteris. sed in
stintu dce monu. propterea
art.

Non est nobis conluctatio
ceduer sus scen guine & ceter
nem. sed ceduer sus princi
patus & potestates. &
reliqua. Ideo cum nunc eos
qui magicis in felices ceteris
seruiunt. & ficeose ista p
hibent. in medium & ceteris
protulim. ut & ceteris
eorum opinionem qui pu
tiant omnia uirtia esse ceter
nis & scen guinis. & nullam
habere dce mones potesta
tem. ut nos incitent ad pe
ccatum. talem luc tce go
nem & iacob putiam fuis
se. quo scilicet non ceduer sus
ceteris nem & scen guinibus con
tenderit. quoniam sem an
sit solus. & luc tce ceteris cu eo
homo. ad iuuentis & in & cor
roborans. ad uersum aliu
suo se nimio dimicentem.
& simul uide. ne forte ridi
culi sint qui ceteris in
ritum luc tce ceteris. tota
iacob nocte luc tce ceteris.
Quid enim grande sic ille
dunt luc tce ceteris. aut supe
riorit aut uictus sit. Sed
iuxta rationabilem & con

uenientem p[er]traher[et] chae
lucram. talem illi con luc
tatione fuit se credendu
e. qualem hi habent qui pos
sunt dicere. Non e nobis con
luctatio ad uer sus ceptio
& sanguinem. Necesse est
totum nunc locu illius & cu
te se sacramentum. cum
in suo loco plenius si uer
dis se sen dum sit. Quis
cau ubi in uerbi testimonio
peculus haec legerit. aut
quae auctoritate quae mihi
me scribitur sunt publicat.
& conicim[us] & his que de proe
lus & singulacri ceptamine.
uerbi ceusa deuid ad uer
golicoth. & filiorum isrl con
tra adu eni gentes & ad ueras
gentes scriptae sunt in lege
& ihu & libro iudicum & reg
norum. & p[er] alim eni ad
tius intell[ig]it se ap[osto]lu[m].
& spiritali bellum sensis
se de carneo. quo pugnanter
uic t[er]ra. siue super carni.
Et scetra p[er] quidam unius
cuiusq[ue] loci sup necrum fuit
se in dicitur. p[er] testat[ur] ad
Reges cau gentium singul[ar]u[m]

imagine[rum] eor[um] qui nunc re
tor[um] mundi tenebrarum
q[ui] dicunt. Melos uero homi
nes. spiritaliter nequities
in celestib[us] demonstrasse.
& uidetur nobis ap[osto]lus
ad uerbis haec dicere.
De phesii que de proclis is
rachelis ad uer su[n]t neotio
nes legitis. uident[ur] quidem.
ceptio[n]em sonare ut sangui
nem. uerbi gratia egypt
gorum. idumeorum. am
monitarum. moabitaru[m]
& gentium ceterarum.
sed si uultis uere scire cog
nosce quae ille uniu[er]
sic figuratim conlingebat
illis. scriptae sunt cau prop
ter nos. in quos fines sc[ri]ptu
deu currer[et]. ut intellega
m[us] & illis non esse nobis pug
niam ad uer sus carnem &
sanguinem. sed ad uer sum
quae da[m] & inuisibiles po
testates. ad uer sus re
tor[um] tenebrarum
que huic mundo incubant
& errorem hominib[us] in ce
dulitatis offundunt. &
ad uer sum spiritaliter.

nequitiae. quae habebunt
in celestibus; non quod demo
nes in celestibus; commovent.
sed quo supra nos ceer hoc
nom̄ acciperit. unde & ce
ues quae uolunt. p̄cc̄em
uolucres caeli esse dicunt
Nec in medio loco de demo
nibus; quod in ceere isto uagen
t. a postolus ait. In quibus;
ambulastis aliquando.
iuxta sc̄m mundi istius
sc̄m principem potesta
tis ceeris. sp̄s qui nunc ope
ret in filius diffidentiae
Hec ceerū omnium doctorū
opinio ē. quod ceer iste qui
caelum & terrā mediis
diuidens. in ceere ceppelliet.
plenus sit contrariis for
titudinibus; post haec ceere
tributendum. cequo princi
patus & potestates. &
rectores tenebrarū m̄n
di. & spiritalia nequie
in celestibus; ut hoc sin̄ ce
ceperint potestatem.
Et quidem dicet alius. a pos
tolicam diabolum. sc̄tel
ligibus; suis diuersis officia
comisisse. & non esse haec

distributorum auctorem
d̄m. cui potest illud diligens
lector opponere. & quomo
do scriptum ē. Non enim ē
potestas nisi ceer. Quod si
de hominibus; dicit. quanto
magis de his qui sunt sub
lioris meliorisq; nature
Nec sc̄ctim qui hoc scribat
blasphemie ceer̄ incur
tere. quia un̄ quisq; iuxta
suum uoluntatem diuer
sic ministeria constituit.
Quomodo enim in urbis; eos
qui aliquid commiserunt flugi
tu uidentur ut bestias ceere
ut sc̄cere m̄mora. uel
mundane spurcitas ceer
ceerum. ut praese gladi
ceeribus; & fundendorum
rum sanguini destinari.
Ita & demones & pro pri
cerbitru libertate. in
sidiarum fraudum scele
rum ceerq; p̄uiri. & reliqua
uirtuū pro uinciam esse
constitutos. ut sin̄ rectores
tenebrarum. qui a esse lu
cis principes noluerunt.
Huius ergo sc̄cto ceer mundi
ceerq; tenebrarū ceerū

dicendum subcedere posse :
illud cedomnia ut sit. non est
nobis conluctatio cedue^{us}
potestates in celestibus;
& rectores tenebrarum
istiorum in celestibus; & spi
^{rituales} ^{nequitiarum} ^{in celestibus}. & non
tamen ceduer sum spiri
talia nequitiarum in celestibus;

Maxime si intellegimus
ut iam supra expositum
est. quomodo celestia nomi
nentur. propter uolucres celi.
& quod in usu dicitur pluuia
uenire de celo. non quo plu
uia ex celo ueniat philosophi
quippe ceunt. non a plus
quam duobus milibus passuum
a terra distare nubes ex
quibus fundantur pluuie. &
imber errore iuxta que
sensum $\kappa\alpha\tau\alpha\rho\alpha\kappa\tau\alpha\iota$. quo
que celi in diluuium apte esse
referunt. uerum tamen quoniam
to quis peior fuerit. tunc
to uicinior erit terre lo
cis. & pinguiori substancie.
Siquidem & terra
& circa dectus nobis ceter
habent pinguidinem suam
dunt quidam & animas
corporibus liberantur. si aut

tenue te fuerint in presentis
uita. & limace ut ita dicam
 $\lambda\epsilon\kappa\eta\epsilon\omega\epsilon$ atque uirtutum
in subgle corporis ceteritate
non habet tectures in pin
guioribus; locis. sed deo quoniam
corporeus est uicinas fore.
Si uero tales fuerint de qui
bus dici possit. Filii hominum
usque quo ^{grauis} siue pingui corde:
secundum crassitudinis sue pon
dus cedim fima de rechi. &
pinguine pregrauari. post
hoc & illud perit differendi
dum. con hęc terra & here a
liquis pinguior locus sit
qui ceplenturque ce pellent in
ferri in quo huius quidicunt
in feri comosent. Quinam
uero isti sunt. & qua ut cog
nitionem ut diuer sitatem
habent. ad eos qui spiritalia
nequitiarum in celestibus; ce
pellent. non est presentis
temporis disputare. reli
quum est ut quid in collucta
tionem cernis & sanguinis
& in rectores tenebrarum
istiorum & spiritalium ne
quitiarum in celestibus; sit. indu
oibus; ce pud ce postolum cerni fer

tius discam agminib; Quā
 do dñi uult humanes temp
 tationes. hoc ē conluta go
 nem caenis & sanguinis in
 dicere. despiciens eos cōtq;
 con tem nens loquit. Quis nos
 sep̄ccauit occurrere di.
 tribulatio concensustia
 an p̄sequutio. an fames &
 nudities. & periculum. &
 gladius. iuxta quod sep̄
 tum ē. prop̄ te mortifica
 mur cotidie. sep̄ccatisu
 m̄ ut oues occisionis. Sed in
 his omnib; superam̄ prop̄
 sum quid dicit nos. quando
 uero docere nos uult de ad
 uersariis potestecitib; &
 r̄atorib; tenebrarū. &
 spiritalib; nequitiis in ce
 lestib; . cōclio quasi accipite
 sumit & cordiū & dicit. cō
 tus sum dñm . quia neq; mort
 neq; uita . neq; angel; . neq;
 prin cipeccatus . neq; p̄sentia
 neq; futura . neq; forti
 tudo . neq; cōtutudo . neq;
 profundum . neq; cōliaque
 lib̄ & cōsecutura . poterit
 nos sep̄ccare occurrere
 di que ē in xp̄o ihu dño nro.

Proluxius forsitan quam
 Mector uoluerit. de hoc ca
 pitulo disputatum sit
 Sed queto de ueniam dif
 ficul tati ipsius loci. & p
 sone ephesiorum. qui post
 ceteros magi cas scire debu
 erant ac quib; fuis sent celi
 quando decop̄ti. Ideo su
 mite omnia arma dñi ut
 possitis resistere indie
 malo et in uniuersa ope
 raparati stare. Diem
 an malum . aut presens tē
 t̄ p̄uostendit. de quo su
 pra dixerat. Redim̄ b̄les
 tempus. quō dies malisunt.
 prop̄ tē cōgusticem & ui
 tice huius lēboret. quia n̄
 cōb̄sq; sudore & ceste mine
 pueniam̄ cōd p̄cclm̄ am.
 aut ceste cōsumma gōnis
 cōtq; iudicii. quando dia
 bolus inimicus & uindex.
 in succos cupi & p̄ccate
 r̄linere. De qua libera
 bit̄ qui int̄legit sup̄ ege
 num & p̄ccu p̄sem. indie
 b̄m mēdē liberat̄ dñi
 dñs. hęc ē dies de qua dñm
 cōclio. ^{loco} scriptum ē. & cōuenit

dies irae dñi. & celi. die
dñi in scenabilis ubi
& furoris & irae. & rursum
uice desiderantibus diem dñi.
ut quid uobis dies dñi. &
habeo tenebre & non lux
quem admodum si fugiat
homo a facie leonis & in
currat in uisum. & in
troiet in domum suam.
& pedet manum super p̄he
tem. & mordeet sicut co
luber. Nonne tenebre
dies dñi & non lux & calu
ligo non habens splendorem.
Quo modo enim non
malum est. habet dies quae te
nebras & caliginem inuolui
t. De quo iohel quoque pro
pheta commemorat dicens
Cecinit tuba in sion predi
cans in monte sancto meo.
& confundent omnes qui ha
bitant terram. quoniam ad
dies dñi. quae prope est di
es tenebrarum & turbu
dinis. dies nebulae & calu
ginis. & sophonias de e
dem die loquitur dicens. pro
pe est dies dñi magna. pro
pe & uelox nimis. uox diei

dñi amara & dura & fortis
dies irae dies illa. dies congu
tie & necis sicut grana. & reliqua
postquam inferat. & affli
giam homines. & cecubabunt
ut caeci qui ad domino pecca
uerunt. Ut igitur possit quis
in hac die diabulo resistere.
quae ipse est cecus factor fra
trum nostrorum. ad sumat
^{omnia} armati. hoc enim sonat.
ΠΑΝΟΠΛΕΙΑ Non ut in loco
quo simpliciter cernuntur
lecta sunt. & omnibus talis
armisque succinctus. De qui
bus in sequentibus explicatur
scilicet se tunc stare posse
si unum uersum fuerit operatus
ut plenus cunctis uirtutibus
stabilem figet gradum.
& non moueatur de cetero. Sit
que & hic de quibus dominus cetero. Sunt
quidam de his cetero stantibus
Et in cetero loco. & enim ^{fide} stant
Et psalmista. stant inquit
supra petra pedes meos.
Testis quoque cetero; decem in
ter praedictio subinducit.
dicentibus non omne ad uer
sum dicebatur proelium moeste
finiri. Sed cum de isto scilicet

& ierim. tunc nobis fortius
 & ceptius presentibus: contra
 presentes futurum esse
 certamen. Et sic illud quod
 paulo conle posuim & po
 nent. Neq: presentia. neq:
 futura. ut futura haec & di
 cent esse. que post uitam
 istam sint in eundec ceste
 mina. n& non & illud. qua
 propter contendim. siue
 in presenti. siue in futuro
 placere illi. ut presentem
 post hanc uitam. futuram
 post mortem significari
 putent. hoc quoq: qd nunc
 dicit. Et omnia operati
 sticere eodeundem sensum
 se ferent. quae si non possit
 aliquis omnia in presenti
 uita operari. Sed & p& p& te
 quid faciat. sicut & p& p& te
 uidet. & ex pro ph& & &. &
 tunc p fer te sticere uel
 at. cum uniuersa fuerit
 operatus. Alius uero sim
 plicius haec & exponit dicit.
 ephesios ad futuram t& p
 tentiones. & p sequu gones.
 quas eis pcculus ce postolus
 post hanc epistulic pro

ph&ico uidebret spu pro
 uenire coa fieri & mones.
 ut omnia facerent p que
 pos sint in fide sticere ouan
 gelii. n& in p sequu tione
 corruere. Diem mala pro
 prie de quadragensimo
 octuuo psalmo. arbitra
 mur esse nunc sumptam.
**STATE ERGO SUE CINCTILU
 BOS UROS IN UERITATE.**
 Quod iuxta membra & nis
 & corporis omnia m bra
 anime inscribitur i uocan
 tur nullidubium. De qui
 b; unum puto esse nunc
 membrum lumbos quos
 ut ce cingamus ubi tate
 p& cipit. Scribitum est.
 quod in euo gelio. KATA
 ΛΟΥΚΑΝ. sint lumbi uris
 p& p& tati & luces ne cer
 dentes in manib; uris. qui
 aigit lumbi in genera
 ne. semp ce cipiunt. & se
 mine. scdm illud. De fruc
 tu lumbi tui. pona super
 thronum tuum. & adibi.
 adhuc in lumbis erat leui
 pcctris sui abraham. quib
 do obuicuit ei melchisedech.

uidetur nobis ac cingisselū
bos suos. quinequaquam ux
ori debitum reddidit. nō
seruit libidini. sed imitatur
ingenitum dñm. generaq
onis negotiis non ministrat
hoc idem fecit & illud sig
nificere quod iohannes
zonam pelliciam habebat
circum se. & non erat de
mundis. qui propter fluxum
seminis exiret extra pro
cerca dñi habitare nō pos
sunt. nō & ex his de quib;
numeris scribitur. Sin
vestimenta ei dis sunt. qui
aū xpo circumdatus est
uestite. habet uestimenta
colligit. & sursum trahit
& nudorum laterum fo
ditatem badeo spirita
li uel cot. stringit includit.
& peractus est pro olium
& opera habet & lucerna
que lucerne dicuntur cer
denles. ET INDUTI LURICAM
IUSTITIE. Sicut difficile
uulnerat in his ut maxi
me locis que uitam tenent
qui conseruati hamis & fer

reis inuicem circulis sece
nentem longam uestitū in
ductus est. itaque circumda
tus multi pluri ueste iusti
tie. nō & ad similitudinem cer
uiniocur accipit & segitur.
nō & desideria corrumpit &
furores. sed erit mundocor
de. habens castitiam huius
loricæ dñm. qui unicuique scō
rum omnia cerma fecerit
tur. & non sinit dum ceru
la uolenti per diem. & cer
tis cerdentibus; percuti per
& xuri. ET CALCIATI PEDES
IN PREPARATIONE EUAN
GELII PACIS. Diligentius ob
seruete quod uirtutem
quandam anime cerpellice
uerit pedes quib; ingre
mur in eo quid dicit. Ego su
uite. & quos oportet cer
cere pro peruersione eu
gelii peccis. in horum cer
mentosa figuram. & illa
cermentum in exodo pro
cesserunt. que habere per
che uescenlib; imperiet
& his qui cer facien dū ter
peruerti sunt. Sic enim ait
incenducabitur illud. lūbi

ur̄i cecimeti. & cecicem̄
 tee ur̄a in pedib; ur̄is. & bec
 culi ur̄i in manib; ur̄is. & co
 meditis illud in festinatio
 ne pascha ē s̄m̄ dñi. Sig
 num siquidem pro peccatō
 nis ē. cum festinatione.
 & cecicetis pedib; come
 dere. ^{ur̄} & corroborec̄ pas
 cheeli cibo lactem & horri
 bilom possent heremum
 p̄trecensite. ^{ergo} quicēd huc am
 bulcet cecicetur. Qui uero
 iam ior̄ dene transmissio
 terram p̄promissionis
 intravit. nudet̄ pedem.
 Soluecet̄ cecicem̄ tū
 de pedib; tuis. locus enim
 in quo tu stes. t̄rie scē ē
 Siquis non ē ih̄s̄ n̄c̄ue. n̄c̄
 apostolus. cecicet̄ pedes
 suos in p̄p̄ccatione euan
 gelii peccis. Siquis cū ap̄os
 tolus ē. & int̄ duo d̄cim nu
 merari potest. nequicquā
 tollet inuia cecicem̄ tū
 suū. n̄c̄ cec̄ scorpiones & co
 lubros d̄clincendos cecica
 neum tegcet. sed iam con
 sum mactus c̄t q; p̄f̄ctus.
 st̄ & in terra sc̄a & uiuet.

in x̄p̄o & sequat̄ cegnum
 quo cumq; ucedit. Quib̄it̄
 utrum nam cec̄ distincti
 onem euc̄gelii c̄lat̄rius.
 nunc dix̄ erit peccis euc̄en
 gelium. c̄c̄este propriū
 hoc sit euc̄gelii. ut pec
 cis euc̄gelium nomine
 t̄. Qui igit̄ hoc b̄ p̄ccem.
 cecicetur ē x̄p̄i euc̄enge
 lio. & cum cecicetur fue
 rit p̄p̄ccatus ē. & p̄p̄
 ccatus non se putat̄
 esse p̄f̄ctum. sed hoc p̄p̄
 ccetur. ut p̄ḡct. & p̄
 gens ueniet cec̄ finem.
 Sup̄ omnia accipientes
 scutū fidei in quo posse
 tis omnia iacula malig
 ni ignita extinguere.
 Quic̄si dixerit in omni ope
 re p̄p̄ccate d̄peum fidei
 ut poss̄ d̄is t̄cti atq; mu
 niq; d̄cipere uenientes sa
 git̄tes. & huc c̄t q; illuc
 c̄este eces bellica d̄clinye
 h̄c̄c̄ ē fides sup̄ qua & c̄
 braham post mult̄c̄ ope
 ra c̄t q; uirtutes. uix po
 tuit p̄mereri. ut de eo
 scriptur̄e dicer̄t. C̄p̄didit.

cu abraham do. & nepu
teorum me. cedi iustitiam. p
spiculae sunt cu iacula ma
ligni. que uult mittere
in corde nra. p cogitatio
nes pessimos. De quib; unu
ibit in corde iude. ut tra
deret & seductorem. Itaque
ne principium quidem ha
bere poterit inimicus ani
me uulnerando. si tene
rimus scutum fidei. in quo non
solum uenientia telum fr
gunt. sed & licet telorum
ipse ignis & tingunt. De
quo propheta coplorat
dicens. Omnes cedul tercent
quae si libentur corde eorum
qui hunc umbone fidei ma
nu forte tenuerit. & con
fusus in dno scierit. sed ueni
entibus iaculis esse securu
loquatur in tepidus. In
dno confido quomodo di
citis conime meo trans
migras in monte sic pces
ser. Quo & ce pbeccatores
intenderunt circum pec
recuerunt segit tees in fe
r & hris. ut segit tnt mob
scuro & teos corde. Cu er:

go inquit confideam in dno.
quia mihi decetis reccione con
silium. ut non stem inimico
rum ceduer sum in p & us &
iccula que con trice me in fe
r & hris pro pccant. uolen
tes non solum me. sed & iam
omnes reccos corde p uere
re. ecce enim & sto sup pe
trem. & non trens in gro
in montes tenebrosos. &
omnia telce hostium sepul
sec in ipsos qui dirigunt con
uertunt. ET GALEAM SA
LUTARIS ACCIPITE. Prop
hecne ge lecem seducteris.
Omnes in ce pite nro sensus
integri p seuerent. & max
ime oculi. De quib; in & de
sic ste seclomon; ceit. sepi
entis oculi in ce pite eius.
Sciabet enim quod est &
uiri ce put. & quoniam isti
oculi in uiri ce pite collocc
ti. Si enim ce put uiri xps
est. & oculi seipientis in ce
pate eius. Sequit ut omnis
noster sensus mens cogita
tio. seimo. consilium. Si ta
men seipientes fuerimus
in xpo sint. In xpo cu uo.

lumine ubi recte iustitia
 cunctisq; uirtutibus. Et
 gladium sps quod est
 uerbum ^{di} p omnem ora
 tionem et obsecrationem
 orantes in omnitempo
 re in spu. et in ipso uigi
 lantes in omni instanti
 a et prece omnibus pro om
 nib; scis et pro me. Di ser
 mo de spu sco fluit. contra
 rius uero de terra loquitur.
 & inde sumit exordium. qui
 bum de terra de terra lo
 quitur. qui de celo uenit sup
 om e. & quod uidit & audi
 uit hoc testificatur. Porro
 sermo di gladius sps e. de
 quo nunc pcculus cert. glie
 dius sps quod e uerbum di.
 uiuens quippe sermo & ef
 ficax & cecutus sup omne
 gladium ancipitem & pe
 n & recens usq; ad cecutus ce
 nim & ossuum & medul
 lacrum. qui sps precidit &
 diuidit. multum profici
 ens p orationem & obse
 crationem eorum qui in omni
 tempore dnm deprecantur
 in spu. iuxta illud. orabo:

spu. orabo & mente. & in
 hoc proficiens ut p uigilia
 & instantem precem. apof
 tolus in di uerbo doctrina
 que di tclur. & hecbe om
 nis opulencia ced ceteris
 proficiet sed utem. Ut h
 quoq; ipsis pro sit. qui pro
 eo obsecrant. simulq; ce
 postoli humilitates comi
 recnda p & lentis ephesiis
 ut pro se facerent obse
 rationes. ait quippe in omni
 stentia & prece. pro om
 nib; scis & pro me. ut seor
 sum scorum seosum sui
 fecer & mentione. Ut mi
 hi detur sermo in aprio
 ne oris mei. in confiden
 tia notum facere mys
 terium euangelii pro
 quo legatione fungor
 in catena. ita ut in ipso
 iudeam ut oportet me
 loqui. Hoc quo d nunc ait
 in ceptione oris mei. & ce
 libi. os meum cecutus cepit
 e corinthii. & ceperi h
 os suum docebat discipu
 los dicens. & os meum cepe
 rui. & cecutus cepi spm. & ce

periam in pccabolis of me
um. & cetera huiusmodi.
Sic accipiendum quae si dix
erit. & pericentur thescus.
& cetera secundum scilicet scera
m tunc pccendent. ut sps ser
introeat ad ecc pro feren
do quae lecti tunc. Nec
quod huius testimonii. id
e ut dicitur mihi sermo in
ceptione oris mei iste sit
intellectus. sequentia p
bent in confidentia inquit
notum fecere mysterium
euuangelii. ne quae qua in
pro uerbis & pccabolis
sicut & prophete. & ipse
dnr ad huc constitutus
in corpore loquebatur di
cens. uenit hora quendo
ne quae quam uobis in pro
uerbis loquar. sed confi
denter de pccate annun
tiate uobis. hunc confiden
tis sermonem solus pote
rit obtinere. quin ceue
rit cor. ^{se} reprehendens. Si
enim cor nrm nos non rep
henderit. confidentiam
habebim ad dm. & quodcu
q; pderim accipiem ab eo.

Recurrit itaq; e quin confi
dente notum fecerit mys
terium euuangelii. quicera
rus e qui confidentia habet
cet ad dm. Quis enim glori
abitur ceatum se habere cor
aut quis stecbit dicens. man
dum se esse ce pccatis. p
habet quid sit hoc quod cet
pro quo legatione fungor
in ce tena. Ut notum uide
licet fecerem mysterium
euuangelii breuiter pstrin
gendum. & quidem quis sim
pliciter intellegit. dicet. pp
ter testimonium xpi. am
de carcere & dicitur tenis
habet romae positum scrip
tae misisse. Alius uero ppt
corpus humilitatis & ce
tenam istam. quae circum
dicimur. & nec dum scimus
scdm qd oportet nos scire.
& p speculum uidem in oris
marte. iste & am dixisse
contendit. & tunc esse pos
se in confidentia euuange
li accipere mysteria. cu
ce tenam de posuerit. &
dicitur esse liber & ierit
nisi forte & in uinculis absq;

uinculis conpuncten dus ē. qui
 conuersecationem habet & in
 caelis. & de quo dici potest
 Vos cū non estis in carne sed
 in spū. si tamen spū di habi
 tet in uobis. **UT AŪ SCIATIS**
ET UOS QUÆ CIRCA ME SINT
QUID AŒAM OMNIA NOTA
UOBIS FACIET TYTHICUS DI
LECTUS FRATER ET FIDELIS
MINISTER IN DŒNO QUEM
MISI AD UOS IN HOC IPSUM
UT COGNOSCATIS QUÆ CIR
CANOS SUNT. ET CONSOLE
TUR CORDA UESTRA :

Dupliciter accipete ut i
 deo tythicum missū ephē
 sum ut nunticet & eis uin
 cula cōpostoli pcculi. notie
 fccit esse in omni p r & lo
 rio. & ceterencem illius cōd
 fidem eucangeli profccis
 se. eo tempore quo & cōlo
 sen ses scripsit dicens. quæ
 circa me sunt omnia no
 tte fccit & uobis tythicus
 frater dilectus. & minist
 ter & conseruus in dŒno.
 quem misi ad uos. ob hoc ip
 sū ut cognosceatis quæ cir
 cecnos sint. & consolatur

cor dce urā. cum honestimo
 ccerissimo & fideli fratre
 qui ē & uobis qui omnia que
 hic cegunt notte fccit & uo
 bis. Grandis enim consolee
 tio erret caudise pcculum
 rome in dŒno urbium. Et
 in cerce romceni imperii
 dceccere & deuinculis ty
 um phconlem. ut ceste ob
 id tythicum missum esse
 ut uirtcem & conuersecio
 nem pcculi quā ignorabŒ
 connunticet & eis. & quasi
 quod dce & exemplar uiden
 di dce r & discentib; gestie
 cōpostoli ceterq; uirtutes
 & eum imitari uolentib;
 nŒ pccua esse poteret
 consolee tio. Emulceri cu
 pientū que cōpostolū egis
 se cognouerunt. **PAX FRA**
TRIBUS ET CARITAS CŪ FIDE
AD DŒ PATRE ET DŒNO IHŪ XPO.
 Si que alicc dona sunt. que
 tribuunt cōdō pccite. &
 dŒno ihū xpo. Inter hcc
 pax non minimū possidē
 locum. que superiet om
 nem sensum & custodiat
 cor dce intellctus q; scō r

Sapienter quaedam et q: trā
quillitas animi quiescentis.
& uniuersum scdm quiescentis. &
unū sūm tempore pestilentem
& turbinem p̄ turbecōnū
fugient. huius similis ē ceteris
cum fide quae & ipse siml
dī pater doncet & filius.
ut diligem dnm d& toto cor
de & proximos. sicut nos
m& ipsos. & pro inimicis nos
tris precemur. haec pace
& caritate quae creden
tib; apostolus in p̄ccetur
huc tunc tum habent qui fra
trū nomine m̄gent uoch.
Pax quippe fratrib; & ac
ritas cum fide & pace.
Igit̄ & caritate & fidem
sic pater prestet ut fili
us. & heresis obmutescit
que non uult eadem filium
posse quae pater.
GRATIA CUM OMNIB; QUIDI
LIGUNT DNM IHM XPM
IN IN CORRUPTIONE. Non
nulli hoc ite int̄ p̄ccetur
sunt. ut dnm putarent di
ligere dnm n̄m ihm xpm
quae bo perib; corruptio
celien sit opera corruptio

nis in corru sentientes. Un
de & consuetudo & sermo
uulgeris. incorruptos uir
gines uocet. eosq; qui corru
nescient feminarum; Cor
ruptos uero eos qui istius
modi gustate uolup
tatem. illud quoq; testimo
nium coep̄tentes. Si quis
templum dī corrumpit.
corrumpet illum dī. Sed nec
cio con hoc uidecent & pla
nere quod scribit̄. Unquis
q; proprium habet donū a
dō. ceteris quidem sic. alius
uero sic. Uidecem̄ igitur
ne forte melius sit omne
p̄ccetur corruptionē
animi intellegere. et
eos qui p̄ccetur liberi sunt
incorruptos uoceri. Itē
ut diligentes dnm ihm xpm.
in incorruptione sint. dū
p̄ccetur uinculis non tenen
t̄. & cum eis ē gressu cedi.
Simulq; arbitror ced dis
tinegonem eorum quidili
gunt dnm ihm xpm. sed
non in incorruptione nunc
positum eos gressu ha
bere xpi. quidiligunt dnm

in corruptione. Quocirca
 dum diligunt dnm. peccati
 & illic. peccati in casty
 rice. peccati in opiam. &
 omnice pro eo contumelia
 rum genera sustinere.
 Et nihilominus occurrunt peccati
 sione supercent. sed his n
 in proccetur copostolus
 grecicem. quic gra tice
 dni est cum omnibus qui
 diligunt dm in corruptione.

EXPLICIT LIBER
TERTIUS EXPOSITIO
SUPER STILADES.
IN DIPITINERSTULA
AD TITUM EXPLA
NATIO HIERONI
MI PRESBITERI

LICET NONSINT DIGNI FIDE
 qui fidem primam irri
 tatem fecerunt inccr cione
 loquor & beasilidem & om
 hereticos qui uelut leonidit
 testem mentum. Tcm eos
 ccliqua & peccate ferrem.
 si sccltim in nouo contine
 rent me n succet. & non au
 desent xpi. ut ipsi icccati
 tcent boni di filii. ut eucon
 gelistat uolcepe ut copos
 tulos. Nunc uero cum & e
 uangelice eius dissi peccue
 rinl. & copostolorum epis
 tulcet. non copostoloru xpi
 fecerint esse sed proprias.
 Miror quomodo sibi xpi a
 enorum nom ceudeant uin
 diccepe. ut eni dce & leris e
 pistolis tceceam. De quib;
 quid quid contrariu suo
 dogmccati uiderent ericse
 runl. Nonnullcet integr
 se pudicen dce credider
 Ad thimotheum uidelicet
 utramq; & ced hebseos. &
 ced titu. qua nunc conce
 mur & ponere. Et si quide
 sed desent ccusaf. cur ocs
 apostoli n puticent.